

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אב קשד

הצוואה הנצחית

דביקות בלי גבול

סיפור חייו המופלא של ה' מאיר פייבט שדבק בחיי נצח למרות הקשיים העצומים שמוחו ואמונתו

אגרות ורפואות

ידועה מיוחדת על המרות הנעים שמאחורי מכתביו של מורדג'ת עד לרפואות בספר • וזה עלה לרפואה

כך תבוא הגאולה

סקירה מיוחדת מהכנים שהתקיים במעונו של הגאון החסיד ר' משה קרמר עם השוכני רבני אנ"ש בו חשיבות ובידור דרכי הפצת המועינות • כשבילי נברא העולם

בס"ד גליון 66 | סבת השפ"ג | ידור הסרי מיטל

הרבי בקריות - הרב חוד קלי בספר על העני הזה והקרית שזכרם לעולם מאיר השליל • סדר נקודת המקום

היו מן דין - שני הסדר בחלפת מסכנים מיוחדת על נב העלין • סדר רפואת הנש

יתבררו ויתלמנו - סדר מיוחד לכוון ולבן עשרון הקדושת של תול נובע • טיטא הודו: עסק הדיפת

גיל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

כל הזכויות שמורות.
העתקה קטנה מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות
דפוס - כל סוגי ההדפסות
במחירים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת
במויחוד פנו לטלפון
052-7631367

עיצוב גרפי ועריכה גרפית
B&LUM

לכל עניני אבקשה בארה"ב:
845-288-0574

38

החסידי שהבעיד את 'ישבת 'ליקווד'

מסע חייו המרטיטי של
נער צעיר שמבקש
לדעת את ה' ובהמשך
הפך ללומן גדול
מתחיל מחדש בחיפוש
באצרותיו של הרבי
• פרסום ראשון

30

רפואת לדוד האחרון

מבט מעמיק ומיוחד על
קרבן מסתובו הקדושים
של מודרנית 'עלים'
לחופשה על מחברו על
המעתיקים השונים ועל
גילויים מרדדים שרואים
אור לראשונה
• עמות

20

כיצד משקין את האינלמות?

רב שיח מיוחד שקיים
'אבקשה' אצל העדה
'ר' משה קרמי יחד עם
רבני א"ש לרגל יארצייט
מודרנית מעלה שרובת של
העת ומבירות בחשיבותה
והרכה של התפנה
• דוכת קריאה!

**פרמרת
לראש עשבו**

הניעוב החדש המיוחד של מליעות
אבקשה הוקדש לזכות
החניך ר' שלמה רובינשטיין הי"ד
לרגל ישיבת נישואי בישטור'ג
בזכות שזכה לפאר ולרועים את יענינו של
הגדל נובע 'בת אבסו' - יזכה להקים בית
נאמן ונשפאר על יסודות פודישות של רבינו
הקדוש כשפישות וישיבת יוראה בגנס
ובגנ בגנס עסיקים פנינה רענויות ביסלבר
חסידיים יער סוף כל הודות

עאחלים
ענרמרת אבקשה
בשש המות אבקשה

רפואת הנפש 44
אך מעל חים לרועות

עסק יקר 46
הדהח' ה' אלהו עולמסק

חינוך הבנים 48
אך מרביים עם הילדים על בריסל

נקודת המוקום 49
קריה שחאל

מופת זה אני 50
הקישאן בעצן מודרנית

הי'לדים של הרבי 54
דך ארד' מספיל רבנו - מאמר
מנחה לרועה - ספור
הקלמיר הידול - שעשועון

04

06

08

12

13

14

ניצוני אוד
סוללו של התלמוד הנער

דיבור של הרבי
הדהח' ר' חיים
בנין ר' רובינשטיין

אוד התפון
מאמר המה מעמיק לרגל
יארצייט מודרנית

נפשי בשאלתי
הפנה

שיח בשדה
למה חובים לתפון לארורים

יתברור ויתלבנו
לחשיקה אילת - קירום הדיקים (X)

מדורים
חדשים
מלאי
דעת
מאירה:

בית השבועות החדש

לפני שנים, ואף הם מרגישים את הצורך המיוחד ש'אבקשה' ממלא ומי מדבר על היהודים הפשוטים, הענש שבשדות', שלעיתים הגליון הוא הקשר היחיד שיש להם עם חסידי ברסלב מהעבר וההווה. ישנם מקומות בהם מתחננים לקבל עוד גליון ועוד אחד. ובכל מקום אשר דבר רבינו ודתו מגיע, מבקשים להוסיף עוד כמה שותפים. הדיק שנוכל לקבל עוד כמה גיליונות, הם מפצרים.

כיום, כשהשנה השביעית כבר מופיעה בפתח, זהו הזמן להכיר בטובה העצומה לה זכינו. ישנם דברים רבים חשובים בחיינו, ולא תמיד אנו חשים עד כמה הם מצילים אותנו ועוזרים לנו, כיון שהתרגלנו לחיות בתוך השפע העצום הזה, 'מחמת שמשקיעים אנו בטוב'. אך לעיתים, כאשר מתבוננים למטה, רואים כמה רחוק היה המגדל, כמה גבוה כבר עלינו, כמה טוב קיבלנו.

לפעמים דווקא המספרים הגדולים גורמים לנו להרהר בכך. ואכן, לאחר ששה שנים מלאות בכל טוב, כבר ניתן למנות מאות אלפי הרהורי תשובה, עשרות אלפי גיליונות, מאות רבות של מעשיות קדושות שכמעט ונגנוו בארכיון ועוד... אבל גם ללא כל זאת, לו זכו 'אבקשה' לגרום ליהודי אחד שיריד עוד דמעה או יתחוק בסניין כלשהוא, היא כשלעצמה מהפכה לא פשוטה.

אין מתאימה יותר משעה זו, להביט בפניהם של השותפים היקרים, בנוי הבית, אשר רק בזכות רצונותיהם הטוהרים, ומסירותם ללוות את הקמת בית ההפצה האדיר, כבר מהימים הראשונים מעת הוקם הבית הזה. כל חודש בקביעות לתת 'אבן' ואף יותר מכך לבית הגדול, זה מה שמחזיק את הכל, ולזכות תיזקף כל המהפכה.

בזכותם ישנה האפשרות להשקיע עוד ועוד, ולהוסיף עוד ועוד אור ישן אל תוך הקנקן החדש. בזכותם, ישנו קיום למפעל האדיר והגדול הזה, עד שתאיר כל הגולה כמדורת אש.

הגליון הנוכחי אותו אתם אוזנים בידכם, סובב הולך בעקבות צוואתו הנצחית והנוראה של גאון עולמי מפורסם, להפיץ המעיינות חוצה, ולהאיר את האור לכל עבר. כל כולו אמרו התחדשות נפלאה בהפצת דעתו של הרבי. כמו כן הושקעו בו מדורים חדשים ומיוחדים, בהם מובאים סגנונות רבים של דעת נקיה, כל אחד כפי נטיית ליבו ועניינו. יהי רצון שיהיה הגליון לתועלת להפצת אורו של משיח ולקירוב הגאולה במהרה. ■

שאי סביב ענייןך וראי. די בהרמת העיניים לרגע, כדי לראות ולהבין מה מתחולל סביבנו.

אך למותר להקדים ולתאר את חשכת הדור והאפילה המאיימת על הלבבות, ובוודאי שאין כאן המקום למנות את רבבות השיבושים והעיוותים שמאיימים על האמונה הטוהרה בכלל. ובפרט על פך השמן הטוהר הלא הוא תורתו הזכה והבהירה שהנחיל לנו רביה"ק הרופא הגדול, ובהם רפואות נפלאות לכל חיצו הרעל של הס"מ, וכל אחד חש בליבו הטוב, כיצד כל כוחו וחיותו בתוך עולם מטורף שכזה, היא רק בזכות הרוח חיים שמחיה אותו בכל רגע ורגע, מחדש. לתוך אותה חשיכה, הופיעו לפני שש שנים לאור עולם, גיליונות בהירים ומאירים, ובהם יין ישן בקנקן חדש בדמות מאמרים, שיחות וסיפורים, שהמכנה המשותף לכולם הוא הנקיות המבהיקה.

הניחוח העתיק והמשכר שאפף את עלי הגליון, היה חזק כל כך עד שזומה שנבר אף על ריחו הטבעי של הנייר.

אט, אט החלו הגיליונות לחלחל עמוק עמוק, אל תוך ליבותיהם של רבבות אנשי שלמינו, הן בערים הגדולות ואף בשכונות הרחוקות מאד. מבלי לשים לב, הפיצו הגיליונות סביבם עננים אדירים של 'רוח הנה והנה', של 'ברסלב של רבי נתן'. עד ששט אט נבנה לו מעין 'משכן של קדושה', אליו נאספו החסידים מבקשי אורו הנקי של הרבי.

אל שולחנה של מערכת אבקשה, החלו להיערם אלפי תגובות. יהודי מסדרות וספרים על מהפכה של ממש שהתחוללה בבית הכנסת המקומי, עקב הביירוים הנוקבים. תלמיד חכם גדול מבני ברק שכמעט כבה מהתרגשות. ובראש המתנה זקני אנ"ש שהתבטאו כי בעת קריאת הגיליונות הם חשים שהם שבים שנים ארוכות לאחור, אל אותה ברסלב פשוטה ותמימה שנגעה בלבבות עד הסוף.

מבלי משים, הפכו הגיליונות לינכס צאן ברזל בכל בית של אנ"ש, ומעלה ומעלה באור חדש אל תוך הבית פנימה, ומעלה באור חדש אל הכיוון והדרך לחיי מעשה שירים. בחורים שזכו שהגליון כבר יודפס בימי נעוריהם, זכו לחוות חיים נקיים ובהירים הרבה יותר, כאב רק נחסך מהם מההתנסות בדרכים חדשות ולא מוכרות.

תלמידי חכמים רבים, כאלו שאין להם בעולמם אלא ד' אמות של תורה ויראה, מפנים מומנם היקר, רק כדי לשאוף אל החיות הבהירה שנגמצאת בקי, עלי הגליון. ישנם רבים מהם שאף יכולים לחזור על מעשיה פלגנית או בירור כלשהוא, אותו ראו בעלון

רק בזכות
רצונותיהם
הטוהרים,
ומסירותם ללוות
את הקמת
בית ההפצה
האדיר, כבר
מהימים
הראשונים מעת
הוקם הבית
הזה. כל חודש
בקביעות לתת
'אבן' ואף יותר
מכך לבית
הגדול, זה מה
שמחזיק את
הכל, ולזכותם
תיזקף כל
המהפכה.

שביבין
די טור
בגדל
מעלה
יקרת
התלמיד
הנצחי
וכתביו
הקדושים

וכל ימי חייך היה עוסק רק בענין זה, לדלות ולהשקות מתורת רבו לאחרים ולפרסם שמו הגדול והקדוש בעולם

ומעלת קדושת תורתו ושיחותיו וכל עניניו הקדושים. והרבה לכתב ספרים קדושים בזה ולהדפיסם, בכדי לקיים (משל"ה) יפוצו מעינותיך תוצה.

(הקדמת ימי מוהר"ת)

**כשהיה שומע אן בלי"ל שבת, תורה
מפיין הקדוש, לא היה מסוגל
לישון כלל מחמת
הבערת לבבו**

מה שזכה מוהר"ת לידע מרבינו ז"ל יותר משאר התלמידים, היה רק מליל השבת שבחורף שאו שרתה התנוצצות קדושה ונוראה מאד על פני רבינו ז"ל, ושאר התלמידים אף שגם להם הייתה התנוצצות היו הולכים לישון כדי לקום בחצות. מלבד מוהר"ת שכהיה שומע או בלי"ל שבבת תורה מפיו הקדוש, לא היה מסוגל לישון כלל מחמת תבערת לבבו והיה יוצא חוץ להעיר ברסלב, והיך על על בני הגשר הארוך בדרך המובילה להר הגבוה שמעבר לנהר בוג, והיה עולה שם אל צלע ההר וצועק כל הלילה: רבונו של עולם שכסאן בויערת אש כזא הבער אותה בליבי!

(שישק החדש ק"ד)

**בכך היה רבי נתן
חידוש יותר מכולם**

כל התלמידים גדולים היו, רק בדבר זה שעניינו של רבינו הוא לנצח נצחים, ואינו נפסק, בכך היה רבי נתן חידוש יותר מכולם

(שיש"ק החדש קלו)

**זכך וצריך את טיפו עד שקבל
בעצמו את אור השמש**

תלמידו הקדוש מורנו מוהר"ת ז"ל הנמשל ללבנה, על אש זכך וצריך את גופו עד שקבל בעצמו את אור השמש, להוריהו גם בעמק החשך שבדורותינו אלה, ולהחיות ולהשיב בזה גם את כל חלושי הרהות שמחמת גדל כהיון עיניהם אין יכולים להביט באור השמש בעצמו.

(כוכבי אור הקדמה)

**אני יושב משתוקמים ותוהה
אם זה אמר ילוד אשה**

ותאמינו לי שאני לומר עתה ההלכות מחושן משפט חלק א' - ואני יושב משתוקמים ותוהה אם זה אמר ילוד אשה. הנהיה כדבר הזה, הנשמע קול אלוקים מדבר מתוך האש ויחי. שיכולים לזכות לאוצרות כאלו על ידי זקן שבוקנים.

(מכתבי רבי"ז)

**רק מחמת שסילק וביטל
דעתו הקדושה לרבונו ז"ל**

ואדמו"ר מוהר"ת זצוק"ל - שזכה למה שזכה וגילה חידושים אלה ועשה תפילות כאלה, היה רק מחמת שסילק וביטל דעתו הקדושה לרבונו ז"ל, ועשה בתמימות כל מה שציווה רבינו ז"ל, ועסק בהתבודדות בין בדבורים מעטים בין בדבורים הרבה, ולא הגיח יום אחד בלי התבודדות.

(שם ע"ד)

**עיקר ההשארה של
רבינו ז"ל הוא רק על ידו**

הר"ר נתן ז"ל, כאשר באמת היה מנהיג ישראל אמיתי וזיכה את הרבים מאוד אחר פטירתו של רבינו ז"ל, וכמעט שעיקר ההשארה של רבינו ז"ל הוא רק על ידו וכמבואר במקום אחר, ואף על פי כן לא ביאר רבינו ז"ל ענין זה מפורש מטעמים הממסים אליו ז"ל וכנ"ל נמצא מבואר שאחר פטירתו של רבינו ז"ל עדיין נשאר איהו בחינת מנהיג הכולל לאנ"ש היינו הר"ר נתן ז"ל

(מ"לח ס"א)

**הפליא לעשות בזה כל ימיו,
לקרב בני אדם לעבודת
השם יתברך**

והנה, הרב רבי נתן וזכורנו לברכה הפליא לעשות בזה כל ימיו, לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך, ולהודיע להם מנורות ושגבות מעלת קדושת רבונו זכר צדיק לברכה,

כל ימי חייו היה עוסק רק בענין זה, לדלות ולהשקות מתורת רבו לאחרים

ונה האיש הזה, מורנו הרב רבי נתן זכרוננו לברכה, לא נתן שניה לעניו ולפעפעי תנומה, וכל ימי חייו היה עוסק רק בענין זה, לדלות ולהשקות מתורת רבו לאחרים ולפרסם שמו הגדול והקדוש בעולם. ועסק בזה בשקידה רבה מאד ובמסירת נפש עצום מאד, אשר לא יאומן כי יסופר. וזכות רבו הקדוש ומסיתו, כי זכה למדרגה גבה ועליונה מאד בעבודת ה' ובהשגת התורה הקדושה. והכל היה בתמימות ובפשיטות גמור ובשפלות אמת ונעוה שלימה, מה שאי אפשר לשער כלל. ואי אפשר לבאר בפרטיות ענין זה, לא בכתב, ולא בעל פה, והיה חידוש נפלא ונורא מאד. (הקדמת עליו)

עדיין עדיין אתם צריכים יגיעות לחפור אצלי העני והאביון

כל אחד ואחד כפי מה שיחזור ויבקש אחר הבארות מים חיים קדושים הנ"ל, בודאי ימצא באמתותי אמתחת העני והאביון הנרדף מאד מאד מכל צד. אשר מחמת זה אמתחתו מלאה עפר וצרות, ובלואי הסחבות אשר מלאוה זרים, להסתיר ולהעלים פניו גניזו, עם כל זה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא יטפווה, וכל מיני חשך והסתרות שבועלם, לא יוכל להעלים אורות מטמוני אוצרות חיים כאלה, אשר כבר נתגלה מהם מה שנתגלה בספריו הקדושים ז"ל. ועדיין עדיין אתם צריכים יגיעות לחפור אצלי העני והאביון. ובודאי תמצאו אם תגיעו. (עלת רנ)

איני יכול לומר רק המושרש בדברי הקדושים

באמת כל דברי מוהר"ת ז"ל מראש ועד סוף, הכל מאדמור"ו זצ"ל. כאשר שמעתי מאבי הכ"מ, ששמע מפיו הקדוש, שאמר מוהר"ת בזה הלשון: מיום שנתקרבתי לאדמור"ו זצ"ל, לא מיביעא דבור של תורה איני יכול לומר רק המושרש בדבריו הקדושים, רק אפילו דברי צחות איני יכול לומר, רק המושרש בדבריו רבינו ז"ל. (שם)

הוא היה התלמיד האמיתי אשר נאכל ונתהפך רבו ממש כביכול

כי הוא היה התלמיד האמיתי, אשר נאכל ונתהפך למחות רבו ממש כביכול. ותכף בעת התקרבותו גלה אדמור"ו ז"ל את התורה קרא אתיו וחושע, למען הודיע על ידו את הבקי בשוב, לכל המחנים בשאלו תחתית ומתחתיו, וכמוכן למשכיל. גם התורה כי מרחמם ינהגם שאמרה קדם הסתלקותו, רמו בה סמיכה למוהר"ת ז"ל, שכל הארת התלמיד יהו"שעל הוא בסוד "קומון, הקיצו ורגנו שזכנו עפ"י, וכאשר נראה נודע לכל מביט ומסתכל בספריו הקדושים, שאף על פי שמרבה לדבר מכל המדות טובות וישרות, אבל עיקר רוב דבריו יטובו על ענין התחזקות, לחזק ולאמץ כל הנחשלים והיגיעים והיגעים, אשר עמלק דורך אחריהם, לכל יתיאשו עצמם מן הרחמים, כי הוא יתברך חונן ורב לסלח.

(חכמה ובינה לט)

היה נדמה כאילו כל תבה ותבה שמעה מוהר"ת עתה מומש מרבינו

ספר רבי נתמן טולטשינער, שראה פעם איך לומד מוהר"ת אחרי צחות הלילה, את התורה כי מרחמם ינהגם. ולמדו בחיות ובהתלהבות כזו, עד שהיה נדמה כאילו כל תבה ותבה שמעה מוהר"ת עתה ממש מרבינו: "נהן קך אומר רבינו".

(שישק החודש ב' ר"ח)

מי שעוסק בספריו הקדושים מתעורר לשוב להשם בתשובה שלמה

כבר נודע האיש המצויין בהלכה בשערים המצוינים בהלכה, הלא המה ספרי לקוטי הלכות הקדושים, ממורנו הרב רבי נתן זצ"ל. צדקתו וגדולת בדבריו הקדושים שכתבם על ספר, זכה וזיכה את השגתו הרבים להשיבם מעון והרבה הרבה בעלי תשובה נעשו על ידו, כי דבריו הקדושים שדבר עם אנשי ביראת ה', ונכסו בלבם כאש בוערת עד שנתעוררו עליהם לשוב להשם יתברך באמת. וגם עתה מי שעוסק בספריו הקדושים, מתעורר על ידם לשוב להשם יתברך בתשובה שלמה באמת, ולחזק עצמו תמיד בעבודת השם.

(הקדמה ימי ההלכות)

הרבה בעלי תשובה נעשו על ידי דבוריו וספריו הקדושים

כי נמצא בו מצד דעתו גם כל הסליחה והכפרה של יום העשירי מעשרת ימי תשובה, הוא יום כפור, כי הרבה הרבה בעלי תשובה שבודאי נתכפר להם עוונותיהם, נעשו על ידי דבוריו וספריו הקדושים שהשאיר אחריו, כמובא. ולולא דמסתפינא הייתי אומר שזהו שגם שמו הקדוש גימטריה מכון ממש מספר מנין התבות "חנן המרבה לסלח". (שם)

על ידם יהיה נפעל ונמדר התיקון של כל העולמות בשלמות

כי הוא הרב והתלמיד, שהביטו והסתכלו עליהם מיום בריאת העולם עד הנה. ועל ידם יהיה נפעל ונמדר התיקון של כל העולמות, בתכלית תכלית השלימות, שגם אם לא היה אוכל האדם את עץ הדעת, לא היה תיקון עולמות כזה.

(מכבי אור, חכמה ובינה מא)

הרה"ח ח'ד'
חיים בנימין
וודסהיים
שליט"א

מתוך שיחה
שנמשקה
בהיכלות
מורח"ת
בשנים עברו

הצולל וערים:
ש. רובינן

האריזת על האמרי הנה
על דעת העורך מלבד

רביה"ק המשב ההק על ינו!

זכה להסתופף בצילם של גלדלי החסידות באותם ימים, לא מצא מרגוע לפנשו. רק כשהגיע לרביה"ק נחה דעתו, וזאת משום שאצל הרבי הוא הבין שאכן בסוף לא ישרא כלום מהעוה"ז. ובאמת, אז השאלה הקשה הזו התעצמה הרבה יותר. כי הרי אם אין עולם הזה ככל וחיילים לזכות לעולם הבא, אז איך? איך אכן נחיה בעולם הבא? איך נחיה 'חיים אמיתיים' חיים קדושים בעולם הבא שבו אי אפשר לרמות אף אחד?

ומכח הדאגה שעלתה אצלו הוא החל לחפש: מי יוביל אותי למקום הזה? מי ייקח עלי אחריות? איני צריך עוד מנהיג? שינהיג אותי בהנהגה רגילה, אלא צדיק שיגיד לי כשאני טועה, שיגיד לי כשאני מחוץ לתמונה. גם לא אחד שיגיד לי שהדרגות הגבוהות רחוקות ממני, אלא הפוך, שיאמר לי שגם אני עם היצה"ד שלי יכול להגיע לתכלית הנצחית. הרבי כבר אמר שהוא הכי מרחם על אלה שהתקברו אליו והכירו אותו, אך למרות זאת לא שמעו בקולו ולא קיימו את ציוויו, כי אם הם כן היו מקשיבים לו הרי שהם היו זוכים לכל המדרגות ולכל הקדושות, אנו רואים מכך שיש כזה מין רבי, שיכול להביא כל אחד עד למדרגה הגבוהה ביותר.

נקודה נוספת בעניין הביטול המיוחד שהיה לר' נתן כלפי הרבי. בדרך העולם אצל רב חי אזי אימת הרב מוטלת על התלמיד, והוא כופהו כל הזמן לרצונו. אבל אחר שמת הרב, עם הזמן מתעמעמת ההשפעה. אבל ר' נתן לא ברח גם אחרי הסתלקות רבינו, והוא לא התחיל להניח, אלא גם הרבה שנים לאחר"כ לא המשיך את הפצת ענייני ודרכו לכל מבקשי ה', הוא האמין שהרבי חי.

לצאת ידי חובת תמימות

מוהר"ת קודם פטירתו התאנה, כששאלוהו מדוע הוא מתאנה, השיב שבכל העניינים הוא יצא ידי חובתו, אבל הוא אינו יודע האם יצא ידי חובת ה"תמימות" של הרבי. שמעתי מרלו"צ פעם: מדוע ר' נתן חשש וזקא מעניין ה"תמימות"? כי 'תמימות' פירושה 'אמת', כמ"ש 'תתן אמת ליעקב - יעקב איש תם', הוא סימל את התמימות. וזה עיקר הלימוד של הרבי, הרבי מלמד אותנו שכל רוק עם האמת. ולכן, התמימות של ר' נתן

עומדים אנו כעת בהילולא של גאון עוזנו מוהר"ת זיע"א, בעולם נהוג, שביאריצייט של צדיקים מספרים שבבחס, מעשיית מגדלתם ומהמופתים שהם פעלו. אבל אצל רבינו למדנו שלא זו התכלית, רק לבוא ולשמעו סיפור יפה או מעשייה נאה ולכנת הלאה. אלא עיקר התכלית ורצון ה' הוא שנגלה ונתחוק שהצדיקים בפטירתם נשארו עמנו בעולם. לא שיעלו למעלה וישכחו מאיתנו אלא יהיה בחינת "חליפות", שאורם הגדול ימשך להאיר ולזרוח למטה, אצלינו.

רק על עניין זה הייתה כל כונתו ומחשבתו של רבינו, עליונו! על הדורות שיבאו בהמשך, על הדורות שלנו, על הניסיונות שלנו, על המעברים הקשים שעוברים עלינו, זה מה שאנו צריכים כדי להתחזק גם בדרוננו, "לקבל את מה שהצדיקים הכינו לנו". וזה הגילוי שמגלה לנו בעל ההילולא, כמו שכבר אמר עליו רבינו, 'שבלעדיי לא היה נשאר אפי' בלעטיל שמו'.

קודם 'לתפש' אחר כך 'לציית'

כשנתבונן בקשר שהיה בין הרבי ורבי נתן אנו מוצאים דבר נפלא ביותר, שלא רואים אצל שאר הצדיקים. וזה כידוע, עניין הביטול. שהרי אצל שאר הצדיקים, התלמידים בעצמם נהיו אח"כ אדמו"רים או לפחות אנשים חשובים בזכות עצמם, אך על ר' נתן אומרים! הניח אחד כמותו, כי הוא מלמד אותנו להיות תלמידים! לציית לרבי! וזה החידוש הכי גדול של נתן מלמד אותנו. כל אחד שיש לו רבי שמורה את דרכו, יודע שהוא צריך ללמוד ממנו ולשמעו בקולו, אבל החידוש אצל רבינו הוא שעוד לפני שאתה מצייט לעצותי, הדבר הראשון שעליך לעשות זה 'לתפש רבי', כמאמר חז"ל 'עשה לך רבי, חובה שיהיה לך רב ווא, כשתחפש ותבקש רבי, כפי שנבאר בהמשך, רק אז אתה תקיים את העצות, עם ההסתכלות הנכונה על 'מגלה העצות', רק כך תבין את גדולתם. זה הלימוד שמלמד אותנו מוהר"ת שלמרות שהוא היה גדול בתורה ובמעשים טובים, ולמרות זאת כל חייו שאף רק להיות תלמיד ולחפש עוד ועוד.

הדרך בה התקבר אל הרבי, הייתה על ידי שהעניין של 'התכלית' של העולם הזה ניקר בליבו, תמיד הוא סובב עם הכאב הזה 'ההתכלית בעולמ'. וגם כשכבר

פאר רק על ידי התלמידים שלו, שמתייגעים ומשתנים בזכות העצות. וכמו שאמר ר' נתמן טולטשינער שבדיקשו ממנו מופת מהרבי, וענה "אני מופת", אפשר לראות מהפכות משתחוללות בלבבות האנשים שמקורבים לצדיק, חייהם משתנים מן הקצה אל הקצה, והם יוצאים מכל הקשיים והמבוכות הכי קשים שקיימים.

ולכן, למעשה צריך לקיים את הציונים במימות ופשיטות. ומי שנהגה והולך אתם הם פעילים אצלו, הוא מתחיל לקבל את החיווק הפנימי שטמון בהם, הוא מוצא את התקווה שיש לכל יהודי, אפי' הרחוק ביותר. הוא מקבל אמונה בתורה, אמונה בתפילה, כך בכל דבר שבקדושה, הוא מרגיש טעם באדישקייט, הוא חש את החיות, את הטעם 'מעין עולם הבא'. הרבי הרי לא חידש כלום, הוא רק הכניס 'טעם' בכל דבר.

הלימוד שהרבי ור' נתן מלמדים אותנו זה שה' רוצה לשמוע אותך, הוא מחכה לך שתבוא, תשב לפניו, תבקש ממנו את רצונך ומבוקשך, כמ"ש 'זמרו למי שמצנחין אותו ושמה' הוא ממש מחכה לזה, תתפלל אליו, תשתוק אליו, בקיצור 'תחיה עם השי"ת!!'. מצד שני, בספרי רבינו מוזכר כל הזמן כיצד יש להתייחס לעולם הזה, לטטיות שיש לו להציע, "מיאוס העולם הזה" הוא עיקר אצל הרבי.

הכל דואים בחוש

אפשר לראות בחוש, כיצד אנשים רבים משתנים לטובה במיאוס הנביל העולם, רק בזכות כמה דבורים ושיחות, תנאים הם כבר אינם מתפעלים ממה שאחרים מתלהבים. הם רואים שהכל שטויות ודמיונות, שהעולם הזה הוא הכל הבלים ואין לו מה למכור, וכל זה בזכות הרבי שלהם שהוא רבי של עולם הבא!! רבי שאמנם דיבר פה בעוה"ז, אבל דיבוריו היו רק מעוה"ז, כי ברבסל יודעים שיש 'עלמא דאתי', בלי זה לא מתחיל כלום.

כולם שואלים 'מה קרה לברסלברס' שהם כל היום צריכים חיזוק?! "אין שום יאוש" וכו'... אכן, מי שלא יודע מעלמא דאתי הוא שש ושמה, אין לו סיבה לראות שחור, הוא חושב שטוב לו, הוא אינו חושב על העתיד. אבל האמת הפוכה לגמרי, רלו"צ שגאל פעם למה ממררים את החיים עם 'עלמא דאתי'... מרוע צריך כל היום לדבר מה ולהפחיד את כולם, והשיב: מה השאלה? אתה הרי תגיע לזה, אין אכזריות גדולה מזו, להסתיר זאת מהאדם, ע"י שמציירים לו עולם יפה וצבעוני בשטויות והבלים. כולם נהנים ומבלים, ממה בדיוק הם נהנים...

עלינו לזכור את התכלית. וזהו הויקנה של הרבי, תעשה מהוה עם עצמך, יש לך את האפשרות, קמת בבוקר תנצל את היום הזה כהונך, העיניים שלך תשמור אותם, תחשוב מחשבות טובות ובכך תקדש את המוח, ותוך תעשה גם עם שאר האיברים, וזה הלימוד שר' נתן העניק לנו 'חיפוש וביקוש', 'אבקשה את שאהבה נפש'.

יה"ר שנוה חתורנו לחפש ולבקש עד שנמצא. ■

היא הביאה אותו להתאנח, כי הוא חשב כל הזמן מה יהיה למעלה, הוא ידע ששם מראים לאדם כמה פניות היה לו, ומה הוא פחד האם יצא ידיו חובה.

כיום שנתרפו הדורות והתרבו הנסיונות והמכשולות, הגדרים שאנו גדורים בהם לא תמיד עומדים לנו. אנו במצב של 'פרוץ' מרובה על העומד'. מכל הכיוונים חודרים רוחות זרות, מכשירים שלא שיערום אבותינו רח"ל, עד שאיננו יודעים מה קורה לנו... דווקא לכן אין לנו שום עצה אחרת, רק להימשך לאמת לאמיתה, 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון'. אנו צריכים לחזור לרבי, בכדי ללמוד אצלו כיצד להתנהג, איך להתפלל תפילה כמו שהרבי דורש, לחזור להתבודדות, ללמודים של 'האמת' שרק הם עומדים כנגד נסיונות הדר, בדרך של האמת אין 'פרוה', אין התחמקות, כדי לטעום חיות בקדושה 'באמונה', זה רק עם האמת.

רבינו כבר אמר למשכילים של אומן, שמישיח לא יגיע עד שקודם לכן יהיה מבול של אפיקורסות. והוסיף ואמר:

'זמה אני כיצד יחזיקו מעמד האנשים המאמינים', אנשים שהם כבר נקראים 'מאמינים' גם להם ינשרו מהשרוול ספרי אפיקורסות, ותינוקות בעגלה דיברו אפיקורסות ה"י". אבל רבינו אמר של רבינו אשיו המבול הזה לא יתקרב, אך למרות זאת הם הם צריכים לדעת זאת, רק כדי שידעו שכבר דיברו מזה.

מכאן רואים שהעצות של הרבי מצילות מהאפיקורסות כפשוטו ממש, א"כ בואו ונציע לעצמנו: 'ש פתרוני! אך לא, צריך לדעת שזה לא יעזור. כשם שמצווה וכו' כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע, (ומה שהרבי אמר למהר"ח על ענת העיר גילה), אבל לפחות בוא נציע את זה לעצמנו!!! וכמו שר' נתן חזר על כך במכתבים לבנו עשרות פעמים שבספרי רבינו שם ורק שם יש תרופה לכל תחלואי נפשנו, 'הפוך בהם והפוך בהם ומהם לא תועיל', צריך ללמוד הרבה ספרי רבינו וזה כשחותרים ומחפשים לבסוף גם מוצאים, כל אחד צריך לבדוק על עצמו, 'כמה אני ברסלבר?' "כמה אני מצייט?", "כמה התורות והשיחות עומדות לנגד עיני?", "האם אני ממלא את תפקידי בעולם נאמנה?", רלו"צ אמר פעם שלברסלבר'ס יהיה דין וחשבון אחר, למעלה ידרשו מהם יותר, כי הם הרי ידעו מהרבי ורבי נתן ובוה צריך לבדוק עצמנו.

בתורה ס"א הרבי אמר שיש הרבה ספרים בעולם ויהיו עוד ספרים, וכל אחד מהם חשוב ונצרך, ואומר על זה ר' נתן בליק"ה שכל אחד ואחד הוא בבחינת 'ספר', כי הוא מגלה גוון חדש ודך חדשה של התקרבות לה, כל אחד מגלה מהיירות שלו, מהנפילות שלו את תורת ההתחזקות ששייכת לו, כך הוא גם מגלה את כוחו של הצדיק. כי אי אפשר להשיג בגדולת הצדיק, כי אם ע"י שרואים את הפירות שהוא מגדל, שזה התלמידים שצדק, כמו שאמר אפשר לקרוא את מה שכתוב בחותמת, עד שחותמים ואז מכינים מה כתוב. כך גם אצל הצדיק שעינינו מתגלה ברוב

התמצאות
מאירה
מעמיקה
הדתקשרות
והחיפוש
של התלמיד
הנבון ללא
הפסק
ומנוחה לרצו
עד לתיקון
השלם

הגענו שמורה את העומק הנפלא

החוט המשולש לא יינתק

כשאנו מתבוננים בדברי רבינו הקדוש, מוצאים אנו שלושה דיבורים, אותם הוא אמר בגלותו של מוהרנ"ת: א. שהוא מבין יותר מכולם את דבריו (ולת"ס). ב. שבלעדיו לא היה נשאר מהספר ליקוטי מוהר"ן אפילו דף לגזירה (חיים ט"ז). ג. שרבי נתן מרגיש ומחשיב את עצמו כחתיכת בוץ (חיים ט"ח). שישק"ח ב"ה.

מאחורי הדברים שיכתבו לקמן עולה, ששלושת דבריו אלו של רביה"ק מתחברים לעניין אחד נגוב, והוא, גדולת מוהרנ"ת, שזכה להבין וגילה צפונות חדשות בעניינו של הרבי, שלא היו מתגלים בלעדיו. הסיבה שרק הוא זכה לכך, היא, מכיוון שעומק עניינו של הרב מתחדש ומתגלה רק על ידי תלמיד מסור כל כך, כזה שהחליט, שכל עניניו יהיה לחתור בחתייה אחר חיפוש אחרי האוצרות הפנימיים המוחבאים בעמקי עומקם. ועומקם רב כל כך, עד שאפילו הרב בעצמו לא גילה אותם בפירוש, אלא רק רמז להם ברמזים קלים. כדי שיהיה מי שישים אל ליבו לחפשם בחיפושים בלתי פוסקים, אפילו שנראה שאין סיכוי למצואם.

ואפילו אם היה תלמיד אחר, מלבד מוהרנ"ת, שיכתוב את כל תורות רביה"ק. עדיין הם היו חסרים את אותו אור נעלם ופנימי, שהתגלה רק על ידי רבי נתן, כי הוא ויתר על כל ישותו, והתמסר בתכלית לחפש ולמצוא את אותה רוח פנימית. זאת, מכיוון שהאור אותו רצה הרבי להאיר בעולם, הוא אור נעלם ונסתר המתגלה לפי שעה, ומאיר אור עצום ורב, אך רק למי שחותר אל ה' יתברך שוב ושוב כנגד כל הסיכויים, כמו אותו תלמיד נאמן.

הגענו יוצר את הנעלמים

כשנפתח ונרחיב את הדברים, נגלה את עומקם, ונוכל ללמוד מרוחק על גדולת נוראת מעלת

התלמיד, אשר היא גם מעלת כל התלמידים ההולכים בדרכו. ממילא נבין גם מה החידוש הנורא שרביה"ק סלל בעולם.

מתוך שיחות רבות של רביה"ק ומוהרנ"ת, ובעיקר מהספר המופלא ליקוטי הלכות, עולה, שישנם דברים נעלמים, שלא מגלים אותם אלא לתלמיד החושק בהם בכל כוחו. מכיוון שרק עצם הגעגוע של התלמיד יוצר את הדברים הנעלמים, ומשלים ומגדיל את תורת הרב, שהיא 'תורה שבכתב', ולעומתה, התלמיד חותר ומגלה את התורה שבעל פה. ובאמונתו הגדולה 'נותן' אבנים וסיד לרבו שיוכל לבנות בנינים נפלאים". וככל שהרב מסתיר את עצמו ובפרט אחרי הסתלקותו, כך התלמיד מתעקש להבין שכעת יוכל לגלות יותר ויותר.

אחד מיסודותיו העיקריים של עניינו של רבינו, היא בכך שהוא חותר בדבריו לשרוש הכי גבוה של תיקון העולם, והוא סולל דרך לתיקון החלל הפנוי, שהוא 'שוש' השבירה. לעומתו, שאר הצדיקים מתקנים את השבירה עצמה, זאת ע"י שמעוררים את תלמידיהם לקיים את התורה כראוי. אך מכיוון שעדיין לא תיקנו את 'שוש' השבירה, בוודאי שהשבירה חוזרת שוב ושוב.

תיקון החלל הפנוי, אותו מנחיל הרבי, ייעשה רק ע"י מי שמוכן להישאר תמיד 'מחולל', ולא לראות בעולם הזה את פרי עמלו. זאת למרות שיתקן כלים רבים ועצומים, מכיוון שכל מנחתו לעלות אל התיקון העליון יותר, תיקון שורש השבירה, החלל הפנוי. (כמבואר בהל' נידה ה"ב, פקודן ג, תפילת המנחה ה"ז, הלכ' ד, מזוזה ד, תחומין ו, נט"ו, ו, סוכה ז' שלוחן ה' ר"ח ה' ר"ח ז' ועוד.) וקצרה הידיעה מלפוט את כל הקשרים והראות וחיבור הנקודות לק' נא וראה שם).

על החובה לתקן את החלל הפנוי, אין הרב יכול לצוות לתלמידו, אלא על התלמיד להיות 'חכם המבין ומתמסר מדעתו'. זו עניינה של התורה שבעל פה, וזוהי הבחירה של משה, שלא לצוות, אלא שנוסף מדעתנו יום אחד. כי כאשר ציווה על כך, הרי אז

אחד מהם בכל מצב ובכל זמן, יכול לעסוק בתיקון העליון, וביותר בשעה שמתגבר עליה החלל, אם אז הוא מתחוק באמונה ללא דעת, שבוודאי כל פעולותיו ממלאות את הירק, אלא שלא מראים לו טעם וריח כדי שהחלל יתמלא ואנפ"כ ישאר ריק.

לכן זכה מוהר"ת לחקוק התחזקות עצומה ונוראה שלא נשמעה מעולם, להמשיך בכל הכוח, גם כאשר לא רואים ולא מרגישים מאומה. כי הוא התלמיד המובהך, המבין את פנימיות פעולת הרב, וכאשר ירבו תלמידים רבים המאמינים ומתמסרים לדרך זו, רק אז יתקיימו כל ההפלות הגדולות וההתפאריות המפליגות של הרב (ממאור תורה ט"ו תנינא שהיא תיקון החלל הפנימי וכמאור בסוף תורה י"ב תנינא), התלמיד הנאמן, אחרי שמוסר את כל כולו למען התיקון הזה, הוא עוד עוצר כאש מילותיו, רק לרמוז ולשתוק בשתיקה הנוגעת בתחילת המחשבה, שהם המקיפים שלא יכולים להתגלות בכל ימות עולם. כי בחלל אין כלל דיבור אלא רק "צניקה ונהמת הלב, לילות אפלים שלמים", ואין איש שם על לב.

אודו של משיח

לכן יכור הרב העליון יכול לגאול את הכל יותר ממשיח, כי כשהוא מגלה תורתו אין מקשיבים לדברו בתכלית, אלא מתחזקים לחיפוש חדש ללא טעם, ועל ידו יתקנו הכל את החלל. רק בזה תלויה הגאולה, אך זאת רק בזכות שמוהר"ת יסר עצמו בדרך הגיגלה הזו ויסלול אותה לכל.

בוה בין נבין, שרק בגלל שמוהר"ת הסכים להיות תחיבת בוץ הגרמט כענף אנפ"כ האמן מחדש, ונתן את כל לבבו בלי שום רצון לקבל גמול, כי "גדולת ותפארת אותו התלמיד והתלמידים שכמותו, יראו רק בעת שיסתים מילוי החלל בבוה הגואל". ולכן רק הוא זכה להוציא את תעלומת רבו בספרו, באופן שכולם יחזרו מחדש כמנוה. זו ההבנה שכולה בעצם רק 'אמונה', והיא הממלאת את הלבנה כאור החמה, שהיה בביריות האמונה יותר מכל השכלים, והיות ולא מבין - ישאר מחולל, אך האמונה היא שלמות.

עשר נקודות של חיפוש

כדי להעמיק נדברים, ניגע בעשר נקודות הקשורות בעניין, וחפשי את הקשר ביניהם. בוודאי שישנם ביאורים רבים לסודות אלו, והמהלך שנוציא מהם הוא רק בדרך אפשר:

מדוע דווקא בענייניו של הרבי?

בזמן רביה'ק היו צדיקים רבים ומכולם נשאר תורות ומאמרים. מדוע דווקא בענייניו של הרבי לא היה נשאר אפילו דף גניזה לולי מוהר"ת? אך לפי דברינו מתבאר, כי אף אם היה נשאר מרביה'ק 'תורות' והם, לא היו מובילות אל העבודה

הציוני עצמו יגלה שהצדיק ואור האלוקות שהוא ממשך נמצאים גם בחלל הפניו ואם כן איננו 'חלל' כלל ועיקר. לכן הצדיק רק מורה ומרמז לתלמידיו, שלא יסתכלו על חיצוניות תורתו, אלא יחזרו ויחפשו ויבקשו את רוחו הפנימית העוסקת בתיקון על העולמות, ורוחו של משיח שרק הוא יגמור את תיקון החלל.

'תלמיד' החוזר ודורש מעצמו

בוה שגבה מעלת התלמיד הגדול שזכה לרוח ה'פי שניים'. שמכל דבר שהרב אמר, מבין התלמיד את הצורך לחזור ולגלות שם את רמזיו הפנימיים, להיכנס תמיד בעבודות חדשות, בנענועים עצומים, ולשואל שוב ושוב: איך זוכים ליותר ויותר.

כאשר התלמיד חוזר תמיד מחדש, דווקא אז מסתירים ומעלימים ממנו את גדלותו ותפארתו, כדי שירגש את עובי החלל, ויעמוד בניסיון הקשה מהכל: האם להאמין בחיפוש אחר הסוד הנעלם הזה שאינו מצד השכל, אלא מצד החרש לבבו, שיצטוו בווער להגיעי לבערת הלב הפנימית של רבו, אשר מליבא לפומיא לא גליא. וגם, הרי לא קיבלו בפירוש מרבו.

זהו סוד תורת ההתחזקות

התלמיד מרגיש שבוודאי יש עוד משהו עלום ונסתר, ולכן הוא עומד חוזק ומתחדש, לצעוק ולשואל בכל כוחו "הבער את אותה האש בליב", בלילות החורף האפלים והארוכים שהם שיהא הרגשת ה'חלל' (שרק לכן זכה למעלתו כדברי ראב"ן), ולכן כל כוחו התחשו בלידתו ופסיתו בעצם תקופת החורף), והוא מבקש ומתעקש שלא להיחלש בדתו חלילה, כעמלו לקרב העולם אל רבו, ולעולם תישאר הלבנה ממועטת בתכלית המיעוט, מחוללת, חסרת הבנה וחכמה, ואז, וגם אם יצליח רבו לתקן את השבירה כמו כלל הצדיקים, אך לא יוכל לסלול דרך פנימית ונצחית לתיקון החלל.

זו גדולתו של התלמיד, זו הישועה העצומה שפעל לדורי דורות. מוהר"ת התעקש באמונה עצומה על מה שהבין מכותלי רמזי רבו ובפרט שביחות החולין שלו, ששם רמזו את כל פנימיות כוונתו בתורתו. (תורה פ"א על השיתח חולין שלו. שישל יום השני מוהר"ת גולת רבו, כדברי ראב"ן). הוא מסר נפשו, כבודו, שמו, הצלחתו, תיקון השבירה שלו, למען מטרה נעלה זו [ענין כדי כך שאח"כ התאונן מדוע הקדיש זמן זמנים טובים את תיקון השבירה (שישק"ה ח"ב קל"ז)].

ומינו דוכי לנפשיה', לתקן בכל פעולותיו את החלל בתיקון נפלא שרק המשיח עוסק בו, וזי גם לאנשינו התלמידים הבאים בכל הדורות, שרק עליהם מוטלת המשרה להמשיך בדרכו להפעיל את לימודי הרב, לגלות מחלל החלל את תעלומת לבבם, את גניו תורתו, את צפונותו וסתריו דרכו. כל

בוה שגבה מעלת
התלמיד הגדול
שזכה לדוח ה'פי
שניים'. שמכל
דבר שהרב אמר,
מבין התלמיד
את הצורך לחזור
ולגלות שם את
רמזיו הפנימיים,
להיכנס תמיד
בעבודות חדשות,
בנענועים עצומים,
ולשואל שוב ושוב:
איך זוכים
ליותר ויותר

העיקרית של מילוי החלל, מתוך אופל קלקול המסך, וזה נחשב כי קודם להתקרבותו לא הרגיש מוהר"ת די תועלת בעבודתו מהם (כ"א אמ"ג), כי אף שהם סללו נתיבים נפלאים בתיוקן השבירה (י"מ א"א), אעפ"כ הרי החלל מתגבר בכל פעם מחדש, וא"כ שוב אין תועלת בשבירה. עד שהרגיש רבי נתן שהציר יתגבר עליו לעולם, כי הוא פטש עצמו בגדולים ובת"ש (שם). וברגע שהבין שענין רביה"ק הוא חזרה אל החלל, כדי להאמין מתוכו גם בעצמו ובהבנתו מעצמו (שיחות הרץ א' למ), או אז היה מוכן לסבול את כל המחלוקות, שכולם נמשכים מהחלל הפנימי (חזרה ס"ד).

מחוזת הקשר המופלא

מהו הקשר המיוחד שהיה לרביה"ק עם מוהר"ת, עד כדי שרביה"ק אמר לו שה'התקרבות שלו היא מעשה משנים קדמוניות, ו"ש"י להם היכרות ממומן, עד שרביה"ק חיבר את שמותיהם יחד שכל העולם נבא בשבילים "נחמן נתן שוחקים מכל העולם" (כ"א חז"ר ל"ט, ט"מ ח"ב ל"ג).

ולפי דברינו לעיל ניתן להאיר, בדרך אפשר, כי רביה"ק בא לתקן החלל ולהביא בכך את העולם לתיקונו ולגאולתו. והיות זה תלוי בחתימת התלמידים, המתעוררת רק על ידי שיבנו זאת מתעם בלי שהוא יאמר להם, אלא רק ירמוז לכך במעט, כדי שירגישו חלל, (זה נהי החותם שלו ושני חלקי חותמו). א"כ הרב בלא התלמיד הוא רק חצי, "כחמה בלא לבנה". ורק יחזיו יוכל הרב לגלות את נחמתו המופלאה.

המנהג של ריחוק

אף שהקשר ביניהם היה קשר מופלא ושוחשי עד מאוד, עם כל זאת איננו רואים שרביה"ק התנהג אל מוהר"ת בצורה קרובה מאוד, אולי להפך, לפעמים היה נראה שרביה"ק מתעלם ממנו או אפי' מרחיק אותו (ימי מוהר"ת א'ג, ששיקח"א ב' קכ"ז).

והוא פלא, שהרי אם כל ענינו של רביה"ק תלוי במוהר"ת, היה מן הראוי לכאורה שיקרבו יותר ויותר אף באופן חיצוני, וגלה לו כל סודותיו בצורה מיוחדת ומודגשת.

אך לפי הצורך בהחלל זיווקא, שהתברר לעיל, מוכן, כי לו היה הרב מגלה לתלמיד מדוע בו תלוי הכל, התלמיד לא היה מרגיש חלל, ולא היה לו מה לחתור ולהפך ולחדש, ואז לא היה תלוי בו כלום. ולדפוק, אפי' הרחיקו ונזף בו, כדי לעוררו לחפש מחדש ולא שישען על מה שכבר עשה ו"זכות אבותיו".

מחזי נקודת החיבור

מוהר"ת היה אצל צדיקים רבים ונויאים ובכל זאת חחר להתקרב לרבינו הק' בהתקרבות מוחלטת כל כך, עד שאמר שכל רביה"ק "לא ידע בין מינו לשמאלו" (ימי מוהר"ת א'). האם ניתן להצביע על נקודה מיוחדת כזו שהיוותה את יסוד החיבור בין רביה"ק לשאר הצדיקים?

אך כשנתבונן באותה התקרבות מופלאה, נגלה בדבריו של ראב"ן כי קודם להתקרבותו לא הרגיש מוהר"ת די תועלת בעבודתו מהם (כ"א אמ"ג), כי אף שהם סללו נתיבים נפלאים בתיוקן השבירה (י"מ א"א), אעפ"כ הרי החלל מתגבר בכל פעם מחדש, וא"כ שוב אין תועלת בשבירה. עד שהרגיש רבי נתן שהציר יתגבר עליו לעולם, כי הוא פטש עצמו בגדולים ובת"ש (שם). וברגע שהבין שענין רביה"ק הוא חזרה אל החלל, כדי להאמין מתוכו גם בעצמו ובהבנתו מעצמו (שיחות הרץ א' למ), או אז היה מוכן לסבול את כל המחלוקות, שכולם נמשכים מהחלל הפנימי (חזרה ס"ד).

שני חידושים של מוהר"ת

מוהר"ת חידש ב' חידושים עצומים: א. רביה"ק הוא הצדיק הגדול והגורא יותר מכל הצדיקים ובו תלויים כל העולמות וכל הנשמות וכל התיקונים שבעולם. (שיקח"א ח"ב קל"ה). ב. אף לאחר הסתלקותו של רביה"ק, הכל ממשיך כרגיל, כולל "ראש השנה שלו" ביתר שאת יותר עוז, אשר גם על זה קמו מפקקים (שם ק"ז).

והשאלה הנשאלת: לכאורה, מדוע דברים אלו שהם יסודות חסידות ברסלב, לא נאמרו במפורש על ידי רביה"ק והוצרכו להתברר דווקא על ידי מוהר"ת?

וגם זה יתבאר הפלא ופלא, לפי המהלך לדלעיל. כי היות ויעקב גאולת רביה"ק היא להביא לכך שכל אדם יוכל לתקן את החלל הפנימי, כפי כוחו, שזה הענין של "מכוני ממש", כמו הצדיק הגדול שהוא כולו מחולל ובטל קדם בורא העולם. וכן הפחות שבאנשי אני מוליק אותו בדרך של צדיקים גמורים, ויהיה נעשה ממנו מה שלא נעשה מגדולי הצדיקים.

ואת כל זה פועל רבינו הקדוש, על ידי שהכניס בלב אנשיו לעמול ולהתייעב בכל כוחם שוב ושוב בעבודתם, אף אם יבסו יחולל בחול חוץ, ותוחלת ממשכה מחלת לב, כי הרי לא ירגישו את קבלת הפיתום וייחולם, ואעפ"כ יחזרו וייחולו ויקוו ויתגעגעו בכל כוחם אחרי יתברך. עד שלרוב כיסופם יתגלה להם לעיתים כי "יניתנה להם המתנה הגדולה, בהיסח הדעת בכותב דרישנים להיות **מכוני ממש**" (ח"י"מ ר"ל וסיפ"מ י"ג). אשר אליה יזכו רק אם יצייטו אליו וילכו אחריהם בנאמנות ואמונה עד ביאת הגואל.

התקופה הזו שלאחר הסתלקותו של רבינו, בה מסתלקת אורו ונעשית חלל בלבבות, (לקיטסי הלכות שבת ב' שבחסתלקותו של הצדיק מתגבר עמלק ובהלכות פורים ד' מתבאר שיעמק אור החלל הפנימי) שם צריך לחפש אותו ולהתגעגעו אחריה, אף לו שום קימין, רק בזכות שהרבי עצמו לא ציווה על הישארותו הנצחית, אלא רק רמז על כך. כי אם הוא היה מורה על גדולתו הרי שהוא היה מכריז שאין זה חלל כלל אלא הוא נמצא שם למצוי.

גם הסיבה שהתלמיד הוא זה שמגלה על גדולת רבו, היא מאותה הסיבה. כי גדולתו של הרב על כל הצדיקים היא רק בגלל הכוח שיש לו לעסוק בתיוקן החלל הפנימי עצמו, ואת הסוד הזה הוא לא יכול לגלות בעצמו, כי אם הוא יגלה שהוא מחייה את כל המקומות הנמוכים והחללים באור, כפי קימין, כבר לא יהיו מוחללים. לכן רק

התלמיד שזכה לחתור בעצמו על ידי רמזו רבו, הוא זה שיוכל לגלות על גדולתו. כי עליו הרי חולקים ואין מציינים לו ומאמינים לו שבאמת 'אין שום מקום שלא ימצא שם ה' יתברך'.

דווקא דרך המחלוקת

ב' החידושים שהתבארו בשאלה הקודמת, הם הגורמים העיקריים להתנגדות הגדולה על מוהר"ת, שהרי אם מוהר"ת היה מתמנה או ממנה אדמו"ר אחרי רביה"ק לא היה עליו את המחלוקת הגדולה. וא"כ גם מתעצמת השאלה הקודמת, שהרי אם רביה"ק היה אומר זאת מפורש היו חוסכים את כל המחלוקת הנוראה הזו שגרמה לצרות רבות ואימות.

וכן, מהו הסוד והסיבה שדרכו הקדושה הייתה מוכרחת להיות עם התנגדויות אימות ומחלוקת קשה כל כך?

אך כאשר נעמיק בסוד אותו 'חלל' שהוכרנו לעיל, נגלה כי **מתנת** המחלוקת היא מהחלל הפנוי (ווה סיד), והיא בסוד "צדיק רוע לו", והבין העובד בעבודת עבד שצווק ממעמקי ליבו, אף שנדמה לו שלא מועיל קול צעקתו. מתגלה אם כן, שהמחלוקת מרימה את האדם לתיוקן החלל, וצ"כ שגבה מסקנות הלבנה. אך הוא **נתן** את עצמו לעולם ולכן זכה למתנת המחלוקת בשלמות שרק על ידה יצליח להיכנס בשלום ולצאת בשלום ולבנות דרך כבושה לרבים. שגם **הם יתנו** את ליבם אליו בכל פעם מחדש, ובהו יזליבם בדרך חדשה" מלאה ישן, החידוש הוא גופא הדרך (חיל גשור שיחית רבות והלכות ערוכת בעין המחלוקת, הסובבים על קוטב זה).

מישה מת יהושע מכינים

רביה"ק אמר על עצמו את הפסוק 'פני משה כפני חמה', ועל מוהר"ת שהוא 'פני יהושע כפני לבנה'. ולפי דברינו מתקשר בקשר נפלא ונורא, כיצד עניין מלחמת יהושע בעמלק, וכן בכישיחו את הארץ שייכים גם למוהר"ת הנרמז לבחינת יהושע.

כי אף שלכאורה, נראה ששני עניינים אלו שייכים יותר לרבינו הק', שהוא זה שזכה לשער גו"ן ויכול להילחם עם עמלק, וכן השיג בשלמות את קדושת ארץ ישראל. אולם מצד שני, דווקא מוהר"ת נרמז ליהושע המכניע את עמלק ומכניס את ישראל לארץ.

כי את עמלק אי אפשר להכניע בשלמות, אלא רק נלחמים בו בעולם, כי הוא רצונת המרדות בעולם, המביאה את ישראל לעבודה הפנימית של המלחמה התמידית שלא על מנת לנצח, כי המלחמה נגד עמלק היא רק כבוה התפילה שהיא ללא שום שכל והיא מילוי החלל, כמו דוד המלך 'ואני תפילה' שעסק במלחמה זו, ולא שאלו שירד ממלכותו עקב כך. זהו גם עניינה של ירושת ארץ ישראל אשר קדושתה נעלמת שוב ושוב בקנייני יסורים, ובה עשרת מעלות קדושה עד הקדושה העשירית אשר נמנת לעולם, אבן השתייה המהפכת הצמצום לתיוקן [זה גם סוד ראש השנה ואבמ"ל].

אחרי שרביה"ק הוא החמה, ומוהר"ת הוא הלבנה, הרי

כל עבודתו היא להשלים את הלבנה ממיעוטה, שהוא סוד הצמצום שבו נברא החלל הפנוי, ורביה"ק סלל דרך חדשה ומיוחדת אך אפשר למלאות את החלל באופן שלא יתבטל העולם, (ממאז בהל ר"ה ה', תפילת המנחה ה"ז, תולעים ה"ז, מחמץ ו' ועוד), ואם מוהר"ת הוא הלבנה א"כ תיוקן ומילוי החלל תלוי דווקא בו, ומדוע?

ולפי דברינו מובן שדרך זו נעשית רק על ידי מוהר"ת. כי תיוקן החלל מהותו לחפש מחדש. חיפוש מחדש שייך רק אם לא מצויים על זה, כי אם כן, זה לא חיפוש חדש. זה לא "מבין מדעתו" זה לא התמסרות של כל הנפש בלי שום הורגשה - כי הרי נאמר במפורש שכך צריך לנהוג. לכן רק מוהר"ת שהבין את רמזי הרב שכולנו צריכים ויכולים לתקן את החלל דווקא ע"י המניעה והסרתה, ואי הורגשה וההבנה והטעם. ולכן דווקא מוהר"ת הלבנה מרשי את טעם החלל דווקא הוא נלחם בעמלק הנאחז בחלל, דווקא הוא ממלא ומתקן את החלל.

דרך רמז והתמצצות בעלמא

מוהר"ת הרבה לבאר ולדבר מרביה"ק, ורוב דבריו הינם שווים לכל נפש (כידוע שכתב בליקוטי תפילות לשונות המתאימים לכל, וכן ברוב הליקו"ה נכתבו דברים כלליים, שגם מי שאינו חסיד ברסלב יכול לקרותם ולקבלם). רק שפעמים רבות הוא רומז רמזים, בסגנון אמיתי: שיש בליבו עוד הרבה, ומתנוצץ לו מאוד אך אינו מזהל, וזה וכמובא אין ספור פעמים בעילם לתרופה, ובליקו"ה. **ואם אפשר לדעת מה התנוצץ בדעתו, ומדוע לא גילה זאת רק רמז לכך?** [דפיטר שבכך פתח פתח לתלות ברמזיו בויק סריק].

אך כפי המתבאר לעיל, שהכל תלוי בחכם המבין מדעתו, שאינו עומד על דעת רבו, ולא ימוש מאהלו, בכל עליות הרב לתיוקן החלל הפנוי, בוודאי שאי אפשר לכתוב זאת מפורש, כי אי אפשר להרגיש את התענוג שבוה. אלא רק דרך רמז למי שיזכה לשום ליבו לכך. ולכן רמז וחזר ורמז.

דייקא דרך ספרי התלמיד

ראבר"ן כתב שהיות והלבנה שליטה בלילה, לכן בימי הגלות שהם הלילה, עיקר העסק צריך להיות בספרי מוהר"ת יותר מבספרי השמש, רביה"ק. **האם נוכל להבין מדוע?** הרי ספרי רביה"ק נוראים מאוד, ורביה"ק הזויר לעסוק בהם. **מהו אם כן הסיבה שעלינו לעסוק בספרי התלמיד יותר מבספרי הרב?**

אלא זה בוודאי, שרק העוסק בספרי מוהר"ת, יוכל לעסוק בספרי הרב. כי דרכם ימצא בספרי הרב את כל רפואות נפשו, ושגב מעלתו, בתיוקן החלל ושורשי כל העלמה והצמצום. ואם לא, ייאבד הלילה אל כל עושר התורה שבכתב המתגלה רק מגעונוי חתיית התלמידים.

מה ולא ישלם אדם קדוה, והמשליל המבין יתור בהלכותיו המאירים המסומנים ובאחרים, וכתיב ראבר"ן המכסה טפחים, ובצעקת ליבו ופיו ימצא את סתרי הריאה העשירית

חטונה באצור. ■

נפשי בשארתי

מתלווים לבני הנשירים בשבילי החיים + ע"ש ר' א. ליפער | עריכה: ש. רובינזן

ר' למה צריך לקרוב את כל העולם!?

ומומץ לכל בחור, שרוצה לקבל מעט הרגש בזכיה העצומה לה זכה, שהוא מקורב לצדיק, שיענין בספר 'חיי מהר"ן' ערך 'מעלת המתקרבם אלי' ששם מתגלים מעט מן הרווחים העצומים והאוצרות היקרים להם וזכה אותו מקורב.

סיבה נוספת שגורמת לנו לעסוק בהפצה היא מצד 'מידת הרחמנות', הטבועה בדמו של כל יהודי משחר ינקותו, כמאמר חז"ל (מדרש רבה) ישראל 'רחמנים' ביישנים 'גומלי חסדים'. בתורה ד' תנינא מבאר רבינו שיעיקר הרחמנות זה לרדם על ישראל שמשוקעים בעוונות, והדרך להוציא אותם מעוונות היא לתת להם דעת, 'ודעת' הכוונה 'רחמנות', כמבואר שם בתורה. בהמשך התורה באות ד' אומר הרב "וכל אדם יכול לקיים זאת" דהיינו שעלינו נפלה חובת היום לגלות השגולה לעם סגולה, לחשוף בפני העולם את הדעת האמיתית והעליונה שגילו לנו הצדיקים, ולזכות בזה כל אחד שחפץ וזקוק לה.

ובנוגע לשאלה, לגבי בחור שלומד בישיבה איך יפיץ דעת רבינו. הרי בחור ישיבה יכול להפיץ בצורה נפלאה כל כך, לא דרך חלוקת פלייארים, אלא על ידי דיבורים, עוד ועוד. לא חייבים תמיד לספר שזה דיבור מרבינו, הרי העיקר שחברך מתחזק מזה וזכותו הדיבור שלך הוא מתפלל ולומד יותר טוב ומברך וברמ"ז יותר כוונתו זה כבר היה שווה. גם בכלל, כשנפגשים עם אנשים הם ורשם במוצת החיים, באוטובוס או בשמחות, אם ממילא כבר מדברים, למה לא להשחיל כמה דיבורי נחמה ועידוד מהאוצרות שלנו. הרי מדובר אחד לבד אפשר להיות איש כשר באמת בתכלית. או אפשר לדעת מה התחולל בקרבו של האדם ששמע ממני את הדיבור, ולפעמים יכולים להיות לך השלכות מרחיקות לכת, באם הדיבור תפס אותו או נגע לו בנקודה שהיה צריך בה חיזוק.

אסור גם לשתוב שיעיקר התפצה צריכה להתבצע קודם אצל אנשיו של הצדיק, בינם לבין עצמם, ולכן הלימוד העקיב והמתמיד של ספרי רבינו ותלמידיו, ורודאי נקרא ג"כ שם הפצה, ורק לאחר מ"כ אפשר לבדוק אצל שאר חבריך, או נראה שמישהו מתפשח בתרבות ללימוד או שיחית חברים, או שגארה שהוא קצת רדום בלימוד הספרים ובקיום העצות, וא"כ אפשר לקבוע איתו זמן קבוע כל יום או פעם בשבוע ללימוד בחברותא אצלך כמו פעם עמוד היומא ליקר"ם, דף היומי ליקר"ה וכדומה. זה נקרא מזה רבינו רחמנות אמיתית.

והעיקר לא לשכוח שהדיבור של ר נתן מדבר על שלושה מיני הפצה שבהם צריך להיות חזק, והם: 'ממון' 'ישיבה' ו'טירה'; ממון וטירה לא תמיד מתאפשר, אבל הדיצון זה תמיד בחיוב יד, תמיד אפשר להתפלל שנוכה לך, הרבי יגמור את שלו אשרי מי שזה דרכו ועל זה להתפלל ולהתברך, והרצון יביאו בעתו ובזמנו גם לממון וטירה. ■

שאלה:

בכל שנה כשמגיעה ההילולא של התלמיד הגדול מהר"ן זיע"א אני רואה איך שקוראים את מכתב ההסתלקות הנורא שמופיע בסוף הספיק' 'עלים' לתרופה, וכולם מסבירים בטוב טעם שהצוואה של רבי נתן זה 'הפצה'. ארצה לשפוך בפניך שני שאלות שקשה לי בעניין: מדוע בכלל מוטל עלינו חסידים ברכלב לעשות הפצה, האם יש לנו העניין שכולם יהיו ברכלב, ע"כ מה זה יתן לנו? והאם יש לנו עניין להיות החסידות הכי גדולה. ולגופו של עניין, כיצד יכול בחור כמוני שלומד בישיבה לקיים בהידור את עניין ההפצה, ללא שזה יפריע למסגרת הישיבה ולסדרי הלימוד?

תשובה:

אכן, כדי שתהיה לאדם רצון וסיבה להשקות אילנות ולקרב אנשים לצדיק, הוא צריך קודם כל לחזק בליבו את האמונה בכוח הצדיק, דהיינו להשריש בליבו את הגדולה של הרבי ואת הכוח שיש לו לתקן את העולם כולו ולהחזירו למוטב, וכאשר הוא יזכה לכך, ממילא הוא כבר ירצה להטעים אנשים נוספים, מהדבר הנפלא והמתוק הזה.

רבינו העיד על עצמו, ש"פעם הוא חשב שהיה צ"ח הוא זה שבא ואומר לו שהוא 'מנהיג הדור', אבל היום הוא יודע שאכן כך הוא'. עליו מוטל לתקן את כל הנשמות הנדחות והסגומות, ועליו נפלה חובת היום להנהיג את הדור ולהביאו לשלמות. ידועה הייתה שיעד שהיה את רבינו בעולם אפשר היה להתסגר בלעדיו, אך משהתגלה בעולם האור הן והצנח של רבינו קשה מאוד להיות איש כשר בלעדיו. אנו וכל העולם חייבים להגיע אליו, ללמוד את תורתו ושיחותיו, לקיים את עצותיו ולקבל את סמי המרפא שהביא לנו ורפא הנשמות הגדול במיוחד לתחלואי נפשנו, שיקויי המרפא הללו הם התקווה היחידה שלנו לצאת מהמחלות שבהם חלתה נפשנו.

ר' אברהם ב"ר נחמן אמר שיהיה יתברך לא מביא לעולם מחלה, לפני שהוא בורא לה פרואה מתאימה. ובעת חושך שכזה יש לנו את הצדיק, והוא זה שאומר להציל אותנו מכל המכרעים שעוברים עלינו, מכל הירידות שאנו חווים, כמה הרפתיק' עדו עלן הכל כבר נלקח בחשבון. פל מונחת התשובה למה צריך לעסוק בהפצה? כי מנחם האמונה ביכולת הבלעדית של הצדיק לסייע לשאר עם ישראל, שעדיין אינם מקורבים אליו, והו הרי מן שאנו רוצים, שהדור כולו כולם יהיו יהודים כשרים, ויש לנו חיוב מן התורה "ל ישראל עושים זה לזה", כמובן שרוב זה מסייע בקרבו שגאולה, כמו שרביה"ק אמר "שתיפפש ספרי בעולם אפשר יהיה להתכונן למשיח.

לזכור שיש עולם אחר

פטירתו של האדם, ורק אם אדם צלח בבטחה את כל נסיונות החיים, הוא מגיע לבית דין של מעלה עם כיסים מלאים, רק אז הוא יכול לשמוח. הדעת הזו, עמדה למול עיניו של רבי נתן כל חייו, כידוע שהוא היה מנצל כל רגע פנוי, והיו לו סדרים לכל זמן ולכל יומא דפגרי וכדומה. תמיד היה מסתכל על השקעון, והיה לו אפילו שני שעונים, כדי שלא ילך חלילה כל רגע לאבוד.

כידוע, רבי נתן סבל מרדיפות נוראיות, ומהלשונות חזרות ונשנות שלטונות שגרמו למעצרו לא אחת, ואף להשלכתו לבית האסורים. מסופר, שלאחר שחרורו שאלו אותו, מה חשב באותם רגעים בהם הובל ברחובות העיר בבינויות נוראיים, כשהוא אזוק בידיו וברגליו. ור' נתן השיב: מחשבתי באותם רגעים הייתה, על כך שיבוא היום שבו יאמרו: "כבר נעברו ארבעים שנה" מהסתלקותו של ר' נתן.

רבינו אומר בליק'מ (תניינא דה'): "רווח העולם הזה אין לשער, הדינו מה שהאדם יכול להרוויח בזה העולם, ואין צריך על זה הוצאות משלו רק ממה שהכין לפניו הבורא יתברך". אנו רואים מכאן שלא צריך להתאמץ יותר מדי, אלא אפילו רק שכבר מוכן לפניך אתה יכול לקיים מצוות רבות. וכמו שידוע הסיפור על הגר"א שבכה קודם פטירתו, והסביר, שהוא בוכה כיוון שהוא רואה איך שכאן בעולם, בכמה פרוטות אפשר לקנות ציצית ולקיים מצווה מדאורייתא, ואילו לאחר הפטירה, אפילו בעד כל הון דעלמא לא יוכל לקיים מצווה זו.

רבינו אומר שזה נגאי לקרוא לעולם הבא בשם 'טוב' כי זה הרבה יותר מזה, אבל מכיוון שאין לנו השגה בזה לכן זה השם שאנחנו נוטנים, אבל באמת עין לא ראתה אלוקים וזולתך יעשה למחכה לו, אף אדם עוד לא זכה לראות בעיניים נשמיות את הרב טוב הצפון וגנו.

עליו לזכור תמיד מהתכלית ולא לתת לעולם הזה להטעות אותו, הגם שהוא כה נוצץ ומושך, אבל צריך לזכור שמאחוריו זה מסתתר הבל הבליים. העיקר זה לחפש את ה"רווח" עולם הזה, ה"רווח האמיתי" של התורה והמצוות. כל צאצא מהעולם ברוגע, בלא שום חרטה ודאגה, כי נדע שעשיתנו מה שיכולנו למען חיי העולם הבא. חזקו ואמצו ■

מספרים על אחד מאנשי שהלך לבית עולמו, ולאחר תקופה הופיע בחלום, אצל ידידו משכבר הימים. אותו חבר הופתע לראותו, ומיד שאל אותו: מה נעשה בדיניך. ענה לו החבר: ב"ה, המצב שלי טוב. ולמרות זאת, אם רק הייתי יודע במה היה הערך של כל מצווה ומעשה טוב הייתי חוטף הרבה יותר.

ענין זה עלינו לחדר לעצמנו כעת בצעירותנו, שלא נרמה את עצמנו, ונשתדל בכל יום לצאת ידי חובת מה שבאמת מוטל עלינו, בתורה, תפילה ומעשים טובים. על כל בחור צריך לשאול את עצמו בכל יום: האם אכן מילאתי את חובתי ליום זה, או שמא עוד אחתרו על כך שלא ניצלתי מספיק טוב את היום?! אולי אפילו העברתי את היום בדיבורים של שטות והבל, או גרוע מכך.

אם אכן נסתכל בצורה נכונה ואמיתית על העולם, נראה שאין לנו בכלל זמן, אפילו לדיבורים שלא נצרכים. נגלה שאין לנו בכלל זמן לענות לחבר שמנסה לריב איתנו, או לספר דבר רכילות. כמו שר' נתן אמר בשעת המחלוקת הגדולה שהייתה עליו, שהוא מודה לרבינו שנתן לו הרבה שיעורים קבועים, ובכך מילא לו את היום, עד שלא נשאר לו אפילו מעט זמן לשמוע את טענות המתנגדים והחולקים.

כך צריך להיראות כל חסיד ברסלב, כשבאים לדבר איתו ממחלוקת או פאליטיק, יאמר לבעל דבר: סליחה, אבל "אין לי זמן", יש עלמא דתי. אם אני אקשיב לך אני לא יסיים להתעסק בעוה"ז אף פעם. כי הרי העולם מלא מחלוקות, כמו שכותב רבינו בשיה"ר: "שכולם מסתובבים בעולם" ומתקוטטים בינם לבין עצמם, ובין עיר לעיר ובין מדינה למדינה וכו', ומסיים שם רבינו: "ואין איש שם על לב תכלית העולם הזה". ואם כן יוצא לנו שיעקר הטעות בעולם זה, היא המחשבה שהולכים לחיות כאן לעד ולנצח, ולא זוכרים שיום יבוא וכל החגיגה תיגמר, ואז נצטרך לתת דין וחשבון מפעלנו לפני יוצר ערב ובוקר.

ר' נתן אומר בליק'ה שבעולם הושרשה טעות נוראה. כאשר אדם נולד, כולם שמחים ומאחלים "מול טוב". ואילו ששהו כנסנו, כולם מצטערים ובוכים. והאמת, אומר ר' נתן היא הפוכה לגמרי. האדם צריך לדעת שיעקר החיים מתחילים רק לאחר

פנך תשפדלו – להשקות אילנות!

האם 'קדוב נפשות' שייך
רק לארזונים ודרשנים,
או לכל יהודי באשר הוא?
איזה מאנשיו הוהיד רבינו
לעסוק בקדוב נפשות,
הגדולים או גם הקטנים שבהם?
מה אמור לעשות אחד
שמדינש שווא במדרגה נמוכה
מדאי, ואיטו דאוי לעסוק בכך?
כיצד נשמדים שלא יביא עסק
הקדוב לידי גאווה וגדלות?
על כך, ועוד,
במאמר שלפניכם:

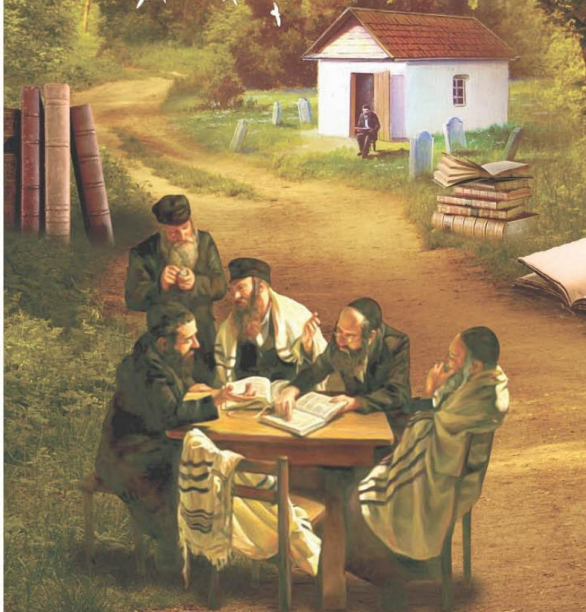

על המדור החדש:

לאחר כמה שנים בהם עסקנו (במדור 'בעקבי הצאן' ולאחריו במדור 'בעקבות הרועה') בבירור וליבון עקרי יסודי האמונה של חסידי ברסלב בגדולת רבינו וייחודיותו, ועל הצורה הנכונה של העברת אורו מדור לדור - הגיעה הרישה לעבור ולעסוק בבירור וליבון אורחותיו ועצותיו של רבינו, הנוגעים למעשה בחיי היום יום.

כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, כמבואר כבר כמה פעמים שכל עיקר כוונתו הקדושה בכל תורה ותורה שגילה, ובכל דיבור ודיבור שיצא מפיו הקדוש, הכל היה רק בשביל לכות את ישראל להביא לידי מעשה ישרה, לרמו להם מרוחק ומקרוב, להורות להם עצות ותחבולות עמוקות ונפלאות, להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא" (הקדמת ליקוטי מוהר"ם).

ואכן, כבר דענו ש"ספרי רבינו ז"ל כבר מבואר בהם מה שיש בו לכל אחד ואחד לפי מדרגתו, לפי מקומו ושיעתו, בשבתו בביתו ובלכתו בדרך. אין כל דבר נעלם ממך אשר לא תמצאנו בספרים הקדושים והגוראים, אם תענין בהם בכל לב באמת" (עילם לחופה, מכתב ז'). ועלינו נפל חובת היום, להפש אחריהם, ולסדרם ולהציגם בצורה ברורה ונהירה, ובמקום הצורך אף לערוך בהם בירו; לפעמים יש לברר אוכל מתוך פסולת ולשלוף הנבות בלחי נכונות, ולפעמים אין צורך אלא ללקט ולכנס יחד את כל מה שנאמר בסוגיא זו, ולפשוש הדברים כשמלה, שיהיו ברורים ונהירים, ומסודרים כשולחן ערוך.

כמו שהאדם מציא להעמיד דברים העולם משכיב ליהם העולם, כי הוא מציא להקנים דעת ויראת שמים בבני ובתלמידים, כי זה עקר הפעולה, שפנייה להעמיד תולדות לקיים העולם, כי עקר להעמיד תולדות מפיץ בני אדם דוקא, ולא מין בהמות וחיות ברמות אדם. על כן כל זמן שאין מאיר הדעת בבני אדם, ואינם יודעים ומרגישים אלקותו ויחודו ומקבלתו, אינם בכלל בני אדם, מאשר שאין בהם דעת לדעת את ה', שהם עקר גדר האדם, ועל כן נחשב העולם פתוח ובהו, ועל זה נאמר 'לא תהו בראה לשבת יצרה', כי צריך לישב את העולם, שיהיה משלב העולם מבני אדם דוקא, והיני מבני עשה, שידעו את השם ויחברו. והו גם כן מצות 'ומלא את הארץ', שצריך למלאות את הארץ מבני אדם. הינו משלב אדם מציא שידבר עם חברו בראת שמים כדי להקנים דעת בחברו, שהו עקר ישוב העולם, שיהיה העולם משלב מבני אדם, הינו מבני עשה, שידעו את השם ויחברו כצ"ל. על כן צריך כל אחר לעסוק בזה להקנים דעת ויראת שמים בחברו, שעל ידי זה נעשה חברו בחינת מלמד אצלו.

(ליקוטי מוה"ר חנינא, ז')

ואף שהדבר 'קשה וכבר מאד', אעפ"כ אין לו לאדם להיפטר מחובה זו, וכלשון מוהר"ח:

באמת ענין זה לקרב נפשות לה' ויחברו הוא דבר קשה וכבר מאד, אך אם על פי מה שהקדמנו לעסוק בזה, כי הוא חיוב על כל אחר מישראל לעסוק בזה! (ליקוטי הלכות, תעומות ה, ד')

למותר לציון, שאם חובה זו מוטלת על כל יהודי, ללא יוצא מן הכלל - בהכרח שיש לו את הכח לכך...
כי אכן:

כל אחר מישראל יש לו כח להחזיר כל העולם בתשובה, כי 'חוב על אדם לומר משכילי בראת העולם, כי כל אדם מישראל יכול מקבל התורה בקלה, ומקבל ששים רבוא נפשות ישראל, ועל כן כל ישראל ערביין זה בזה, כי כל אחר מישראל יכול מקבלם, ויש לו כח להחזיר כלם בתשובה ומתקנים להשתדל בזה!

(אוצר הרה"ק, תוכחה ד')

"זה סימן שתקרב באמת - כשנתקרבין בו עוד נפשות!"

אם חובה זו מוטלת על כל יהודי - הרי שעל חסיד ברסלב על אחת כמה וכמה, שכן, אנו מקורבין לרוב האדם בנו דעת נפשות שבו שיש בה כח להאיר לכל באי עולם, ולהקים מעמד לו ולהרים משפלות אבולן.

כי זה עקר בחינת נוראותו של השד"ק באמת, שיש לו כח בזה בזה להאיר הדעת הקדוש בבני ומתלמידים... ולא די שהוא מקים מעקר דל מאשפות רבים אצלו, שפוקים מקרים הנמכרים והרד"ים מאד מעקר ומאשפות מפש, ומקוין ומעורר אותם פביחית 'הקנינו רגננו שכני עפר', ומתקין אותם ומתקנם שלא יתאשו מליגען לה' ויחברו בשום אופן עד שישקבם לדרך הקדושה באמת. אך גם הוא נותן בהם כח, ומאיר בהם הדעת האמתית, עד שיש בהם כח להאיר הדעת גם בחבריהם, עד שגם הם עוקבים מישב

כיסופו הם לגעת בנושאים רבים ומגוונים, ללבנם ולברנם. החל מהנהגות פשוטות ומעשיות, כגון: ההימנעות משתיית קפה לפני התפילה, פרטיה וקדושיה וכונותיה; ענין 'מחאת כפיים' וצעקה בתפילה, וכיצד יש להתנהג בזה כשהדבר מפרעי לאחרים; ענת 'מילתא דשטותא' והודין הנכונה לקיימה. ועד לביוריים פנימיים יותר, כגון: מהי ההגדרה של 'רבינו אורי'; מהי יש להתעקש בתפילה ומתי נחשב הדבר לדחיקת השעה; כיצד מאירים את אורו של רבינו לתוך הבית, וכן הלאה.

הפעם, לרגל יומא דהילולא רבא של מוהר"ח, אשר ביום זה השאיר לנו את צוואתו הנצחית "מוצו מעניינותי חובה", נקדיש את המדור לסוגיית 'קירוב נפשות'.

במאמר הראשון הנוכחי נבאר את עצם החובה המוטלת על כל חסיד ברסלב לעסוק בקירוב נפשות, ובמאמר הבא נלכד ונברר בס"ד כמה שאלות המתעוררות בסוגיית הקירוב הלכה למעשה, שח"פ ננסה לנכס כמה מהעשבים השטוים שצמחו בה.

החובה המוטלת על כל יהודי

'קירוב נפשות' עלול להיתפס בעינינו כדבר השייך לארגוני קירוב, או דרשנים ומשפיעים. אך לאמתו של דבר, מוטלת החובה על כל אחד מאתנו, מגדול ועד קטן, לעסוק בקירוב נפשות להשם יתברך.

כי כל אדם [!] צריך ויחברו לעסוק לקרב גם אתרים לה' ויחברו, ולעשות מצלי תשובה ויראה, כי זה עקר נטייתו, כי זה עקר ישוב העולם, כי 'לא תהו בראה לשבת יצרה', שיהיה העולם משלב מבני אדם, והיני בני עשה העוסקים בעבודת ה', כי מי שאינו עוסק בעבודת ה' הוא רק מיה פרימא אדם, ובמובא בדברי רבנו זקנו ל'קרב פמה פעמים, וכמו שהזכירי רבתינו ז"ל על זה מאד, ובמובא ב'אור הקדוש' 'אָבָה כאן דאָדער קרא דחבא', ומקבל שם מאד מאד בעצם שקבו שיה' ויחברו מתקרב עמו בכל העולמות, עני שם.

(ליקוטי הלכות, גריס ג, ט)

מאז שקיבנו עלינו את השבועה בהר גריזים והר עיבל, הפכנו כלנו להיות "עריבים זה לזה", כשהחיוב הישיר הנובע מערבות זו היא: "לדבר עם חברו ביראת שמים בכל יום ויום, ולקרב נפשות לעבודה השם יתברך".

זהו בחינת הערבות לשל ישראל ערבים זה בזה, כי כל אדם מישראל חייב לקרב עם חברו ביראת שמים בכל יום ויום, וכמו שאנו מקפשים בקב"ה בפולת שפוקה 'ללמד הלל' שלמדו לעשות ולקיים, וכן נעקר בקשטנו הוא שפוקה ללמד אחרים ונעזות בעבודת ה' ויחברו... נמצא, שכל אדם מישראל חובה משל עליו בזה לחיות גם אתרים בתשובה ויחברו נפשות לעבודת השם יתברך.

(שם)

וכשם שכל יהודי מחויב לפרות ולרבות ולהוליד בניו ובנות - שכן, "לא תהו בראה לשבת יצרה" ונצטוונו "מלאו את הארץ וכבשוה" - כך מוטלת עליו החובה לקרב נפשות להשם יתברך ולהאיר בהם את הדעת, וכלשון רבינו:

א. רש"י פירשתי יצבים ע"פ הנסחרות לה' אלקינו: 'על הגלות לא עשית את הריים עד שעברו את הירדן, משקיבלו עליהם את השבועה בהר גריזים והר עיבל, ועשו עריבים זה לזה'.
ב. אשר אמרו חיל במשה: 'לא נבוא העולם אלא לפניה רובי, ונאמר לא תהו בראה לשבת יצרה' (פסוק פסוק ד' שפסוק ג' עריית פסוק א' שפסוק ב').
ג. אשר גם זו דרוש ח"ל על פסוק ורבי, כמו שאמרנו במאמר על דברי המשה 'אליש מצווה על פרה ורבה אבל לא האשה': 'מאז הגי מלך, אמר ר' אליעזר שמום ר' אלעזר בר' שעוק, אמר קרא 'ומלא את הארץ וכבשוה', איש דרכו לכבוש, ואיש ארץ דרכו לכבוש' (בבבא טו ע"ב).
ד. ע"פ ליקוטי הלכות, חובת קעקען א אחיות א-ו.

העולם, להעמיד בגנים ותלמידים, וגם הם מקימים ורודים וגולפים מעפר ומאשפות, ואיך הם בהם הדעת הקלוש וכו', וכן מהו לזרז לעולם.
פי התירוץ על ידי שפוארי הדעת בתלמידיו בבחינת 'מלא כל הארץ כבודו', שכן יתברך קלא כבוד בכל הארץ אפילו בקרבנות המתחוללות מאד מאוד, על ידי זה נעשה בחינת 'מלא את הארץ'. **שפוארי דעת פנה בתלמידיו עד שהם נשמדים בתלמידים אחרים**, וכן אלו התלמידים תלמידיו מעמידים עד לתלמידים, וכן מהו לזרז לעולם, עד שתתמלא כל העולם מפני אדם, והנה מבין דעה ש'יורעו את ה' יתברך שרד הם נקראים 'אדם', שהם עשר ישוב העולם בחינת 'מלא את הארץ כבודו'.

(ליקוטי הלכות, נדרים ג ו)
 גם חסיד ברסלב שאינו אלא קיסם קטן - 'איש פשוט לגמרי' - יכול להדליק ולהבעיר עץ גדול מאד...
 וכנסופר:

דבר עם אהר שנתן איש פשוט לפני, ואמר לו ורבעו זרזנו לברכה שיש לה עם לעורר אפילו אדם גדול לעבודת השם, כי ענין קטן יכול להדליק ולהבעיר עץ גדול מאד. ואמר בזה הלשון: "א" שפגעו אדלע קען א קלאין אונטער צינדן". וכן אמרו לומר זרזנו זכרונם לברכה: 'למה נמשלו דברי תורה קטני, כלומר שם עץ קטן מדליק את הגדול, אף דברי תורה' וכו'.
 (חיי מוהר"ן, שם)

זאת בכווח של צדיק המאיר בו.

פי כי פשעם מאד רבתי אמתו ונפלא פנה, עד שכל מי שזוקק לקבל הארה מדעתו יש לו מזה להאיר יותר ולהבין ותלמידיו, אפילו אם הוא מעטנו קטן במעלה מאד, פי דעתו נשבה מאד עד שכל בני אדם גדולים וקטנים יבוליים לקבל את דעתו והאירי להלן יותר מתבררים ותלמידים, כמבאר בהתורה הניל שכל אדם יכול לקום זאת ולהעמיד בגנים ותלמידים וכו', עם שם.
 וקבל שפשעם אחת אחר רבעו זרזנו לברכה לאיזה איש פשוט מאד, שגם הוא יכול לעורר בני אדם אפילו הגדולים מפני מאד, לעוררם לעבודת ה' יתברך פאמת, ואמר לו: 'מלא עם קטן שקורין שפגעו יכלי, יכול להדליק עץ גדול'. וכן אמרו רבותנו זכרונם לברכה 'מה עץ קטן מדליק את הגדול, אף תלמידים חכמים' וכו', ויכלי כבה העירי חכמים האבות, שהיו אירי זה הדעת בתלמידיו, ורקם מקבלים מפניו זרזנו לזרז כבודו.
 (ליקוטי הלכות, שם)

רבינו הק"ה הוא האילן, וכל אחד ממורכזיו הוא ענף. כשכל ענף וענף בפני עצמו - יהיה מ' שיהיה, כקטן כגדול - שם בו כח עצמה, שיכול להצמיח עוד ועוד ענפים, עלים ופירות, עד שתימלא פני חבל תנובה.

פי' יש אילן ונעמים, ונעמים לענפים וכו'. והצדיק הוא גופא דאילן, והנפשיות שמתקיימים בהם בחינת ענפים, וצריך שישאו מהם עוד ענפים וכו' עד שיתקיימו על עצמם פניה וקבה ונעמים פני חבל תנובה, כמל שפירש "והעירי שזות וישעו כרמים וישעו פרי הבואה וירכבם וירבו מאד".
 (ליקוטי הלכות, הראשה ה' ז)

עד כדי כך שזוהו היסוד של חסיד ברסלב אמיתי - אם מתקיימים על יד נפשות נוספות!
 וכדבריו המפורסמים של מוהר"ן:
כל הנפשות שמתקיימן, צריכין לעסק כל אחד ואחד לקרב עוד נפשות

לה יתברך, כל אחד לפי בחינתו, שלא יהיו עצים יבשים חס ושלום, פמון דבריו ארזינו מורנו ורבעו זרזנו לברכה פמה פעמים, פי זה סימן שנתקרב פאמת - השתקיימן בו עוד נפשות!

(שם)
 שכן, אם אתה אכן 'ענף' מהאילן - ענף לח ורענן ולא מיושב - בהכרח יש גם כך את הכח להצמיח עוד אילנות שלמים...

הצוואה: "להשקות אילנות"

ואכן רבינו "הזהיר אותנו מאד" והאריך לדבר מזה ולזרז על כך פעמים רבות "בכמה וכמה מיני לשונות", וכפי מסוטר מוהר"ן:

פמה פעמים יהי מדבר הרבה עשני והזהיר אותנו מאד לקרב נפשות להשם יתברך, להשמע לזכר הרבה עם בני אדם כדי לעוררם ולהשיבם לקרבן להשם יתברך... והוא ליל הארץ לזכר עשני פמה וקבה פעמים מזה, וזו אותנו לקר אתה אהר בקבה וקבה מיני לשונות.

(חיי מוהר"ן, תקמט)

גם אם מותר לנו לעסוק בעניינים נוספים, הרי שיעקר עסקנו והשתולחנו צריך להיות "להשקות אילנות"...

כצוואתו של החכם ב'מעשה מחוגי':
 מעשה כחכם אהר, קנים מולו קרא את בן ומשפחתו ונהא אותם להשקות אילנות, גם יש לכם רשות לעסק בקשר פרנסות, אבל פנה תשמעו לו, להשקות אילנות!
 (ספרי מעשיות, מעשה ג)

כדושיטו הוא - לקרב נפשות לאורו של רבינו הקדוש!

אומרו"ל זל אמר בנה הלשון: 'יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, אבל פנה תשמעו לו, להשקות אילנות' - פרושו של דברי לקרב אנשים לרבעו! אין זה דבר קטן, להכניס פאילת את עצותיו הקדושות של רבעו.

וכשאנו מתעצלים בעסק השקאת האילנות, 'מבזה אמתנו' רבינו, וקורא לנו 'עצים יבשים'...

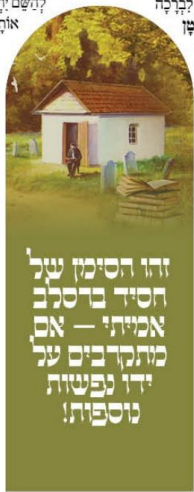
וקבה פעמים יהי קבה אותנו עבדנו על שאנו מתעצלים פנה, וישעם אחת קרא אותנו עצים יבשים, על שאין אנו מולידים נפשות שיתקיימו להשם יתברך על ידינו, וישעם אחת כלי מוציא שבת מעמדתו לפני פמה אנשים מהחובכים שלו, והוחיית אותנו מאד פמה שעות של ענין זה, ויספר אז הרבה מענין זה.

(חיי מוהר"ן, שם)

גם צוואתו של מוהר"ן עסקה בענין השקאת האילנות, וכפי שאמר יומיים לפני הסתלקותו:

שתעקר עסק שלכם יהיה להרפים ספרים, וישעו מעטותיה דעתה!
 (עלים לחורפת, מבנת החסלקות)

כשהוא חוזר על צוואתו זו, בשעותיו האחרונות עלי אדמות:
 ואמר בנה הלשון: נוא, אז עקרא הספרים גייט אנעקע, און פרייך פסול איז זיך מתקבר אויף פיער יול סע מינגט נדא אלפיים ורקבות טרייף פסול, נאר אהר האה, אז איין בלעשיל פון ספרים רבעו וישעם זיין א תקון אוף אלדניג; נוא, ונא איך אויף איין, אז איך עקרא נאל זיין איר ואלט ורקוין די ספרים, קע נאל זיין וישעו מעטותיה דעתה! אהר ואלט זיין שטארק מיט געלט און מיט

זהו היסוד של חסיד ברסלב אמיתי - אדם מתקדבים על ידו נפשות נוספות!

ה. זה ליקוטי מוהר"ן תנינו סימן ס"ח: "החבל שצריך שישאו ממנו בגים ותלמידים, והתלמידים אירו יותר לתלמידים אחרים, וכן להלן יותר, שגם התלמידים יסרו ורבו וישעו תלמידים אחרים, ותלמידים תלמידים ישעו ותר תלמידים, וכן להלן יותר ויותר. כל זה עיקר השלימות של הצדיק". וענין עוד בחיי מוהר"ן אילן ש"ל, אמרו, שכל ז'ל וכמה דברים עשו ויתקיימו בעולם מה שיתקיימו, ואחר כך נוספתו ונסתלקו נוספת הדבר, היינו והארה שהאיר בתלמידים החיודים להשם יתברך, לא נמשך מדול לזרז רכ נוסק, על כן צדיקן לנשות דבר שיהיה לו קיום לעד, וכן ידעו, עד שפנה אחת שצריכין להשאר תלמידים טאלו תלמידים ישעו תלמידים אחרים, וכן תלמידים תלמידים אידו להלן יותר ויותר, וכן לזרז ודוות!
 1. חרונם חופש מאדיש.

רצון או מיט טראָגאָ

[= פֿשענדיג האָטער סתּמלעך אַנדערפּאָסל מתּפּהר, כּמו שׂיש הַיָּם אַלפִּים וְרִבְבוֹת טְרַפֵּי־פִסּוּל. אָבֵל אֵינִי מִקְדוֹ שׂדֵף אַחַר מִסְפֵּיר רִבְעוֹ יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכּוֹל. נו, אֵינִי מִקְדוֹ אֲתָהֶם שׂמֵרפִּיסוֹ; אַתּ הַפִּרְסִים, שׂיִתִּיהָ יִפְעוּ מִקְדוּתָהּ חֲזוּתָ! שׂתִּיהֵי חֲלָקִים בְּכֶסֶף וְרִצּוֹן וְכִטְרָה...]

(סם)

"כּאשׁ עשׂוד בעצמתי, לא אוכל להראפּק..."

גם אם לא הייתה זו צוואה ואזהרה מפורשת, הרי שבאופן טבעי - מי שמקורב באמת לרבינו, נמצא את עצמו מקרב נפשות אל האור הגדול, חרולה ומשקה ממימי הנחל הנובע. וכפי שהיה אצל מהר"ח; עֶסְקוּ בְּקִירּוּב נַפְשׁוֹת לֹא הִייתָה מִתּוֹכַנְתּוֹ כֻּלּוֹ וְכֻלּוֹ...

וְשִׁבְתִּי בְּבֵית הַמִּדְבָּר וְלִדְמִי בְּחִמְיָתוֹ פּוֹסֵק וְשׂאָר סִפְרֵי קִדְשׁ. וְגַמְלִים מִסְפֵּי יְדִיעָמִי שְׂעִדִין אֲפִשְׂרֵי גַם עִמָּה לְהֵאִיר בְּאֵיהָ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעוֹרְרִים לְעִבְדוֹת הַשֵּׁם בְּאֵמֶת כִּפִּי מִשֶּׁה פִּקְלֵמִי מִפְּנֵי רִצּוֹנוֹ לְבִרְכָה.

אָךְ אֵינִי לְשֵׁנָה לְבִי עַד קוֹל חוֹזֵי דוֹפֵק בִּי, כִּי בְּדוּרְיוֹ הַקְּדוּשִׁים הַאֲמִתִּים שֶׁהִשְׁאִיר בִּי, בְּדוּרִים חֲמִים קִנְהִיל אֵשׁ, הֵיוּ כֹאשׁ עֲשׂוּר מִעֲצָמֹתַי וְנִלְאֹתַי כִּלְכֵּל לֹא אוֹכֵל לְהִתְאַפֵּק. וְיִתִּימֵי מִסְפֵּר וְגִמְרֵי מִתְמַמִּיּוֹת עִם כְּנֵי הַנְּעוּרִים מִהַסְתַּכְּלֵת לְשֵׁל זֶה הַעוֹלָם, וְכִּיחַד דְּבָרֵי הִייתִי מִסְפֵּר לָהֶם מִעוֹ נִרְאֵת בְּנִלְאֹת חֲרוּתִי וְשִׁחֲרוּתִי וְעִמְשִׁיּוּתִי וְעֵצֶם נִרְאֵת כִּיחַד עֲדֵילֵת קִדְשָׁתוֹ נוֹכִי... עַד שֶׁהִתְחִילֵי דְבָרֵי לְכַסֵּב בְּלִפְנֵי עֲקֵת וְנִתְעוֹרֵר לָבֶם עֲקֵת חֲלֹשֶׁב עַל מַפְלִיתִים הַנְּצִיחוֹת, עַד שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּלְקָקִים לְשִׁמְעַם מִסְפֵּי דְבָרֵי אֲלֵקִים חֲמִים הַעֲלֹבֶם מִסְפֵּעֵי הַשְּׂמִיעָה שֶׁל אֲיוֹנֵם מוֹרֵט וְרִבְעוֹ הַנִּרְאֵת לְבָר עֲצִירִי וְקוֹדֵשׁ לְבִרְכָה.

(ימ מהר"ח, פב)

וכן קורה אצל כל מי שהאש נאחזת בו, היא בוערת בעצמותיו עד אשר 'הבערה ללהיב יצאת' ומבעירה את כל מי שבא במגע איתו. וכפי שאמר רבינו:

הֵיכָן שׂוֹשִׁיבִין אַחַר אֲנִישֵׁי. כּוֹשֵׁב הוּא אֵת הַיָּד הַיְמָנִית = והוא אֵיךְ הָאֵב אֵינֵינּוּ פֹּהן מִיַּעַן לֵיטֵם, וְעַמְטָם עַד אֵפֶּ דִּי אֲנֵינֵעֵ שְׂקֵטָא!

(שי"ש, פס)

שכן, גם אם אותו חסיד אינו מהלך בשווקים ומדביק מדרגות ומארגן שיעורים, אלא יושב עוֹסֵק מְתוּרָה וְתַפְלִיּהּ בחיות ושמוחה, ושופע דיבורי אמת - הרי הוא 'מדביק' את סביבתו בבחינת 'טופח על מנת להטפוח', עד שהולך וכובש את כל העיר...

מלכד התבערה המפורצת חצוצה, יש כאן גם אהבת ישראל מינימלית, התובעת מאותו:

אַל תִּקְנֶנּוּ טוֹב מִכְּעֵלִי, כִּיחַד לֹא יִדְדֵי לְעִשׂוֹת! (משלי טו, כ)

וכטם שבראותנו יהודי המתייסר ברבע עצמא, נכמרת חכמתנו עליו

כִּי רֹאשׁוֹ כִּשְׂהַאֲדָם רַעֵב וְנִמְאָה וְכִיצָא, קִשְׁהָ לוֹ כִּאֲדוֹ, וְיֵשׁ רַחֲמָנָא דְּבִדּוּל עֲלֵיו, וְכֵן מִי שֶׁחֲלָדֵךְ עִירִים וְחַפֵּךְ יֵשׁ רַחֲמָנָא דְּבִדּוּל עֲלֵיו.

(שיחות הר"ן, כבי)

ואם יש בידינו להלאכזר ולהשקותו ולהלבישו - בוודאי שנמחר לעשות זאת, ולא נמאכזר לוועמו את הטוב ממנו. כך - קל וחומר, כן בנו קל וחומר - בראותנו יהודי המתייסר ברבע עצמא רוחני, "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'" (עמוס ת, יא) אסור לנו למנוע טוב מבעליו, "בהיות לאל דיינו לעשות", להלאכזר ולהשקותו מכל מעדני עולם.

וְהִנֵּה כֹּאשֵׁר יִבְנֶנּוּ בְּחַוֵּי הַאֲהָרִין הָהֵן שְׂעִמְחָה לֵנֵי הַתְּחַדְשׁוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה דְּשִׁתִּיקָא מִתְמַמָּה עַל יְדֵי אֲדוּמִי' וְנִשְׁמַל שְׂקָה לְהַתְפַּלֵּת חֲדוּשִׁי תוֹרָה אֲמִתִּים וְהֵם דְּבָרִים שְׂפִיפָה עִתִּיק יוֹמִין עַד דְּרָא דְּמִשְׁתָּא, וְגִדְרָא עֲרִיבִין אֲנִתְנֵי שִׁילָא לְחַיּוֹת כְּפִינֵי מוֹכָה וְהַיְמִיב מְנוּבֵי לְאֲחֵרִים וְהַלּוּדִיעַ הַקְּדוֹשׁ לְשֵׁם סְתוּלָא וְחֲלָקִים כְּשִׁשְׁטוֹת רִצּוֹן רִבְעוֹ וְיֵלֵי לְחַיּוֹת 'פְּסוּנֵי מִקְדוּתָהּ חוּצָה' (רא"צ, עימות נצח, מבט כח)

כך שחסידי ברסלב אמית, רואה את עצמו "כמחובי בחיוב הקדוש הזה, להודיע לבני אדם" את האור הגדול... וכפי שכותב החסיד הגלוב, רבי ישראל קרדנור:

זֶה עֲשֵׂר חַיּוֹתֵי לְנוֹפֵת לִבִּי אֲרִיתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֲחֵרֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּהַתְּבַרְרֹת הַחֲשֵׁק כֵּל כִּי בְּנִשְׁמִיתִי וְרִחְמִיתִי, כִּי מִנְּצִיחֵי אֵת עֲצָמֵי מִתְחִיבִים הַקְּדוּשׁ הָהֵן לְחַיּוֹדֵיעַ לְבָנֵי אֲדָם בְּגוֹרְחוֹתֵי אֲשֵׁר הַקְּדוֹשׁ ה' לְעִשׂוֹת עֲמִנֵי שְׂהַקְּדִים לֵנֵי רִפּוּאָה לְמִתְנַתְּנֵי, וְהוֹפִיעַ עֲלֵינוּ הַיְדֵעַת הַקְּדוּשׁ הָהֵן לְחַיּוֹתֵנּוּ וְהַתְּקַנֵּי וְהַלְשִׁיבֵם אֵת נַפְשׁוֹתֵינוּ הַחֲלָלִילָה כִּאֲדוֹ מֵאֵד. (שארית ישראל, מבט דל)

"אם קטן אתה בעיניך..."

ואכן, אנשי שלומנו, משך כל הדורות - גם אם בעונותיהם הגדולה לא ראו את עצמם ראויים לטעוק בקירוב נפשות, הכריחו עצמם לכך.

וכפי שבא הדבר לידי ביטוי במכתביהם, והרי כמה מהם: רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה, מבטא את תחושתו זו באחד מכתביו, וכותב:

הֵנָּה שְׂהַפְּעֵל דְּבָרֵי אֲיוֹנֵי מִסְמִים לְהֵן שְׂהַקְּתֵב לָבֶם, כִּי אִמְרֵי לִי: מִי אֵתָּה מְתוּבֵב לְאֲנָשִׁים כְּשִׁרִים כְּאֲדוֹ?! הֲלֹא הֵם

ז. עִישׂוּ עַד אֲרִיכוֹת, כִּסְבוֹ: "כֹּל מִשֶּׁעֵבַר בּוּהַ מִפְּרוּט בְּכַמָּה דְּרִכִּים וּפְלִאִים וְנוֹרָאִים וְנִעְלָמִים מֵאֵד מֵאֵד שְׂעוּדֵי הַשֵּׁם חוּבָה בּוּהַ כְּבֵל יֵם וְכֵל עַם וְכֵל אֲפִשְׁרֵי לְבָא וְלַסְטָר כֻּלּוֹ אִילוֹ מִנֵּי מֵלֹא וְכִי אֵין אֲנִי מִסְפִּיקִין וְכִי. וְהִנֵּה הַשֵּׁם יוֹתֵבֵךְ יוֹדֵעַ כְּסוּטוֹ וְשִׁמְלֵתוֹ שְׂרִיתִי בְּעִיל, וְלֹא עִילָה עַל יוֹדֵעַ שִׂידָה לִּי כֹּל לְקִרְבֵּי אֲנִישֵׁי לְבִדּוּתוֹ יוֹתֵבֵךְ, אֵךְ בַּל עַד שְׂדִירְתֵי מִמֵּנוּ דִּל וְתוֹתוֹרָתוֹ וְשִׁחֲרוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת נִתְעוֹרֵרִית כִּשְׁר וְרִישֵׁי הַשֵּׁם עַל פִּי כִּי אֲנִי מִי שִׂידֵעַ דְּרִיבִים אֵלֶּה לְמִתְחַוֵּן מִיּוֹמֵי הַשִּׁפְטִי, וְכּוּחֵךְ כִּי נִרְוִיחֵם מִשְׂרִבְתֵי אֲמֵד לִי כְּמֵה פִּיעִים כְּמֵה לְשׁוֹנוֹת נִשְׁרָצוֹת מִשְׂאֵרֵי אֲשֵׁר מִחוּבֵךְ מִחוּבֵךְ בּוּהַ כְּמֵה הַכֵּה לְשׁוֹנוֹת וְכִי. וְעַל יוֹדֵעַ הַיְחַתְּקִי כֻּלּוֹ פִּיעֵם, אַחַר כִּי חוֹר וְנַחֲלֵשׁ דְּעִיל כִּי עַד שְׂכִמְעַם שִׁחַתֵּי כֻּלּוֹ הַתְּחַוֵּקוֹת, אַחַר כִּי כְּסוּטוֹ הַשֵּׁם יוֹתֵבֵךְ בְּפִרְסֵי כֵת שְׂדִירְתֵי עַם עִישׁוֹת מִמִּיתוֹתֵי לִי חוֹרֵתִי וְנוֹתְרִחִי, וְכֵן הִנֵּה כְּמֵה פִּיעִים".

ט. עִישׂוּ מִשְׁחָךְ בְּרִדּוֹ עַל הַחֲמֻמֹת הַרוּחָנִית שִׁישׁ עַל הַגְּשָׁמָה, שְׂהִיא כְּפִילֵי כְּמִלִּים עַד אֵין שִׂיעוֹד. וְדֹא עַם מְבַלְמֵדֵי שִׁכְתֵי כּוּחוֹת שִׁלְמֵה מִלְּךְ עִילָה אֲבָן עַל הַסּוֹבֵב הַרוּחָנִית, שִׁאסוֹר לֵנוּ לְמַנְעוֹ אֲתָה מִכְּעֵלִי, וְהֵן לְשׁוֹנוֹ: "אֵין אֲרִיא לְמַנְעוֹ טוֹב מִנְּשֵׁי הַרוּחָנִית, שְׂטוּבָה אֵלֶּה הַלְּחִיבֵה בְּרִיכֵי הֵן, אַחַר שִׁישׁ כְּכוּחֵךְ לְעִשׂוֹת לֵה טוֹב וְחֹסֵד" (מְבִילֵים סם).

נפשנו מצד מעלת קדושת המשפיע עלינו."

ואני קעניו ידעתי כי לא הגעתי למדה זו, ולא מניח ולא מקצתיה, למות דעו אפילו לפני כל תשפלות ותפחות ושפחותיהם. אך זאת אודה ולא אביש, והאמת אודי ולא אכחז, והאלה המולית אקרא. פתחתי שערי ביער אפר אמר, ואדברה בעזרתך נגד מלכים ולא אביש; שששם שאני קטן קעניו מצד עצמי, כאשר זכות למות הוא ידע. כן יקרה נפשי מצד קדושת המשפיע עלי חקמה ובינה ודעת, הוא כבוד אדוני, מורי, רבי הקדוש והנורא, רב האמת, וקר צדיק לביבתי! (ליקוטי הלכות, הקדמה)

המשרתים הנאמנים

מכאן גם התשובה לאלו החוששים שמא יביא אותם העסק בקירוב נפשות לידי גאווה - דבר שאכן יש לחשוש ולהזהר ולברוח ממנו כמחוייב קשת, אך לא להימנע מחמתו מלמלאות את החובה המוטלת עליו. שכן, בבואנו לדבר עם בני אדם ולהאיר בהם מאורו של רבינו - אין אנו אלא מ'שרתים' העובדים בבית מסחרו של הסוחר הגדול, ותו לא מדי. וכלטונו הובח של מוהר"ח, התלמיד והמפיץ הגדול, במכתבו לנכד רבינו:

עקיף הוא רק בעסקי אדוניו מורנו ורבינו, וקנה הקדוש והנורא וקר צדיק וקדוש לברכה, שאני חפץ וישתחבק לשרתו לעשות צדו, להפיץ מעטותיו והנה. (עלים לתרופה, מכתב מיום ה' בהגמולתו תרא)

ואכן:

האיש הזה, מורנו הרב רבי נתן ז"ל, לא נתן שנה לעצמי וילענעשפיו תעמיה, וכל ימי חיי הנה עוסק רק בעניניו והלילות והלשקות מתורת רבו, להאירם ולפרסם שמו הגדול והקדוש בעולם. ועסק בהם בשקדנה רבה מאד ובקפדנות נפש עצום מאד, אשר לא יאמן כי יספר ... והכל הנה חתימות ובשפיעות גמור ובשלמות אמתי ונענה שלמה, מה שאי אפשר לשער קל. (הקדמה עלים לתרופה)

ובדרכו של תלמיד גדול זה, צעדו כל ה'יתלמידים' בחסידות ברסלב מדור לדור; הם ראו את עצמם כ'משרתים' בחנותו של רבינו, וכל רצונם ומאויים, עניינם ועיסוקם, היה: לשרת את רבינו, ולהושיט ולהפיץ את סחורתו לכל באי עולם. וכביטוי של רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה, תלמיד מוהר"ח, שכתב לאנשי שבצפת שאינו רוצה להיות אלא מ'סרוס' / מתנן שמשוק להם את סחורותיו של רבינו, חוה לשונו:

לשקויתו בצפת דברתי עמו שלמד בקביעות התפסרים תצל ... ואני איני רוצה להיות כי אם 'סרוס' אצלכם לקנות סחורות טובות ונאות כאלו, ובכואי פרויחו. כי כל מי שקנה מהסחורות האלו, בין למעט בין הרבה, הרויח כל אחר פני המסחר. ואני רוצה שאוהבי נפשי מוכרים תשרו רביה מנה השקדוה.

בסגנון זה כותב גם לימים, רבי אהרן לייב ציגלמן הי"ד: (נתיב צדיק, מכתב א)

בעצמם ידעוים מהם. אך בירח ה' כבר למד אודנו רבנו ז"ל מות הקדושה, ובפרט שרבינו ז"ל חוזיר אודנו מהם פקמים במשנה תורות ובשחיותיו הקדושות שידבר אודו עם חברו ביראת שמים. ורבינו ז"ל ותלמידו הקדוש הם אוצר של יראת שמים. (נתיב צדיק, מכתב טו)

בדור שלאחריו, כותב רבי ישראל קרודנו:

השם והפרד המיוז' לי כבאן באומן איש שהרצתי לעבוד בשבילו כמה שבועות. פי האיש הזה נהרס מאד מאביו ששמים, והתלה לה לחתוב על ד' קצת להשים תהפרד על דרך רבנו הקדוש.

הן אמת שידע אני בעצמי שאני כדאי אפילו לפתח את פי ולחזיר את שמו הגדול והנורא שמו, ומכל שכן לעבוד אותו ותפרד שמו, ומכל שכן לעודר את אחרים לעבודתו ותפרד שמו - אבל מה אעשה? אין לי על מי לשמו אלא על רבמי השם ותפרד ועל מה חברו ורבינו הקדוש שהחזיר אותנו מאד מאד ודבר עם חברו לעבודתו שמים! פכבאר בלקושי תלכות שפעם אחד נער בתלמודיו הקדושים וקרא אותם 'עצים וישים', וכנתו הנה על מה שחם מתשלים בתהנה תהנה האת, ומבאר בהתורה פי מרחקים ונהגם (לקוטי שיעור ו) ששריד כל אדם להשתמש ולעסוק בנה, של אדם יבא הנה יתה מי שהנה!

(מכתב רבי ישראל קרודנו, א) במכתב נוסף הוא חוזר על דברים אלו, וכותב:

ואם אמר יאמר האומרים: מי שקה לאיש וכו' ומכתיב - תבע ידוית הקשר שלא נעלם מעיני מעט ערבי השפל שאני כדאי אפילו לחזיר שמו. והפרד הגדול הגבור והנורא ומכל שכן וכל שכן לעבוד אותו ותפרד ויתעלה, וכל חובי כן פג על של וחקר לעורר והתדבר אחרים לעבודתו ותפרד ויתעלה, ובפרט שידע אני בעצמי בתוך השקדוה הוא מלקחתי הנה, ואני בעצמי צדיק להרמים רבים. אך מה אעשה? אין לי אין לי על מי להשגן כי אם על אבני שששמים ועל רבמי ותפרדו הגדולים שאנים קלים לעולם, ועל מה וזכות אדמוני הקדוש והנורא שהחזיר אותנו מאד שידבר כל אחד ואחד עם חברו ביראת שמים, פכבאר בהתורה פי מרחקים ונהגם (לקוטי שיעור ו) ששריד כל אדם להשתמש ולעסוק בתומו. על פי זה תמכתי יתומו. (ס.ס)

כך גם כותב רבי שמואל שפירא וצ"ל: אודות מה שאמת רוצים שאכתב לכם משהו מדפדפיו של רבנו - תמכתי מודע פניתיים אלי, בזמן שיש כאן בעיר הקדוש אנשי יראים ואלמים, תלמידי חכמים וקנים, פקרת הרב ר' ראב"הם (ששערותאין) שלישיא נכד מוהר"ח זצ"ל, ואני איני אפילו יעזיר דמן תבראי. רק מאתו שמוכר מתוודע של רבנו שהנה חיוב לדבר עם חברי, כדי לקבל מפני את התורה שלי, כמו שכתבתי בלקוטי מוהר"ח סימן ל"ד, לכן אכתב לכם מעט התקוות... (שמואל בקוראי שמו, מכתב ח)

גם אנו קטנים כסנים ביותר, אך אנו יודעים מרבי גדול מאד, ואת אורו אנו חייבים להאיר בכל העולם כולו! ר'כשם שאנו קטנים בעינינו מצד עצמנו, כן יקרה

השם יתברך יגור שנוקה לילות שלומי דרֶהֱמָא וְמִשְׁרֵי רִבְנָה הַקְדוּשָׁה, לְהַפְיִין עַל יְדֵי אֱוִין אֲוִיו וְדַעְתָּה הַקְדוּשָׁה עֲבֻלָה, שֶׁהָא קַל מִתְקַנְתָּה שְׁמִילָה הָאֲרִין דְּקָה, הִיא דַעַת רִבְנָה הַקְדוּשָׁה בְּעֻלָּה.

(אור דציק, מכתב ז)

ובמכתב אחר:

יְגוּר הַשֵּׁם יִתְבַרְךָ שְׁנוּקָה לְשֵׁרֵת אֶת רִבְנָה הַקְדוּשָׁה, וְהַפְיִין דַּעְתָּה אֲוִיו וְהַקְדוּשָׁה עַל מַל דִּישְׁכֵי תַבֵּל, אֲשֶׁרֵינִי שְׂכִינֵי לִילוּת מְהַמְשִׁיחֵיהֶם מִלְּפָא אֲוִיו קְדוּה, אֲשֶׁר מִשְׁחֵי בְּדָבְרָה וְגַלְהָ אֲוִיו הַקְדוּשָׁה.

(גימטות נצח, מכתב לב)

כך הוא גם חותם בהקדמתו לספר 'ליקוטי עצות' עם ביאור 'עברי יטייט', שהדפיס בוורשה בשנת תרפ"ז:

הַמְּנַעְנַע לִילוּת עֲבָד וּמִקְרַת לְרִבְנָה הַקְדוּשָׁה יוֹעֵי בְּהַשְׁמָלָת הַדְּפַסַת הַקְּרִי הַקְדוּשִׁים בְּשִׁלְמוֹת.

(ליקוטי עצות עם גיט, ורשא תרפ"ז, הקדמת המול)

גם רבי שמואל הורביץ צ"ל משתמש בביטוי זה, וכשהוא כותב על הכנייתו להדפיס את ספרי רבינו בכמויות גדולות, הוא מודיש:

נִגְוַל לִילוּת הַעֲלֻלָה מִלֹּא בְּרַפּוּת הַנְּפֶשׁ וְהַנְּגוּף וְהַנְּפִיזוֹן שֶׁלָּא הִיז הַקְּבָהֶם מִיְמֵת עֲלֵיהֶם, אֲשֶׁר טְמִימִים בְּהַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים, וְאֵתְנֵי נְהִיחָה רַב מִקְרַתֵּיהֶם וְלִילוּתָם מְהַמְשִׁיחֵם אֶל תְּהִיָּה, לְהַלְתוּת הַעֲלֻלָה לְדוּרֵי הַיּוֹת.

(מכתב שמואל, מכתב לו)

הרפואות היקרות "טמונים בהספרים הקדושים", ואין אני "רק המשרתים לגלותם מההעלם אל הגילוי".

דבר זה היה אך ידוע לכל אלו שהכירו את חסידות ברסלב מבחוץ, וכפי שמיטי לתאר זאת אחד ממניצולי השואה, ר' משה מולש:

אין בהסידות הברסלוביות שום מניין ונהיגה והתנהגות של חסיד אחר על פני חבריו. אִכְנֵם הַבְּרִיהַל עַל הַבְּרִיהַל עַל הַסְּדִירִים: וְנִמְצָא אִיחָד אֵל שֶׁנֶּסֶם אוֹ לְשִׁיחָה שְׂמִימִלֵּיהֶם עַל מַל הַבְּרִיהַל וְהֵם הַקְּרִיָּאִים בְּהַסְפָּרִים מְנַחֵם קְרִיָּי רִבְנָה וְהַמְּחִיבִים וְהַקְּבָאִים אֶת הַקְּרִיָּים עַל פִּי הַקְּבָהֶם וּמְשִׁיחֵם, אֲבָל בְּשֵׁם פְּנִים אִין בְּקַד מִשֵׁם קְרִיָּאֵי שֵׁם, וְאִינֵם אֵלָּה עֲבָרֵי לִפְנֵי תַבֵּל, שֶׁלֵּךְ אֲחֵר רָאִי לְקַד מִלְּחָה. (השמים מאת שרד השואה ר' משה מילדש)

גם אני חולה כמך...

כשחסיד ברסלב נעמד לדבר מדיבוריו של רבינו - אז הוא מורקח את עצמו, ועבר אהת כמה וכמה שנוהר הוא מלהרשים את מאניו, שעומד כאן הוא יודע בכיורו, ואף מכריז זאת באוני שומיעי: "גם אני חולה כמאתכם, ואף יותר. אלא שאני בא לספר לכם על הרופא הגדול שמתא..."

כמה מתאמת לסיים מאמר זה עם זעקתו של הנשר הגדול:

הַיְהִי עִי מִלְּחִיזוֹתֵי נַעֲשִׂים, שִׁבּוֹ אֶל הַמְּחִיזוֹת שְׁלֵכֶם, וְהִי מִשְׁתַּמְשֵׁם בְּאֲצִירוֹת שְׁלֵכֶם!
(מעשה מד בניסעלים, ריוח הראשון)

אוצרות שניתן לפרנס בהם, לא רק את עצמנו, אלא גם את הנוטלם כולו... שכן: רִבְנָה ז'ל וְתַלְמִידוֹ הַקְדוּשׁ הַשְּׂאֵרוֹ לֵנֵה וְיוֹשֵׁה הַדּוּלָה וְהַדּוּלָה וְהַדּוּלָה לְאֲפִיחֵם וְהַדּוּלָה לְקִיּוֹת קְרִיָּה, וְלִמְכָרֵם לְאֲתָרִים: וְהַמְּחִיזוֹת לֵאחֵר נְחֵרֵם קְלֵל, אֲדָרְבָּא קְבֵל עַת, תְּהִי רִחוּץ שְׁלֵיחֵם.
וּמְכָל מִיּוֹת הַמְּנַעְנַעִים בְּכָל הַעֲלֻמָּה, וְנִמְצָא בְּחֻנְתָּה שֶׁל רִבְנָה ז'ל וְתַלְמִידוֹ הַקְדוּשָׁה, אֲבָל אֵנִי אֲרִיבִין לְעוֹדֵר אֲחֵר אֶת הַכְּבוֹד שֶׁלֵּא נְהִיחָה עֲלֵיהֶם בְּהַמְּסָרֵם, קַל אֲחֵר וְאֲחֵר לְפִי בְּחַו וְלִפְנֵי מַחֵ!
■ (תנין דציק, מכתב נט)

יא. פורסם בנרתיק באבשה, שנת תשע"ט, עמוד 38.
יב. מכתבו של רבינו גיצי.

יג. רפי' המעשה מבן המלך והשפחה שנתחלפו, עם מסופר שמועו, שכמעט כולם על אהרם בהמה או עוף, אזי תרם מחתול לטוב בעיני הוה" (ספורי מעשיות, מעשה טו). ורמזו בזה אבי"ש על שם דודו מאבות אבותיהם, כהלה שיעו"ש עם גימטותיהם רבלי האת על אהרם בהמה או עוף, אזי תרם מחתול לטוב בעיני הוה" (ספורי מעשיות, מעשה טו). ורמזו בזה אבי"ש על תורתו של רבינו, שם "להל" כה שם כשמניחים אותו על אדם מנושם שהוא בבחינת 'בהמה או עוף', מחתול הוא נתן גימטותיהם מאד...

גם כשיוצאים מחסיד ברסלב דיבורים נפלאים, אינו שוכח לרגע 'שבהמה' היה ובחמה בשאר, והניגון הנפלא אינו אלא מהכלי שמונה עליו...
האת על פי המסופר בסיפורי מעשיות, בלמעשה מבן המלך והשפחה שנתחלפו, שכשמניחו "ניגון נפלא ונעים מאד מאד", אמר להם איש היערי:

יֵשׁ אֲצִילָה קְלֵי שְׁלֵפְתֵי מִאֲבוֹתֵי, שֶׁהֵם יִרְשׁוּ מִאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהֵלֵךְ עֲשִׂיחָה עִם עֲלִים וְצִבְעוּנִים כְּאֵילָה, שֶׁלְּשִׁמְשִׁיחֵיהֶם הַקְּלֵי הַהֵאת עַל אֲיֹת בְּמָקָה אוֹ עוֹף, אֲזִי מִתְקַד מִתְחִיל לִנְגֵן הַנְּגוּן הַהֵהוּ.

(סיפורי מעשיות, מעשה א)

ופירושו אבי"ש "כהל" רמזו על תורתו של רבינו, שגם כשמניחים אותו על אדם מנושם שהוא בבחינת 'בהמה או עוף', מחתול הוא נתן גימטות נפלא ונעים מאד...
וכדברי רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה:

קְרִי רִבְנָה ז'ל וְתַלְמִידוֹ הַקְדוּשָׁה ... הֵם מַעֲנֵן הַנּוֹבַע וְנִחַל הַמְּסָרֵם מִקַּל הַתְּקַמִּים, וְהֵלֵךְ קְוָה שֶׁלֵּךְ עַל דְּבָרֵי מִי שֶׁמְּחִיזוֹתוֹ אוֹתָהּ, וְהֵלֵךְ לְשׁוֹדֵר הַנְּגוּן הַהַקְּבָאִי.

(תנין דציק, מכתב סז)

ואכן - כשזכור רבי אהרן לייב ציגלמן הי"ד לעסוק בהדפסת רבבות ספרים, ולקרב נפשות רבות לאורו של רבינו, כתב לחברו:

וְהַרְוֵה ה' אֲשֶׁר יִכְבֵּי לְאוֹר דַּעַת קְדוּשָׁה קְוָה וְהַכְּתִיר מְהַמְשִׁיחֵיהֶם מִלְּפָא עֲלֵיהֶם הַקְּדִיל וְיִנְגֵן הַשִּׁיר הַהַקְּבָאִי הַהֵהוּ!

(מכתב הנמצא בכת')

גם לאחר שהצליח לחולל מהפכה אדירה בפולין, והפך להיות 'דגל' שאסף אליו אלפי נפשות, לא ראה את עצמם אלא כסמרטוט על מקל...

וכך הוא כותב:

לְפִי מַשְׁחֵי הַמְּכַבְּדִים אֲנִי קְדָאִי הַהַקְּרָא בְּשֵׁם 'הַקְּרִיָּאֵי', וְהַכְּתִיר לִילוּת סְרִיסוֹ הַקְּרִיָּי לְקָרֵב בְּנִשְׁוֹת לְדַעַת רִבְנָה ז'ל עַל יְדֵי דְּבַרֵי אוֹ עַל יְדֵי הַדְּפַסַת הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, מִי שֶׁמְּחִיזוֹתוֹ וְעִבְדוֹתֵי שְׁלֵי, מִיּוֹן אֲרִיבִים פֶּאֶר שְׁטַעֲלֵם דַּעַת רַבִּינֵם שֶׁיִּינְקִימֵם [= הַעֲבִיזוֹת שְׁלֵי כְּסִמְתֵּיהֶם אֶת יְפִיזוֹ שֶׁל רִבְנָה] וְנִשְׂאָרֵיהֶם בְּפִתְחֵי בְּרַאשׁ הַקֵּהר וְכִנֶּס עַל הַבְּנֵה מִקְּלֵי כָּל לַבֵּל, רַב נַעַר שְׁטַעֲנֵן אֲלֵיהֶם מִיט דַּעַר שְׂמִאטְעֵם פִּין אֲבִיעֵן, וְהֵאֵם פְּרִיעֵר אִין דָּאָם גְּנֵהִיטְעֵן אֵל שְׂאֵהוּ, אֲבַעַר נֶאֱבַעַר בְּלִיבִיטְעֵם עִם אַ בְּלִיזְעֵר שְׁטַעֲנֵן מִיט אַ בְּלִיזְעֵר שְׂמִאטְעֵם [= נִשְׂאָרֵיהֶם רַב מִקַּל עִם הַמְּרַנְטוֹת מִמְּנֵעֵיהֶם, שֶׁמְּכַבְּרֵם נְקָרָא דְּקָלֵי, אֵה לְאֵחֵר מִקְּסֵן הוּא נִשְׂאָר סוּחֵ-הַבֵּל מִקְּסֵן הַקְּבָאִי מִיּוֹט...]

(ריתן ציון, מכתב כז)

סוף דבר הכל נשמע:

כל מי שזכה לדעת מרבינו הקדוש, חובה עליו להפצין הלאה את האור, מתוך ענוה ופשטות.

כמה מתאמת לסיים מאמר זה עם זעקתו של הנשר הגדול:

הַיְהִי עִי מִלְּחִיזוֹתֵי נַעֲשִׂים, שִׁבּוֹ אֶל הַמְּחִיזוֹת שְׁלֵכֶם, וְהִי מִשְׁתַּמְשֵׁם בְּאֲצִירוֹת שְׁלֵכֶם!
(מעשה מד בניסעלים, ריוח הראשון)

אוצרות שניתן לפרנס בהם, לא רק את עצמנו, אלא גם את הנוטלם כולו... שכן: רִבְנָה ז'ל וְתַלְמִידוֹ הַקְדוּשָׁה הַשְּׂאֵרוֹ לֵנֵה וְיוֹשֵׁה הַדּוּלָה וְהַדּוּלָה לְאֲפִיחֵם וְהַדּוּלָה לְקִיּוֹת קְרִיָּה, וְלִמְכָרֵם לְאֲתָרִים: וְהַמְּחִיזוֹת לֵאחֵר נְחֵרֵם קְלֵל, אֲדָרְבָּא קְבֵל עַת, תְּהִי רִחוּץ שְׁלֵיחֵם.
וּמְכָל מִיּוֹת הַמְּנַעְנַעִים בְּכָל הַעֲלֻמָּה, וְנִמְצָא בְּחֻנְתָּה שֶׁל רִבְנָה ז'ל וְתַלְמִידוֹ הַקְדוּשָׁה, אֲבָל אֵנִי אֲרִיבִין לְעוֹדֵר אֲחֵר אֶת הַכְּבוֹד שֶׁלֵּא נְהִיחָה עֲלֵיהֶם בְּהַמְּסָרֵם, קַל אֲחֵר וְאֲחֵר לְפִי בְּחַו וְלִפְנֵי מַחֵ!
■ (תנין דציק, מכתב נט)

יא. פורסם בנרתיק באבשה, שנת תשע"ט, עמוד 38.
יב. מכתבו של רבינו גיצי.

יג. רפי' המעשה מבן המלך והשפחה שנתחלפו, עם מסופר שמועו, שכמעט כולם על אהרם בהמה או עוף, אזי תרם מחתול לטוב בעיני הוה" (ספורי מעשיות, מעשה טו). ורמזו בזה אבי"ש על שם דודו מאבות אבותיהם, כהלה שיעו"ש עם גימטותיהם רבלי האת על אהרם בהמה או עוף, אזי תרם מחתול לטוב בעיני הוה" (ספורי מעשיות, מעשה טו). ורמזו בזה אבי"ש על תורתו של רבינו, שם "להל" כה שם כשמניחים אותו על אדם מנושם שהוא בבחינת 'בהמה או עוף', מחתול הוא נתן גימטותיהם מאד...

עיקר עסקיכם יהיה להפיץ מעיינותיו הוצה

שלהבת האש הבערת בצוואתו של מוהרנ"ת אפפה את כל הנכחים בחדר לימודו של הגה"ח ר' משה קרמר שליט"א

✦ בשיחה מיוחדת שבינס 'אבקשה' בה השתתפו גם הרה"ח ר' נתן מימון שליט"א והרה"ח ר' שמועץ צבי שפירא שליט"א נשמועה ברמה קריאתו המדהדת של התלמיד המופלא אותה ציוה טרם הסתלקותו 'עיקר עסקיכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה' ✦ בהתכנסות התבררו והתלבנו סוגיות חשובות בעניין ה'הפצה' ✦ במה תלויה ההשארה של רבינו"ל לאחר הסתלקותו? האם עבודת ההפצה מוטלת על כל אחד? כיצד ראוי ונסוץ לקרב? מה חייבים להגיד וממה יש להימנע? ועוד סוגיות חשובות ✦

ברצון בממון בטרחת

שיחה: ר' יעקב נתן אנשין, מערכת אבקשה
עריכה: בן ציון ירושלמי

לקראת

לקראת עשרה בטבת יום הילולת התלמיד הנאמן נאון עוזנו מוהר"ת, אשר מסר את חייו והשליך את נפשו מנגד למען השארת אורו הוזהר ובהבחר של רבינו הקדוש הנגמ"ח, כינס 'אבקשה' כמה מחשובי אנ"ש לרב שיה' מיוחה, משם יצאה הקריאה לחלל העולם: עיקר ביאת המשיח תלוי בעסק הקדוש הזה! עיקר השארת אורו הקדוש לצבצב תלוי בהוה לכן, על כל אחד לעסוק בכך להאיר את אורו של רבינו בעולם!

השיחה התקיימה בביתו של הגה"ח ר' משה קרמר שליט"א בטבורה של עיר הקודש והמקדש, בהשתתפות הרה"ח ר' נתן מיימון שליט"א אשר ידיו רב לו בהפצת אורו של רבינו הק' בארץ ובתפוצות, והרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א העוסק זה שנים רבות בהשקאת האילנות והתנחלת דעת הצדיק בטבורה פרט אצל צעירי הצאן, כמו כן והתתפזר ברב שיה' זה אברכים בני עליה שהודו את השאלות היסודיות הנוגעות לעסק ההפצה.

לא ניתן עלי' לתאר גליון את האוירה העילאית והמורוממת והנעימות המופלאה ששררה בכל משך זמן השיחה, אשר הציגה התלהבות ואש קודש בלבבות המשתתפים בה. אמנם, בשורות הבאות ננסה לבטא בקולומס שבידנו, את הדישמו' העולה מהשיחות הנפלאות והתשובות מאירות העינים, שנחננו במענה לשאלות שהתעלו האברכים. כדי לתת דרך ישרה וסלולה, כיצד יכול כל אחד לזכות לעסוק בעסק קדוש ונורא זה, ולהבין את שייכותו הגדולה.

'הפצה'. שייכת לכל אחד?

בליקוטי הלכות הלכות תערוכות כותב מוהר"ת לענין קירוב יהודים והפצה ש'חיוב לעסוק בכך מוטל על כל אחד מישראל, ולאכארה, הרי לא כל אחד מוכשר לכתביה או דיבור ברבים, ואם כן כיצד יכול 'כל אחד מישראל' לקיים את חלקו בחובה הזו?

הגה"ח ר' משה: כוונתו של מוהר"ת הפונה לכל אחד מישראל, הינה שכל אחד מחויב לעסוק בזה כפי יכולתו. כי אכן, חלקו של כל אחד בעניין נשגב זה של הפצת תורת הגדוק יכולה להיות באופנים שונים, לפעמים צריך לתת מממונו לעוסקים במלאכה, ולפעמים רק לחזק את העוסקים בכך, ובאופן כללי גם אם אכן אינו מוכשר לעסוק בזה בשום אופן, צריך לסייע לאחרים העוסקים בכך בהמצטרף, ברצון ממון וטרה.

כידוע, מוהר"ת התבטא על בניית הקלוזי שאינו יודע במה בנה את זה יותר, אם ממונם של העשירים או רצונותיהם של העניים... מן הסתם גם העניים לא הסתפקו ברצון, אלא גם סיינו לו במה שיכלו. לבסוף החשיב מוהר"ת את מעשיהם, אולי אפילו יותר מבעלי הממון.

אחד הנוכחים: רבי שמואל הורביץ בהקדמת ספרו מודה הן למי שתרום לו והן לכל אותם שחיזקו אותו...

הרה"ח ר' נתן: הרה"ח ר' מיכל דורפמן ז"ל היה תמיד חוזר ומבאר את מאמר רבינו בליקוטי מוהר"ן (ה' קמא) 'צריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי וצריך לראות ולענין בכל עת בתיקון העולם, ולמלאות חסרון העולם ולהתפלל בעבורם. שלכאורה - היה שואל ר' מיכל - אדם שקורא את זה שואל את עצמו: איך אני יכול לעסוק בתיקון העולם, אם בקושי אני יכול לתקן את עצמי?

והתשובה לשאלה הזו כפי שביארה ר' מיכל, היא כמו שר' משה הזכיר מקודם: כל אחד מחויב לעשות מה שהוא יכול, אם לעסוק בעצמו בהפצה, אם לסייע ביד אחרים. אבל, היה מסיים ר' מיכל, 'הרי להתפלל כל אחד יכול! ולכן מסיים הרבי שצריך להתפלל בעבורם, כי מזה אף אחד לא יכול להתחמק!'

אחד המשתתפים: בהלכה שהזכרנו לעיל מבאר מוהר"ת שהדרך לצאת ידי חובת הערבות שיש לכל אחד עבור כלל ישראל, היא על ידי שיהיה לו רצון וקח מאד לזכות את ישראל בתורה ומצוות ואם אכן יזכה לרצון ולהתפלל כראוי, יפעל בזה בוודאי את הפעולות הנכונות. הרה"ח ר' שמעון צבי: אין מה להוסיף על הדברים שנאמרו, רק ארצה לחדד אותם מעט: עסק ההפצה הוא כמו 'עסק' משותף של כלל

בית המקדש וכך תהיה לי מעט קדושה... ר' מרדכי שהיה עובד ה' גדול התעורר מהדיבורים הפשוטים הללו ובעקבות כך התקרב לרבינו הק'.

ממעשה הזה רואים שכאשר מונגים בתמימות גם ללא השגות מופלגות, ומדברים דיבורים פשוטים ונכונים, אפשר לקרב ולהשפיע הרבה. גם ללא מעשים מרשימים, ניתן להפוך עולמות.

החשש מגאווה ופרסום

ישנם אברכים רבים שמוכשרים לעסוק בהפצה, אך חוששים להופיע על במות ציבוריות, כי הם מרגישים שזה גורם להם לגאווה ופניות, האם צריך להתחשב באותם הרגשות?

הרה"ח ר' משה: מובא בחיי מהר"ן (תמו) שאלה ממש דומה בזה הלשון: רבנו ז"ל אמר לר' יצחק ששקל לקבלת שיקוף על צרת חברו. ושאול אותו רבי יצחק, אדרבה לכאורה מיה: יתוסף לי גדלות, שאני מתפלל בעד חברי מסתמא אני חשב יותר מחברי.

בהמשך הדברים מובא שרבינו ענה לו ע"י משל, עיי"ש. הכלל היוצא מדבריו לעניינינו הוא: שכאשר האדם מבין שהוא הגורם לחטאו של חבריו, מחמת שעונותיו מסתירים מחבריו את אור ה', אזי אין הוא מתגאה בכך שהוא יכול לדרוש לחבירו, הייפוך, הוא מרגיש שהוא בסך הכל מנסה לתקן את הנזק, שהוא חולל בעולם על ידי חטאיו.

ולגופו של עניין, כאשר אדם עושה את הדבר הנכון אין לו מה לחשוש, וכי מי שיש לו גאווה מהנחת תפילין, לא יניח אותם!?

הרה"ח א"ת נתן: אפשר להבין את החשש מגאווה, אבל גם מי שחושש מגאווה מחויב לצאת להפיק, כי

אם לא, מי אכן יעסוק בזה? כמובן שצריך לחפש עצות להינצל מהגאווה, אבל אין זה תירוץ להיבטל מהמלאכה הקדושה הזו.

הרה"ח ר' שמעון צבי: בנוגע למה ששאלו על הגאווה, ייתכן שפעם זו הייתה 'שאלה', כשהיו רק כמה דרשנים בחדרים בברסלב. אז, כל מי שדיבר זה היה בגלל שהוא היה דמות חשובה, ממילא יכלו לחשוב שהוא 'מנהיג' וכדומה. אבל היום, כשרבוך ה' יצא שמעו של דבר רבינו

החסידים יחד, לכל אחד צריכה להיות שיכית בעסקי' הזה, מי ממסירת שיעור לחבורה ומי בהתעסקות עם כרישת המונות לחבורה. גם לתת את הבית עבור כך היא שותפות בהפצה. כשכל אחד ייתן את חלקו כפי יכולתו, אזי התמונה תהיה מושלמת.

ישנו עוד עניין יותר פשוט ששייך בוודאי לכל אחד, כמעט כל הזמן הוא: לדבר מהרבי עם האנשים שסביבו. כל דיבור עם חבר או כל יהודי כלשהוא יש לו כוח עצום, ולפעמים דיבור אמיתי פשוט שנאמר לאדם אחר יכול לחולל מהפכה של ממש.

מסופר על הרה"ח ר' יעקב זאב ברוסקי שז"וק' פעם דיבר ליהודי רחוק: 'אם אתה מאמין שיכולים לקבלק אתמין שיכולים לתקן', והמש"ך בדרכו. שנה לאחר מכן הוא מצא את אותו יהודי, והנה הוא שומר תורה ומצוות, הכל בזכות אותו דיבור. הרה"ח ר' ישראל יצחק באגנסון שאל פעם את רבי לוי יצחק מתי צריך ללכת לדבר לאחרים ומתי צריך להחיש. ורבי לוי יצחק ענה לו: כתוב 'שמע דברי חכמים מי שמוכן לשמוע', אליו תדבר.

רבי לוי יצחק בנדר גם היה מזכיר רבות את מאמרו הוזהר על כך שכדי ששני אנשים יפגשו יחד מסתובבים עולמות שלמים - 'כמה עלמין אהפיקו בגניוהו, אך לבסוף, כאשר הם נפגשים לפעמים הם מדברים מהבלי העולם. זאת במקום לדבר מהרבי ולעסוק בהפצת אורו אחד לרעהו, שמעלתה נוראה כל כך ורק לצורך כך הסתובב שיפגשו יחד.

אני רק יהודי פשוט...

מהרז"ח כתב בהלכות נדרים שאפילו איש פשוט לגמרי יכול להרדיק עץ גדול, אך יבול גם אדם פשוט לקרב אנשים רבים?

הגה"ח ר' משה: מסופר על החסיד הנודע ר' נחום שחיטת שהיה יהודי פשוט ביותר ופעם ישב ואמר תיקון חצות בתמימות, בבית הכנסת. ורבי מרדכי סוקלובר שהיה גאון עולם עבר שם ושמע זאת, הביע את התפארתו על כך שיהודי פשוט כמוהו יש לו שכיית עם אמיתית 'תיקון חצות'. ואולם ר' נחום ענה לו בתמימות: אתם אנשים גדולים, לכם לא חסר הבית המקדש... אבל אני יהודי פשוט ואין לי את הדעת והקדושה שלכם, לכן אני בוכה שיבנו במהרה את

כל אחד
צריך
לעשות מה
שבכוחו,
כוחותו של
מהדרג"ת
הפונה
לכל אחד
מישראל
הינה שכל
אחד מהזיב
לעסוק בזה
כפי יכולתו

בכל אתר ואחר, וכל אברך מוזמן לדבר ולדרוש בכמה מקומות, אין בזה שום עניין של חשיבות כאילו רק הוא יודע ומבין. צריך רק לדעת את המציאות ולא לדמין שהוא משהו.

עוד עניין, הרבי מביא בתורה י"ד קמא, שהתיקן לפגם הידוע הוא לקרב נפשות לה' יתברך, כיון שאותיות קרי"ם נחפץ ליקרן ע"ש הפסוק כי תוציא יקר מזוול שעולה על קירוב נפשות לה' יתברך. לפי זה יוצא שאחת המטרות בהפצה לאחרים היא תיקון לפגמים שנפל בהם, אם זה נובע בכלל לא איזה 'כבוד' גדול...

דברנו פעם בחבורה יחד עם המשתתפים האחרים, על כך שבצעד אחרון מקיימים 'שיחת חברים', אבל כיון שאי אפשר שכולם ידברו יחד, לכן נותנים לאחד לדבר. מעשה דומה היה עם הרב מטשעה'רין שהגיע את רבי אברהם שטרנהארץ שלא ידא מלהיות חזן, כיון שהוא בסך הכל שופר של הרבי. הרי ברור שאם הדרשן לא יגיע לסעודה שלישית ימצאו משהו אחר, העיקר שמישהו ידרוש.

הגה"ח ר' משה: בעניין הזה, זוכר אני כיצד התבטא פעם בפני הרעה"ר אלתן ספקטור ז"ל כשהיינו יחד ב'שול', הוא אמר לי ממש לכאב: מגיעים אלי, ומבקשים שמני שרונים שכתובות את מה שיש לי לומר, מכל חסיד פרסלב אפשר לשמוע ולקבל, אבל אני הרי איני אפילו החסיד הפשוט שמתנו אפשר לקבל... כל כך שפל הוא היה בעיני עצמו.

הרה"ח ר' שמעון: זקני החסיד רבי שמואל שפירא גם הם כך, הוא הרגיש שפל כל כך עד שלא היה מסוגל לדבר בפני אדם כלהוואה. אבל אדם שלא מרגיש כך, אדרבה הוא מוכרח לדבר ולהשפיע ולא לחשוש מכל מיני פיתויי היצר.

הרי כשמגיעים לבקש מהאדם לדבר, אם הוא יתבונן בכך הוא יגיע בצורה של 'שפלות'; 'ליקשו ממני אז אני מדיבר', ולא יותר. ההבחנה האמיתית אם ישנה לאדם 'אווה', היא כאשר לא הוא מצפה שיומנו אותו ומכבדים משהו אחר לדבר במקומו את האדם, אם אז הוא לא נפגע, והו סימן ל'שפלות'. כיון שהוא יודע שהוא צריך רק לעשות את המוטל עליו ולא לבקש לעצמו במות לתת עליו דרשות. אנתנו לא אוכזם לגמרי להיות נקיים ממאוה, אבל לפחות לעשות מה שעלינו ולכוון להיות נקיים מכך לגמרי. ובכלל, לא ההימנעות מירב תצל את האדם מפרסום. הוא צריך לצעוק ולהתפלל על כך ללא הרף, כל הוא נבצל.

אחד המשתתפים: באחת מתקופות חייו של החסיד ר' יצחק בנדר, היו מתאספים סביבו סינית אנשים שיליו אותו עד לביתו: בחור מבית הכנסת. לאחר שמאן דהו העיר לו על כך שהו 'פרסום' הוא כאב מאד את העינין וחפץ להפסיק לדבר ברבים בכלל. אך לאחר שכמה אנשים הסבירו לו על הצורך הדחוף של הציבור לשמוע את דיבוריו המיוחדים, הוא ניגש להתייעץ עם רבי שמואל שפירא בנדר. ר' שמואל ענה לו בהירות: לדבר ברבים - חייבים! להיזהר מפרסום חייבים גם כן! זה לא תלוי בהכרח אחד בשני.

הרה"ח ר' שמעון: בווהר מובא מעשה על רשב"י, שכאשר ראה פעם את ר' אבא נמנע מלומר דיבור קדושה שהיה לו לומר, הוא הזהיר אותו שהוא יכול להיענש על כך. כי כשם שאדם עלול להיענש על דיבור רע שהוא אמר, כך על ההימנעות מדברו טוב. צריך לדעת

הצדיק עצמו
אינו יכול
לגלות על
עצמו עד
היכן גדולתו
מגיעה,
אבל על ידי
שחתלמידים
מגלים את
שבחו אין
כוחו עולה
ותעלה
ויכול לפעול
בעולם
בשלמות

שרבינו מביא (תורה ז"ו קמא) את הלשון: היוסר מחייב האדם מוטבו לאחרים, לגלות הסגולה לעם סגולה. **החידושים:** מהר"ת מזכיר בעלים לתרופה' בדרך חזרתו מבראד, שהיו לו שם יסורים מעניין דיבור על רבינו על 'מפורסם ואינו מפורסם' (ליק"מ רס). רואים שגם הוא התיישר והתחבט בכך. **הרה"ח ר' שמעון:** חשוב לזכור, כי לא הימנעות מלדבר בענייניו של הרבי, היא זו שתגיל את האדם מפרסום וייתוו. כל אחד צריך הרבה להתפלל ולעבוד על זה כדי להגיע למקומו הנכון והראוי.

הזהירות מול החובה

לכאורה כיצד ניתן להורות ללכת ולמסור שיעורים לצבורי הרי מי יודע אם הוא רואי לך כלל, ועוד, הרי צריך עצמו כותב (ליק"מ קמא קלז) שצריך להיזהר מאמירת תורה ברבים?

הגה"ח ר' משה: הכוונה באותה תורה בה כתב רבינו להיזהר היא למי שאומר תורה מעצמו, ולכן אכן צריך לראות לדבר רק מהרבי, כך גם לא יהיה לו כלל במה להתנאות. כשהדרשן מבין שהוא בסך הכל שופר של הרבי, והוא אכן נוהג שלא להוסיף מיליה, זה לא נחשב שהוא אומר 'תורה' ואין לו מה לחשוש לדבר, הוא בסך הכל 'צנור'.

הרה"ח ר' נתן: בכלליות, הרי רואים שכדי להורות הלכה לרבים צריך לעבור מבין של 'סמיכה' (ולא מספיק ללמוד מתוך הספרים), ובאם לא אפשר לפסוק דברים לא נכונים, לכן, גם בדרשות בענייני עבודת ה' צריך להיזהר להגיד דברים מבוררים, כך גם לשמוע שיעורים מפי דרשנים מבוררים.

חמי' ר' צבי אריה רוזנפלד ז"ל, היה מזכיר אמרה נפלאה בנושא זה: על הפסוק במשלי 'כי רבים חללים הפילה ועצמים כל הירוגה', מפתח הגמרא שהכוונה היא לשני סוגי תלמידים, הראשון הוא מי שהגיע להוראה היינו שהוא מוכשר לכן ואינו מורה, והשני מי שאינו יודע להורות והוא פוסק לרבים, ור' צבי אריה היה מקיש לכן שכתוב בתורה פעמים 'לא תרצח' פעם בקמ"ץ פעם בבתי"ח, מ' שפותח את הפה כשאינו רואי הוא עובר על לא תרצח בניקוד פת"ח (כיון שפתח את פיו שלא כהוגן) ומ' קמ"ץ (כיון שקמץ את פיו שלא כהוגן) והיינו ששניהם עלולים לעבור על לא תרצח! צריך להיזהר לומר כל דבר במקומו, כל אחד לפי עניינו.

במעשה מבעל תפילה רואים עניין זה, שהיו אנשים שהביעו תפילה שלה כדי לדבר עם המדינה של עשירות, ולעונתם היו כאלו שהלכו ללא רשותו

והם אכן לא הצליחו בפעולתם.

הגה"ח ר' משה: כל אחד צריך לראות בעצמו אם הוא אכן יכול ורואי לכן, הוא צריך לברר זאת עם עצמו היטב בטרם הוא יוצא לדרוש ברבים. אך אם משהו מרגיש שהוא יכול להועיל אזי אין ספק שמחובתו לצאת להסקות אלנות.

הרה"ח ר' שמעון: צבי בפשטות הכוונה 'אמירת תורה' כמו שרבינו מזכיר בליקוטי מוה"ר"ן על הצדיק שעולה וממשיך תורה מלעילא. היחס רוב הדיבורים שלנו הם בבחינת 'אזורה' וישחת חברים על דברים כותבים ואנש שייכים לעניין זה.

הפצה ציבורית מור עבודת ה' הפרטית

ישנה שאלה שמעסיקה כמעט את כל מי שעוסק בהפצה. מהו הגדר אותו צריך לשים בין ההשקעה בהפצה לבין עבודת ה' הפרטית של האדם, וכמה עליו להשקיע בעסקי ציבור למרות שהדבר גורע מהעבודה הפרטית שלו?

הגה"ח ר' משה: רבינו הרי אומר שצריך לעסוק בקירוב יהודים לעבודתו יתברך, גם אם עבור זה יצטרך לנסוע למרחקים ולבטל זמן יקר, רואים מכך את גודל חשיבות העניין. למרות שבנסיעות יש הרבה ביטול תורה. אך כמובן שכל אחד צריך לדעת לעצמו איפה לשים את הקו המפריד, ולא לנטות לשום צד. הלא שאלה זו אינה רק בעבודת ההפצה, בכל ענייני עבודת ה' יש לאדם שאלות, כגון: מה ללמוד, וכמה להשקיע בכל סוג לימוד, על כל ספק צריך הרבה להתפלל לה', כדי לזכות לעצה טובה.

אבג, חמי הרה"ח ר' גדליה קעניג ז"ל היה חידוש נפלא ומיוחד ביותר בכמות הזמן והטרחא שהוא השקיע בכדי לדבר עם אנשים ולחזקם, עד כדי כך שהוא היה אומר: אינני יכול לבלוע את האוכל כשמישהו ממתין לקבל ממני חיזוק. בוודאי שלא כל אחד יכול להתמסר בצורה כזו.

לפני שהרבי הסתלק, שאלו אותו התלמידים: מה יהיה איתנו, ורבינו השיב 'תחזיקו עצמכם בידח'. וכותב הפרפראות שהכוונה היא 'לחזק אחד את חבירו ביראת שמים'. זוהי עיקר ההשארה של הרבי.

הרה"ח ר' נתן: רבי אברהם שטרנהארץ כתב במכתב שהוא שלח מרוסיה שכאשר הוא יבוא לארץ ישראל, הוא יסתובב בכל פינה בה, כדי להפיץ את הדעת של הרבי.

הרה"ח ר' נחמן בורשטיין למד מהמכתב הזה דרך למעשה, והוא היה הולך בכל שבת מרחקים עצומים מקסטמן ועד לשכונת שערי חסד, כדי לדרוש שם בסעודה שלישית.

במעשה מהבעל תפילה רואים שלפעמים צריך הרבה מאד מאמץ והשקעה עדי שרואים תוצאות, מסופר שם שהבעל תפילה הלך חזרו שוב ושוב לאנשי המדינה של ממון ובכל פעם הוא הניס בהם עוד ספיקות שביחד הצטרפו ולבסוף הפכו אותם למוטב. כך צריך גם כל אחד לדעת לעצמו צריך לטרוח הרבה בהפצה, כדי להאיר את העולם כולו.

אחד המשתתפים: רבי ישראל קרדונר כתב במכתב על עניין ההפצה שעליו אמר רבינו: 'צריך כל אחד לעסוק בוה', שצריך להתייחס לכך כמו אל 'מסק לכל דבר'. כמו שבסקי האדם משקיע זמן כוח וזמון, כך גם בעסק זה צריך הרבה השקעה ומאמץ.

הרה"ח ר' שמעון צבי: בתנא דבי אליהו מובא, שכאשר כלל ישראל נכנסו לארץ הייתה עליהם תביעה מדוע ישבו הסנהדרין במקום ולא סובבו בכל ארץ ישראל כדי להחזיר את היהודים שבכל מקום למוטב. רואים שלפעמים צריך לבטל את

הפצה
מבחינת
העמית
ר' אריה לייב
בצידותו
מאז 1911

ולעניין הזהירות הנצרכה, הרי מהוהר"ת עצמו פחד לדבר ברבים, מסופר שבעת 'שבעות הגדול' הוא אמר שהוא חושש לדרוש, כי אם ידבר 'התעוררות' הוא יכול לחתוך לאחד את הראש, ואם ידבר 'התחזקות' הוא יכול לחתוך למישהו אחר. בוודאי שהדיבור לאחרים איננו עניין של מה בכך, וצריך הרבה תפילה וישוב הדעת כדי לדעת מה ראוי לדבר לכל ציבור.

אחד המשתתפים: מספרים על רבי שמואל שפירא שהסיבה שהוא נמנע מלדבר ברבים, הייתה כיון שפעם לאחר שדיבר עם אדם כלשהוא, הוא הרגיש שהוא גרם לאותו יהודי 'ריבוי אור'.

הגה"ח ר' משה: אם בר' שמואל עסקינן, זכורני, שכאשר התחיל ר' לוי יצחק לשלוח דרושנים לדבר הוא שלח פעם את ר' שמואל שפירא, ור' שמואל שלא יכול היה לטרוח ישב וקרא את הכתוב, מבלי להוסיף מילה משלו. כמו כן אני זוכר שר' שמואל הורביץ היה מגיע במיוחד כדי לדבר, וכאשר הוא היה מגיע לשול היו נותנים לו לדבר במקום ר' לוי יצחק.

אחד המשתתפים: אחרי פטירתו של רבי שמואל שפירא אמר רבי לוי יצחק, שהוא כבר מסתפק מי פעל יותר בהפצת האור, האם הוא על ידי דיבוריו או ר' שמואל בשתיקתו.

של 'נעשה' אבל הכתר של 'שמעו' דהיינו השמיעה לדברי צדיק נותרה לנו.

הדיבור בגדולת הצדיק

מוהר"ת מפליג בעניין הזה של לחזק אנשים בענייני גדולתו של הרבי, שבוה תלמידי כל האנולה וכל יתיקונו של כל אחד, מהיכן נובעים דבריו מוהר"ת שלכאורה לא נוכר על כך בתורתו של הרבי?

הגה"ח ר' משה: אלו דברים פשוטים, כיון שכל ענייניו של הרבי הוא ההפצה וכמו שמקודם הבאנו שזוהי כל ההשארה שרבינו דיבר עליה שיחזקו זה את זה בגדולת רבם.

רבינו מביא בתורה ז' תנינא על הצורך שיהיה 'בן' ותלמיד, תלמיד אנו יודעים שיהיה לרבי הלא הוא מוהר"ת אבל בן לא היה לו (הובן מרבניו שהמונה היה על בנו שלמה אפרים שהסתלק, שהוא היה אמור להיות משיח) והרי ידוע ש'בן' מורה על העניין של התעוררות - 'איה' ותלמיד' מורה על התחזקות - 'מלוא', וזה מלמד על המצב בו אנתנו חיים כיום שיעיקר העבודה היא בעניין התלמיד' דהיינו ההתחזקות, והוא על ידי ההשארה שהרבי ציווה שהתלמידים יעשו תלמידים ובעיקר יחזקו זה את זה.

אחד המשתתפים: מוהר"ת כותב על התורה הזו, ש'צריך לדבר עם חבירו בכל יום ביראת שמים', האם ניתן לקבוע חובה לכל יום ממש כמו 'התבודדות'?

הגה"ח ר' משה: אצל אנ"ש היה החיוב לעסוק ולדבר עם חבירו ביראת שמים חיוב יומי, 'כפשוטו' ממש כמו התבודדות. ישנו סיפור על ר' אברהם שטרנהארץ, שהייתה לו שיחת התחזקות קבועה בכל יום עם חבירו ר' מרדכי שוחט, בה היו מדברים על גדולתו של הרבי. ביום כיפור, הסתפק ר' אברהם

הסדרים ומחמת צורך השעה לעסוק בקירוב. בימים עברו כאשר הגיע יומא ההילולא של מוהר"ת היו בערך שלושה כינוסים בכל ארץ ישראל, וכדי לדאוג שכולם ישמעו דיבורי התחזקות היו זקוקים להשקיע מאמץ מועט ולהספיק הכל. אך כיום, נשכ"ה תרבו ספסלי דבי מדרשא, ישנם מאות רבות של סעודות ארצייות, וישנם כאלו שמזמינים אותם לכל כך הרבה מקומות כדי לדבר מהרבי, וכמעט שלא שייך להספיק הכל. אך צריך לעשות מה שאפשר, כל אחד לפי הכלים שלו.

אף אחד לא יודע מתי בדיוק עליו ללכת ומתי להימנע ה' מסבב לכל אחד 'הזמנות'. על כן כשמבקשים ממנו, הוא צריך להשתדל לעשות את המקסימום שהוא יכול, כדי ליפות ולפאר את ענייניו של הרבי.

הגה"ח ר' משה: על ר' אברהם יצחק כרמל אמרו, שהיו לו שמונה עשרה שיעורים שבועיים! אפשר להספיק הרבה...

כתיבה או דיבור

לפעמים ישנו ספק האם עדיף להשקיע בכתיבה או שמה בדיבור. ישנם צדדים לכאן ולכאן, הכתיבה נשארת לדורות, ולעומתה הדיבור מעורר יותר, האם ישנה עדיפות לאחד מהם?

הגה"ח ר' משה: כיום, גם כאשר מדברים ישנה השארה מכך על ידי ההקלטות, אך באמת לא ניתן לומר מה עדיף וכל אחד צריך לראות היכן הוא מתבטא טוב יותר.

הרה"ח ר' שמעון צבי: המדרש מביא על הפסוק 'שמעו ותחי נפשכם' שגם כאשר כל הגוף חולה ניתן להתרפאות על ידי שמיעה לדברי חכמים, ייתכן שניתן ללמוד מכך ששמיעה לדברי של הצדיק עדיפה על הקריאה בספר. גם רבינו כותב שבזמן שכלל ישראל חטאו בעגל איבדו את הכתר

אורי אבנר
לאבול בשיהודי
ממנין לחיות.
הרה"ח ר'
גוריה קניג

ר' אלחנן לא הפין
אין הוא בגלל
דואי לדבר.
ר' אלחנן יחי' עם
ר' לוי יצחק בבוד

מרגיש שלו עצמו אין שום שייכות עם עניינים אלו לפי מצבו?

הגה"ח ר' משה: בדרך כלל כשהאדם מדבר על משהו שהוא למד, והוא מזוהג גם את האחרים בכך, הוא בעצם מדבר לעצמו. לא כאדם שמגיע להטיף על משהו שהוא זכה אליו, אלא להיפך, הוא מדבר בתקווה שיזכה להתחזק יחד עם כולם.

הרה"ח ר' נתן: כשמדברים לאחרים חשוב לדבר ובעיקר להתייחס לדברים כמו לא שיחת חברים, שמתחזקים ביחד, לא בצורה של הוראה ומוסר לציבור השומעים, אלא בדרך של שיחה, שמדברים כמה חברים ביחד, 'אנחנו צריכים להתחזק יחד'.

הרה"ח ר' שמעון צבי: ניתן לראות אצל אנשי סביבותם למה שאמרו פה לפני, הרי בדרך כלל מסוימים את הדרשות במילים: ה' יתברך יעזור שנוכה וכו', זה מבטא את העניין של השיעור שמוסרים, שיה בסך הכל כמה חברים שמתחזקים יחד, לא כמו 'מוסר דרשה' אלא אחרי שמסיימים לדבר על המקום שבו היינו רוצים לראות את עצמנו, שמחלים לכולנו שאכן נזכה במהרה להגיע לשם.

האם מותר גם לדבר 'התעוררות'?

רבינו מוה"ר מאיר על עניין התוכחה, שצריך לזכות לראיה להוכיח וכו'. האם דרשן צריך להימנע ממדבר התעוררות, שמה זה בכלל 'תוכחה שאינה ראויה'?

הגה"ח ר' משה: דיברנו מקודם שצריך לשלב הן התעוררות והן התחזקות, שהרי צריך 'בן ותלמיד' גם יחד. אבל בוודאי שהעיקר זה התחזקות.

הרה"ח ר' שמעון צבי: לפעמים יש מי שאומר את זה בצורה של מוכיח, ועל תוכחה נאמר שכמעט ואין מי שיכול להוכיח, שהרי 'כולנו אין פנינו יפות כלל'. אבל יש גברים שהם בכלל לא עניין של תוכחה, אלא עניין של 'לאפרושי מאיסורא', שעל זה כלל לא נאמר שצריך להיות ראויה להוכיח.

פעם אמרתי לאחד שדיבר רק 'תחזקות', שיתכן שהציבור ששומע אותו כלל איננו שבור, וממילא אין לו צורך בכלל להתחזק... רק לאחר שנוכה להתעורר לדחוקבא נכח שחשוב לשמור את הזמן אז נצטרך להתחזק על מה שלא זוכים לכך...

הגה"ח ר' משה: אנשים לא יודעים שיש הבדל גדול בין תוכחה שצריך להזהר בה, לבין שימת לב ואזהרה על עניינים שונים, שלפעמים שהאדם אינו מודע כלל לכך שהוא צריך לעשות אותם ולהזהר בהם.

הרה"ח ר' שמעון צבי: חשוב לסיים על למי הדרשה מיועדת. לכל ציבור ישנם 'כלים' לקבל דברים מסוג אחר ועל הדרשן לחיות את ליבו לכך. למשל, הרה"ח ר' אברהם יצחק רחלמי ע"ה חווה על דבריו של רבי לוי יצחק שלא צריך להוכיח את העניין של 'שעה' הבודדות, אלא בעיקר את ההתבודדות, וממילא, מי שיש לו כוחות לעשות שעה, יתחזק לכך מעצמו.

רואים שאצל מוה"ר"ת היה יקר מאד מאד כל דיבור שהוא אמר, אפילו במקום רחוק מאד. הוא האמין בכבודו של כל דיבור מדרבי, והיה יקר בעיניו מאד בלי קשר לתיצאה

האם גם היום יגיע חבירו ר' מרדכי אל המקום הקבוע לשיחתו, והוא החליט ללכת בכל זאת ולחכות בשעה הקבועה, משהגיע למקום הוא נוכח בר' מרדכי שנמדף אף הוא וחיכה לו שם. עד כדי כך היה חשובה אצל אנשי הקביעות לשוח האחד עם רעהו בעבודת ה'.

הרה"ח ר' שמעון צבי: רציני להעיר בעניין הנחיצות לדבר בגולות הרבי דייקא, יותר מאשר למקורבים חשדים, בדרך כלל מדברים יותר על העצות של הרבי, אבל כאשר נכנסים לתוך החיידר של הרבי, כבר צריך לדבר הרבה על העניין של ה'צדיק' ועל כוחו וגדולתו בעצמו. כמובן שגם אז צריך להזהר שיהי בצורה נכונה וכלי שיבושים. אבל תמיד צריך לזכור שהעניין של הרבי זה לא כמו שכתוב 'מתכוננים לעבודת ה', אלא הוא החיות הפנימית שלנו ועליו כלל תלמידינו.

פעם ספרתי לראי הרה"ח ר' נתן דוד ע"ה על אחד מראשי הכולל בו למדת, שבשיחה עם מאן דהו על כל ענייני תורת בריסלב שהלה מנה בפניו, התבטא ואמר שצעת ההתבודדות היא כבר כתובה בספר פלוגי, ועל צעת השמחה מובא בספר אלמוני וכו'. ואבי מורי בכלל לא הבין מה הלה רוצה: הרי ברסלב העיקר זה ה'צדיק', וגודל כוחו העולה על הכל, ואת זה אין שום מקום.

הרה"ח ר' נתן: ידוע המכתב אותו שלח הבעל שם טוב לניסו ר' גרשון מקיטוב, שם הוא כותב שכשהוא שאל את המשיח בהיכלו שבשמים: 'אימתי קאתי מר', הדיינו, מתי יבוא משיח. הוא ענה לו: 'לכשיפוצו מעינותיך חוצה' היינו שכשיפוצו תורת הבעש"ט או יהיה הזמן הנכון להתגלות משיח. והיכן מתגלות תורת הבעל שם טוב יותר מאשר בכתביו של נכדו הגדול, הלא הוא רבינו הקדוש? לכן, אם אנו רוצים להביא את משיח, צריך לדאוג שפיצו המעינות בכל העולם.

רבינו מביא בתורה כ"ט שהתיקון הכללי של כל האיברים הוא ע"י הדיבור בשבח ה'צדיקים, ורואים מזה שסיפורי צדיקים אינו דבר פשוט כלל ועיקר. הרבי גם אמר שעיקר מה שעוור אותו לעבודת ה' היה מעשיית מצדיקים, היינו שבח ה'צדיקים שיעל זה נאמר 'מגדיל ישועות מלכו בעצתו של משיח', שעל דיו מגיעה הגאולה.

בליקוטי הלכות הלכות שבת, כותב מוה"ר"ת, שהסיבה שמישה שלח את היושע הלהלם בעמלק ולא הלך בעצמו, הוא מכיוון שאין חבשו מתיר עצמו, והוא הדין גם בשבח של ה'צדיק, שהצדיק עצמו אינו יכול לגלות על עצמו עד היכן גדולתו מגיעה, אבל על ידי שהתלמידים מנלים את שבחו א"י כוחו ועולתה ויכול לפעול בעולם בשלמות.

איך אדבר כשאני בעצמי רחוק?

לפעמים ישנו מצב שמישהו מדבר והוא חש שהוא מאוד רחוק מהדיבורים שהוא אומר, האם מותר וראוי לדבר על דרוגת, כשהאדם

ההשקעה ב'חן' והזופי' של הדיבורים

האם בעת הדיבור בציבור יש עניין להשקיע מחשבה בציורת עניין לציבור השומעים, כגון לפתוח במעשיות או במילי דבריחותא במטרה להדברים 'תקבלו, שכן הרבי מביא בשצריך לדקדק בעת דבורו שלא יהיו דבריו נבזים ושיהיו דבריו דברי חן או סמא ניתן לומר שזהו 'חן של שקר' שאסור לעשות?

הגה"ח ר' משה: איני יודע מה הכוונה בדבריו של הרבי שם אם הכוונה שיהיו דברי חן' היא כדי לעניין את הציבור, אבל בודאי שדיבורים נאים וערוכים יותר מושכים את הלב, וממילא גם נשמעים ומתקבלים. כתוב בגמרא שבשיעורו של התנא רבי עקיבא, כאשר הוא ראה שהציבור נרדם, הוא סיפר להם סיפורים תמוהים ומזוהרים כדי לגרום להם להתעורר. רך צריך להזהר לא לעשות את הכל בשביל היופי והחן.

הרה"ח ר' שמעון צבי: אם הכוונה היא באמת כדי להחזיר בציבור דעת של ריאת שמים, הרי על כך נאמר 'שהיו דבריו דברי חן'. אף שעדיף שיהיה הכי 'אמת' שייך אבל צריך לדעת ששלא ניתנה תורה למלאכי שרת', ואם זו הדרך בה מושכים אנשים, יש בכך עניין.

מסופר על בעל קצות החושן, ולפני כל שיעור הוא היה משתטח בתפילה בפשיט ידיים ורולמים, ומתחנן לה' שלא יהיו דבריו בכלל ו'לרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי'. כך צריך לפחד מכל טעות בדיבורים.

סימן משמייים

כאשר מזמינים אדם לדבר ברבים האם ניתן לומר שזהו רמז וסימן משמים שהוא צריך לדבר ואין לו להתמטט מכך?

הגה"ח ר' משה: רבינו מוה"ר בתורה נ"ד קמא שהתעסקות ברמזים צריכה להיות על פי התורה שאנו מכירים, כי מעבר לכך זה נחשב למעלה ממדר אנושי. יתכן שאלו סתם הרגשות ורומיות של האדם, לכן אי אפשר לקבוע את ההנהגה על פי רמזים אלו.

באופן כללי צריך להיזהר לא להידחק לדבר, אך אם מכבדים מישוה זה כבר משוה אחר, אם הוא יכול, יייעש.

הרה"ח ר' נתן: תלוי מי הוא זה שקורא לו, לפעמים יש בחינה של 'אין מוסרין לגדול מה שמחייב יותר את האדם לדבר, הכל לפי העניין. לפני עשרים שנה, בחינתו בארה"ב, דברתי בספורי מעשיות בבית הכנסת במנאסי, לאחר מכן שמע מן ר' מיכל והוא הכריח אותי לדבר בשול פני כולם.

הרה"ח ר' שמעון צבי: השאלה לא מובנת. הרי בכל פעם שקוראים לאדם כדי לדבר לציבור, זהו איננו 'רמז' אלא קריאה מפורשת של הרבי, והוא צריך ללכת. אבל כמובן שלא בכל זמן הוא יכול, וגם לא לכל מקום. הרי אם קוראים לו לדבר בכמה בתי כנסת שונים, בודאי שהוא איננו יכול להגיע לכלום כאחד, הוא צריך לצמצם את עצמו כפי יכולתו.

יש סוג אחר של הזמנה שקוראים לאדם לדרוש, לפעמים קוראים לו בפעם הראשונה, כדי לראות אם הוא מוכשר וראוי לכך, אחר כך האדם עצמו וגם הציבור רואים כבר ממילא אם הוא מתאים ואף ולמי וכי.

הפצה שבמחניים
ר' שמעון צבי
בבית מדרשו
במחניים
במחניים

בשמנמים וזה לא הולך...

לעיתים ישנה חלישות הדעת גדולה, לאחר שהאדם רואה שהוא משקיע כל כך ואין הוא מצליח לקרוב אחרים לעבודת ה', מהי החשובה לכך? הגה"ח ר' משה: כמובן שאם רואה שהאדם מעוניינים לשמוע אותו או שיחפש מקום אחר בו הוא ין ישמע. אבל אם כן מעוניינים לשמוע אותו אף שנראה לו שאין הוא פועל כלום, צריך להאמין שהוא בודאי פועל אף שאין זה דבר הנראה לעין כל כך.

הרה"ח ר' שמעון צבי: מוהר"ח בדרך לארץ ישראל טרח להשאיר ספרים בכל מקום שעבר בו כמו שמספר בימי מוהר"ח, זה היה מאד מאד יקר בעיניו. אנחנו יינו בטח מזולזלים בדבר כזה, להשאיר ספרים בכל מיני מקומות? אבל רואים שצאל מוהר"ח היה יקר מאד מאד כל דיבור שהוא אמר וכל ספר שהוא השאיר, אפילו במקום רחוק מאד, הוא האמין בכוחה של כל פעולה למען הרבי, והייתה יקרה בעיניו מאד, בלי קשר לתוצאה.

ומה אכן ארע באותם ספרים? הגה"ח ר' חיים פלאגי מביא בספריו כמה וכמה מראי מקומות מספרי רבינו, ולכאורה הספרים היחידים מרבינו שהיו נמצאים שם, הם אותם ספרים שמוהר"ח השאיר, ומהם צמחה הפצה גדולה כזו. גם בספרי האבן אבן חי' ניתן למצוא מראי מקומות מספרי רבינו וכנראה שגם הם מקורם בספרים הללו.

הגה"ח ר' משה: אני בעצמי התקרבותי מספר השתפכות הנפש שמצאתי בגיל חמש עשרה. זה היה בתקופה שמאד נמשכתי מעצמי להתבודדות, אבל לא ידעתי איך לקיים את זה באופן הנכון. ברגע שפתחתי את הספר, נמשכתי אליו מאד. משם התודעתי לשיעור של ר' יצחק אגש"י אותו מסר למקורבים, ומשם התקרבותי עוד יותר.

בדרך לשיבה בעין' חיים הייתי מתבודד. לאחר מה הלכתי לחנות כדי לחפש ספר השתפכות הנפש והמכר צחק עליי ועל התמימות שלי... אבל מכאן רואים אני עוד כמה חשובה הפצה קטנה, ולעולם אי אפשר לדעת מה יצמח ממנה.

הרה"ח ר' נתן: כתוב 'ענת ולא מצאת אל תאמין', אדם שמתאמן

הוא הלך בעצמו ורכש קלטות יקרות ביותר כדי שהשיעורים יאזרו באיכות לדורות. כיום, חמישים שנה לאחר מכן השיעורים הללו נפוצו בכל העולם וקירוב רבים לאזרו של הרבי. גם אני עצמי התקרבותי בזכות הקלטות הללו על הליקוטי מוהר"ן.

בתחילה הוא מסר שיעורים בספר 'עין יעקב' כשבפנימיות היו השיעורים כולם תורת רבינו שהלביש על המדרשים. אחר כך הוא החל למסור שיעורים בליקוטי מוהר"ן ועוד ספרים, כשבוצנו היה לעבור על כולם בשיעורים. לבסוף, הוא נפטר בקיצור ימים, ולא עלה בידו להשלים את הרעיון. חוץ מכל זה, הוא היה תומך נלהב של כל ענין שהיה קשור ברבינו, כגון בית מדרשינו הגדול בירושלים השולה אליו היה שולה תמיכות הגנות וסייע רבות בהוצאות המורכות לבנייתה. פעם בעת שהגיע יחד עם רעייתו לביקור לביתו של ר' נחמן בורשטיין, פנתה וזנתה של חמי לר' נחמן וביקשה ממנו שישל את ר' צבי אריה להשאר מעט ממון לצורך פרנסת הבית. תחת ידיו עברו עשרות ואולי אף מאות אלפי דולרים, וכלום מותכם לא הגיע לידו הפרטית. הוא גר בדירה בעלת חדר שינה אחד בו ישנו בצפיפות חמישים ילדים, כשהוא עצמו עם וזנתו ישנים בסלון!

את המורשת הזו הוא גם הנחיל לתלמידיו. הוא חינך אותם לתת את כל המעשרות לענייני רבינו הקדוש. 'לאחר מאה ועשרים' הוא היה אומר: 'העובדה היחידה לכך שהיית ברסלבר, תהיה העובדה שנתת את כל המעשרות לרבי, כי הרי את כל העצות האחרות, ישנם גם אנשים מבוזין שמקימים, ורק עם נותנים את הצדקה לעניינים של הרבי, מוכח שבאמת היית ברסלבר'.

הרה"ח ר' שמעון צבי: החסיד המופלא ר' אריה לייב שפירא היה מכתת את רגליו בכל ארץ ישראל ואפילו בצרפת ובמקומות רחוקים כדי למסור שיעורים. בכל שבת היה הולך בחומו ובקור, ולעיתים הלך עד לשכונת רמות המרוחקת, הכל כדי למסור שיעור לכמה יהודים. כל זה היה למרות שהוא ברח מאד מפרסום.

הגה"ח ר' משה: זכורני, שפעם קרא לי ר' אריה לייב במיוחד לביתו כדי לערוך עמי 'שיחות חברים'. אחד המשתתפים: בנישיק' החדש מובא סיפור מר' מיכל ר' דוד צבי נכדי מוהר"ת' שבמשך תקופה יחיתה להם חבורה יחד עם ילדיו בביתו של ר' דוד צבי, ואף לאחר פטירת ר' דוד צבי המשיך ר' מיכל להגיע לשם. בניו שאלו אותו מדוע הוא ממשיך ללכת לשם, שהרי אין זה לפי כבודו, וראוי שהאחיזנים יעלו לביתו של הדוד... אך ר' מיכל לא הסכים וענה להם: היכן שמדברים מהרבי אין זה משנה כלל מי המדבר, אני אלך למקום שכוח ואפילו אם יהיה זה בבדיים (עליית גג קטנה) אטפס לשם בשמחה! ■

לעצמו לא
השאיר משום.
ר' צבי אריה לייב
בניו הישירי שגבנה
בשיעור הרב
האחרון מיום הולדתו

ומשקיע כוחות עבור דבר שבקדושה, בוודאי שיש לפעולותיו פירות טובים גם אם בעינינו הוא לא רואה כלום.

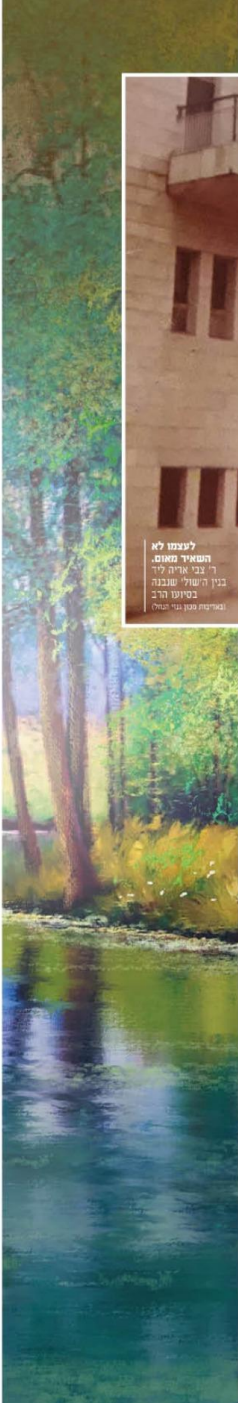
פעם יצאתי לארה"ב למשך שלושה שבועות, כדי להשיג ממון עבור ענייני של רבינו, ולאכזבתי חוזרתי משם בלי לכסות אפילו את כרטיס הטיסה. לא שברתי מך, ב"ה, והנה, מיד לאחר שהגעתי לארץ ניגש אלי מישהו ונתן לי 50,000 דולר שהספיקו לי למימון הפרוייקט למשך חודשים ארוכים...

עבודת ההפצה אצל אנ"ש

מה תוכלו לספר על עבודת ההפצה אצל אנ"ש?

הרה"ח ר' נתן: חמי, הרה"ח ר' צבי אריה רחובנפלד, הדפיס את ספרי רבינו בארצות הברית והוא גייס לשם כך תרומות ענק. בזמן שיצא לפני למעלה מחמישים שנה הליקוטי תפילות המנוקד הראשון של ר' נחמן בורשטיין, הוא הדפיס אותו ומכר אותו בחמש עשרה דולר, מי שהחזיק אותו אז הרגיש כמו שהוא קיבל זהב ביד.

הוא גם דיבר שיעורים, בתחילה הוא לא הסכים שקיליטו אותו אבל היו שם כאלו שהקליטו אותו בסתר. אבל לאחר שהוא בעצמו הבין את הצורך בהקלטות הללו,

הכתב והמכתב

אחת

המתנות הקדושות שזכו להן הדורות האחרונים, הוא הספר הקדוש 'עלים לתרופה' - מכתב קריש של הרוחק הגדול של עלי המרפא של הנחל נובע מקור חכמה.

מרגלא בפמיה החדיש רבי יצחק ברייטר זצ"ל הי"ד, כי מדי קראו את המכתבים האלו, רואה הוא לגנד עיניו את מוהר"ת בנעלי בית', שם מצטיירת דמותו הטהורה בעיניו היום יום ובחיי 'עולם המעשה' על ניסיונותיהם הגשמיים הרוחניים.

גם נודע כי החסיד הגדול רבי מתעס (ר' מתיחיה הנהן) מאומן זצ"ל הי"ד התקרב לאורו של רבינו לאחר שנזמן לידו הספר 'עלים לתרופה' (מבחינת בדישטוב) והמכתב הראשון בספר 'הפס' אותו והשפיע עליו ומתוקנת על שלטאר חקירה ודרישה התוודע לתורת רבינו הנהן ונחפץ לברסלבר חסיד בכל מהותו.

החסיד ר' שמואל מרדי קובנליט מלובלין ספר, כי אביו ר' צבי אריה עבד לפרנסתו כמזכר ספרים, והיה מקורב להר"ח רבי צדוק הכהן מלובלין, רבי צדוק בוכס ממנו שבכל פעם שישנם ספרים חדים שיצא לאור, יביא אליו, כדי שיקנה ממנו איה מהם שיחפון (היו לרבי צדוק אלפי ספרים ספריהו, שרבים מהם קנה מכסף פדיון הנהן שנתאספו בידו). יום אחד נכנס ר' צבי אריה עם עירמת ספרים חדישים, רבי צדוק התבונן בהם ואז שם לב שבתחתית העירמה ישנו ספר בשם 'עלים לתרופה'. אחרו ספר זה? התייען. 'אה, זה לא בשבילכם' הפסיר ר' צבי אריה, 'זהו אוסף מכתבים (א מרווח שטילענדי)'. אך רבי צדוק גילה עיניו בספר, פתחו והתחיל מעיין בו, ומוכר הספרים משתאה לראות כי מעיניו יורדות ומעולות... אחרי שקרא בכמה מכתבים, נענה לו רבי צדוק 'את כל הספרים קחך בחזרה, ואת הבריוון שטעלענדי אני חפץ לקנות!' (רבי חנמן ברושטין בשם רש"ם)

מאז ועד היום, רבבות לבבות צמאים מצאו ומוצאים ורויה לנפשם בין שורות המרפא של התלמיד הנאמן, אוהבן של ישראל.

לענוו היטוב מהורים

חיבוריו הקדושים של מורנו רבי נתן (מלבד ספר רבינו אשר סידר והביא לדפוס), הלא המה: א) ספרי ליקוטי הלכות; ב) ליקוטי תפילות; ג) ליקוטי ענות; ד) קיצור ליקוטי מוהר"ן; ה) 'ימי נתן' (הידוע כהיום בשם 'ימי מוהר"ן'); ו) שמות הצדיקים; ז) קונטרס בענין התלאת והדריפת שכתבו עליו ועל אג"ש, כאשר ספר 'אבות השנה', היא שנת תצ"ה, עברו עליו צרות רבות רח"ל, כי נתעורר המחלוקת... בריצה כזאת אשר לא שמע מעולם, כאשר ביואר הלהן בקונטרס מיוחד" (מי מוהר"ת א.קא). כן ציין בליקוטי הלכות ה' שחיטה ה': "...אך בשעת הדריפה שרדפו אותי ואת כלולו מאדו ומסורו אותי וכו' כמפורסם

אין דעו בעקבשע חירונישע
 חו"ש, נאוואליפסקי 25
 נעמט מען אן קראפע צו אשערי
 נען. אבסולאטיוניס יעדען פאם פו
 בו 1 אויך. (1897)
 דערי אינענשליכער דיר' נייבוינע
 ווארענ בו דערי קלעניק. (1897)

מורעה
 ביה ספר חסידים
 נייבוינעסלע נמצא להלכה ספר חרדי
 בשם עלים ליקוטי מוהר"ן
 שניו מכתבים שיהיו להם לזכרון
 שששנהאין, ויכל יום ביוני של נתן
 מחיוו 40 קאפ' עם פאן של רש"ם,
 יפה אלי ע"ש הארבעים הוא:
 בורשא, Kiev. 1896.
 Воряшевск, Kiev. 1896.
 Мухомы Гельзерману.

מאשינען צו אבסאנקלעכענין גיטען
 נייבשערי אבסאנקלעכענין פון 1897
 600 דרב' עטרייטלס אבד נומס און פאם
 איבעראריינישע די מאכאנישע מאכיק
 מודעל על הפסח הספר עלים לתרופה מהדורת ברושטוב חרדי

וכמבאר אצלינו בכתב מעט מזה, אז נאבד הכרך כ"ף הנ"ל.
 חיבור זה האחרון אבד (כרם עיקרו קורות הימים ההם מוארים מפי תלמידיו
 וחלמידיהם, ספרים: 'עלים לתרופה' - בנוספת 'מעתיק', 'מי התלואו', 'טובות
 זיכרונות', ומעט במכתבי רבי נתן בן יהודה)

ספרא רבה דמלכא, לא חסך מומנו היקר כדי לכתוב אגרות התחזקות
 לבניו, בעיקר לבנו רבי יצחק שהיה אחד האנשים הקרובים אליו ביותר,
 ואף לתלמידיו שהיו חביבים עליו כבנים. מעלה יתרה לאגרותיו, כיון
 לא הוצרך להלביש דבריו, אלא גילה מצופני לבבו והתנוצצות השנתו
 בגדולת הרופא הגדול, גלגול ולא בהסתור. כך למשל אנו מוצאים
 כיצד הוא מוכיח את כן אחרתו בתוכה גליה מאהבה מסותרת על
 התרחקותו מעיניו רבינו:

"אך אף ש'היה, בנדיא יתקף לך לטובה אמתית ונצחית כל רגע ורגע
 ש'תהיה פה, וכל דבור ודבור ש'שמעע מאתנו, פי ה' אמתנו. ולעבור לקבות
 בני ישראל להדריכם בדרך אשר דרכו בו אבותינו מעולם - כל עסק לך
 אין נמצא בעולם עמה פי אם אצלנו בעזרת השם יתברך, אשר הוויש
 לנו אדמו"ר הנורא והנשגב וצדיק... חסד והמל ע"ה, ותכל על דרך
 ורגלך להתאכזו בקנפניו למען מתקנה תקנה לאחריה והיתה לישלל
 נפשך... דברי דודך הוקתב מלך נפש, המיעצד לטובך הנצחית לך
 ולדורך ולדורך ורגע לדורות עולם לצנח" (עשיש נח תקצ"ה, בסלס)

לצד בקשת מוהר"ת באותן שנים לא להפיק את מכתביו, שלא
 היפסום המתנגדים לליצנות, גילה לא אחת את רצונו שיתפרו רבי
 שבבוא העת יחיו נפשות רבות:

"ותצניע האגרת הגה, פי קותי לה שמכתביו היו יקרים בימים
 הבאים בעזרת השם יתברך. פי פלם סובבים על מרפו וקצת האמת
 לאמתו, להשתוקק ולקסוף לה' ולחזרתו ולצדיקים האמתיים ולדרכיהם
 הקדושים" (מכתב מ"ט, א קדושים)

"ותשמרו מכתבי היטב, פי באסלי בעצמי הם דברים יקרים מאד,
 ומחודשים בכל פעם מאת הבורא יתברך בחסדו הגדול, וזהו נתן נחמהו על כל
 הצרות" (זם ה' ממכרד חקצ"א)

"ותיהי מראיה אלו האגרות לאג"ש החפצים באמת, ותחזרו ותצניעם
 אצלך, פי הם דברים יקרים וצדיקים לשמורם, פי יהיו נצדיקים בעזרת השם
 יתברך להחיות נפשות רבות בחסדו הגדול יתברך" (מחזר י"ח, תקצ"ג)

"האגרת תהי לא תעמיק, רק לאג"ש האמתים תראוהו בביתך ותגלו אותו
 למשמרת. למען ידעו לדורות מה שעבר על האנשים שזכו לקבל אורות
 נשגבים חדישי תורה פאלה המחפין ומקשיבין כל הנפשות לצנח" (חוריע
 ח"ד)

"כתבתי זאת למען יהיה לכם לזכרון ולספר לרוד אחרון אל כל אשר
 עבר עלינו בחיפה ומה העבר בימי הפורע האלה" (ז' תשא תקצ"א)

נאמן להוראת אביו, שמר רבי יצחק על המכתבים כעל בבת עינו.
 וכך, בעוד שחיבוריו הקדושים של רבי נתן ראו אור - בשלמותם או

הכתב המכתב

כראוי ותשלתל בְּגוֹה לְשִׁלְחָה לוֹ הָאֲגָרָת הַזֶּה תִּכְרֹךְ כִּי תִחַי אֶת נַפְשׁוֹ בְּיָהוּ
כַּן כּוּן מִכְתָּבִים אֲחֵדִים סִימָן בְּשִׁלְמוֹתָם בְּסוּגָרִים כֻּלּוֹ, וּבִסְךָ הַכֹּל
אִישֶׁר לְדַפּוֹס 247 מִכְתָּבִים.

בְּרַם, כְּסָסִיִּים הֵלְעִתִיק אֶת הַמִּכְתָּב מִיּוֹם א' וְיֹשֵׁב תִּרְה"ה - שֶׁנִּכְתַּב ע"י
רְבִי נֶחֱמִיָּה שְׁבוּעוֹת לִפְנֵי הַסְּתַלְקוּתוֹ - נִדְוַע לֹךְ כִּי בִּרְשׁוֹת אֲבִישׁ
בְּטַשְׁעֵהוּן מִכְתָּבִים שֶׁקִּיבְלוּ מִמְוֹהֲרַת' (וְהִיוּ מִנְחִיִּים אֲצִל רֹבֵי
אֲרָם בְּעִרְוֵי נֹכַד רִבְנָה וְרִבֵּי אֲבֵאלָה, מִתְלַמְדֵי מְוֹהֲרַת', לְאַחֵר
שֶׁקִּיבַל גַּם אוֹסֵף זֶה לִידוֹ, שֶׁהִכִּיל 17 אֲגָרוֹת מֵהַשְּׁנַיִם
תִּקְצֵט' וְעַד תִּרְה"ו, הֵעֲתִיקָם בְּהַמְשָׁכּוֹ שֶׁל אֲתוֹ כֹּךְ (לְמֹחַת
שְׁלֵפִי סֹדֵר הַשְּׁנַיִם הֵם יִשְׁכִּיִּים לְשֵׁנִי קְדוּמָתוֹ). לְכֹל אֵלּוֹ הוֹסִיף
'הַקְדָּמָה' אֲרוּכָה וְנִלְהַבֵּת, וְאָף בִּיאָרוֹרִים נְלוּוִים לְמִכְתָּבִים,
כִּדִּי לְסִיעֵי בְּהַנְתָּם.

אוסף רבי נחמן מברדישוב

בד בבד, אוסף וליקט רבי נחמן מטולטושין, תלמידו
וממשיכו הנאמן של מוהר"ת, במסירות רבה את מכתבי
קדשו של רבו. בין השנים תקפ"ב - תקצ"ד, כשהוא מוסיף
במקום שצריך ביאור קצר ורקע למכתב (מעשהו נמנה
מקומות בליקוטי הלכות). ואף הוא אמר להביאם בדפוס כדי
לכות בהם את הרבים לדורות.

ר' שמרן חיים שמוני בצעירותו

ומה מתקן דבריו בהוספתו לאחד המכתבים שחלקו
הראשון היה הסדר:
"אמר המעתיק, תחילת המכתב הלז לא מצאתי, רק
מעט מסופו, ואמרתני גם זה הלעתיק. כי מי שיזכה להביט
וכ ובוכל המכתבים בניעט פקחא יראה בניעני חושיית
שכל דיבור ודיבור מוריש בו רפאות תעלת נפשנו לרפאותה מחלאת
וזהמתנו להדביקה באור פני מלך מלכי המלכים הקב"ה אליקים חיים,
טעמקי שאול תחתית ומתחתית, כי הם נובעים ויוצאים ממאמרות
טלורות מווקב שבעתיים של רבינו מוהר"ן צוקל"ר זצוק"ל זיע"א, אשר יש בהם
כח וחיות להחיות ולהשיב נפש כל ח..."

על אוסף זה, מדבר בנו הגדול רבי אברהם חון בספרו 'כוכבי אור': "...
ועל אודות המכתבים הג"ל ממוהר"ת שנשלחו לר' יצחק הג"ל, אמר פנחס
אחת מוהר"ת ד"ל שברצונותיו ויכסופיו הוציאם מאתו. ואף על פי כן עיקר
ההשתדלות לקבצם ולהכריסם הועלתה על ידי אבי ד"ל. ומוהר"ת לא
ציווה על זה בפירושו (רק כתב ורקש קצת עינים מנבחו שיהי גושים), אבל אבי
ז"ל עשה זאת מרעת עצמו להכריס בחיבור שלם כג"ל, ועל אשם מחמתו לא
יש לחשוב כחיבורו בעצמו, וכפי הג"ל במספר כ"ו ניסן (יום פטירת רבי נחמן
מטולטושין) שי פרש סימחתה זה גם המכתב הראשון שבשנת תקפ"ב הנמצא
שם, נכתב גם כן מכון ממש בזה היום כ"ו ניסן" (שיחות וסיפורים סדך גאת.)

בחלק - בחייו, הרי שאגרותיו הרבות נותרו בכתב-יד. חסידים כמיהם
ומשוקקים העתיקו והגו בהם, והיו העתיקות עוברות מיד ליד
בחדרת קודש. כך גם ספרו 'מי נתן' (מי מוהר"ת) על שני חלקיו, לא
ראה אור בחייו.

בשנת תרל"ו, הביא תלמידו הרב מטשעהרין לדפוס את חלקו
הראשון של הספר הק' 'מי מוהר"ת' בעיר למברג,
כשהוא עורך הקדמה לספר. (החלק שני ובו סיפור וסיעה לארץ
הקודש יודפס לאשונה רק בשנת תרס"ד, על ידי רבי ישראל קרונו
בירושלים ע"הק").

ועדיין נותרו המכתבים בכתב-יד, ועיר שם זעיר שם,
והעולם טרם זכה לאורם. באותם ימים, אנ"ש ראו בהם
מכתבים פנימיים שטרם נועדו לפוך על פני הבל, וכדברי
מוהר"ת נ"עצמו: "וְהִתְרֵךְ וְהִתְרֵךְ מַעֲתָה לְשִׁמְרָה אֶת אֲגוּרֵי
מָאָד, וְכִי אֲסוּרִים לְזוּרֵי הַמְּקַפְּזִין בְּכָרִי אֲמַת לְלִיצְנֵת וְכִי,
עַל כֵּן תִּהְיֶה לְשִׁמְרָה מָאָד מַעֲתָה" (עש"ק ויש תפ"ה) "מְאֻלָּךְ
תָּבִין לָמֵן הָאֲגָרָת לְקִרְוֹתוֹ לְאוֹהֲבֵי הָאֲמִתִּיִּים וְלִמְגוּנֵי הַיָּסֵב
מְוֹהֲרֵי; וְכֵן לֹא יֵאָכַל קִישׁ" (יום א' קדושים תצ"ה)
מאידך, הלא גילה מוהר"ת דעתו בפירוש שחפץ הוא
שביום כן הימים יפוצו מכתביו ויחיו נפשות רבות!

אוסף הרב מטשעהרין

היה זה שנים רבות אחרי הסתלקות מוהר"ת לגניז
מרומים באחד מימי ראש השנה באומן, ביקש הרב
מטשעהרין לנצל את קיבוץ אנ"ש יחידי, נישג לבימת
הקלוי והכריז כי כל מי שבידו מכתבים ממוהר"ת, יביאם
למען יותקנו ויודפסו עלי ספר. (נכוד רבי אברהם שטרנהאן) כותב בהקדמת
הפירפאות להכמה כתי"ב כי שיעש מקוה הרב מטשעהרין שקיבל על עצמו לשמש את
מוהר"ת אחרי הסתלקותו בקיבוץ מכתביו והוצאם להאיר פני תבל)
מיום שהחל הרב מטשעהרין לקבץ את מכתבי מוהר"ת, הגיעו לידו
מאות מכתבים. הוא העתיקם בכרך מיוחד לפי סדר השנים, כדי להכינם
לדפוס. הוא ציין בסוגריים כאלו < > כל קטע שלדעתו אין להדפיסו,
מסיבות שונות. דוגמה אחת מרבות, במכתב מיום ג' שמות כותב
מוהר"ת:

"קִיבַל הָאֲגָרָת הַרְצוּף פֶּה לר' אֲצִיָּא מְרִיאִיד [...] וְנִדְנָא תִּשְׁתַּלַּל
לְקַלְבָּ קְרָאָה פֶּאָפֵן שְׁטִיעֵי לְזֵדוֹ מִקְּשׁ וְלֵא שְׁלֵטוֹ בִּי יְדֵי זְרִים אֵף שְׁלֵא
קְתָבְתִּי שֶׁם סוּדוּת. אֵף עַל כֵּן כּוּב שְׁטִיעֵי לְזֵדוֹ מִקְּשׁ; גַּם אַחַת בְּעִצְמוֹן
וְר' נֶחֱמִיָּה מֵהִיטִין תְּכַתְּבוּ פִּרְסַת שְׁלוֹם בְּאֲגָרָת זֶה וְתַכְתּוּב לֹא כִּלְבַכֵּם
לְחִדּוֹ וְלֵאמָרוֹ. וּמֵאִלִּיכֵם בְּהִנּוּ אֵיךְ לְכַתּוֹב בְּאוֹפֵן שֶׁאִפְלוֹ אִם ח'ו'
יָעֵד לִיד אַחַר לֹא יוֹכֵלוּ לְהַתְלוּצֵץ הַרְבֵּה, וְדַעַת לַבְנוֹן נִקַּל לְהַתְנוּגֵב בּוֹה

הכתב המכתב

מכתב מור"ת בנאוקרוס בדי אלטר הספלין

מכתב מור"ת מנחם מנדל סניטצ'ר
ותן לפרוץ נספח המכתב פהיל על ידו

יוזשלים תרנ"ג

השנים תקצ"ו-תר"ה (מכתבים א-ד); ב. בין תקצ"ט ל-תר"ד (מכתבים ז-ח); ג. בין תקפ"ב ל-תקצ"ד (מכתבים טו-טז).
אופן סידור הספר באופן זה, ולא לפי סדר השנים מתקפ"ב ועד תר"ה, נובע מהיותו בנוי מ-3 אוספים כנ"ל (וכנר עמד על כך רבי נתן צבי קעניג זצ"ל בספרי 'זה צדיקים במסכת עילם לתרופה עירוש').
מכאן למדים אנו, שהוספת 'ממתקין' באוסף הראשון והשני הן מהורב מטשעהרין, ובשלישי - מרבי נתמן מטולטשין (גם סגנון מתייחס השונה מעד על כך).

חכמה נפלאה ושכל אמתי ונפלא

בהקדמה שכתב הרב מטשעהרין, שהיא אוצר בפני עצמו ובה שפך את לבבו יחד עם הדיו בהתנצלות הרגשתו בנוראות גדולת התלמיד הגדול, הוא מספר על היענה והפינוש אחרי אגרותיו הקדושות: "הון תתה ששמנו לבנו לחפש אתר מכתבים של המפורסם בין רביש מאנ"ש, ולא השגנו אותם גם אחר משישים, כי זה שנים רבות אחר הסתלקותו ז"ל ואי אפשר לקבצם עוד. לבר ראה זה אשר מצאנו ת"ל בהשגחתו ית' ובחמלתו הגדולה אשר חמל עלינו לשום לנו שארית בארץ ולהיות לנו לפליטה גדולה גם קצת מהמכתבים הקדושים שלו, ויגענו ומצאנו אצל בני הותיק וחסיד המופלג וכל מ"ה ציחק ז"ל אביו נמצא בידו תכריך כתבים גדול מהמכתבים הרבים אשר כתב לו אביו מורנו הרב רבי נתן ז"ל, והיו אצלו למשמרת עד היום הזה. ראו עינינו וישמח לבנו ותחי נפשנו, וצרפנו להם גם איהו מכתבים הנמצאים בידי שאר אנשים מאנ"ש, כי ידענו שרצונו ז"ל היה שיתפשטו גם מכתביו הקדושים בעולם, למען יספרו דור אחרון מהמעשה הגדול והנורא שנעשה בעולם מענין קצת התגלות קדושה רבינו הק' זצ"ל בעולם, בפרט על ידי ההתקבחות הקדושה שנתקבר אלו מורנו הרב ר' נתן זצ"ל.

"ועיקר הדבר להחיות עם רב מישאל ולהשיב את נפשם שבועה משיבי טעם על ידי כל דיבוריו הקדושים הנאמרים באמת ובתמים ויש בהם חכמה נפלאה ושכל אמתי ונפלא ומעיני הישועה הנוגעים ממקור נקודת האמת לאמתו, הנהל נובע מקור חכמה, כמבואר במקום אחר מענין זה באריותו נפלא, והתולעה אשר ימצא המעיין במכתביו אלו בכל הענינים, הן בתורה ובנבואה, הן בדרך ארץ וכיצא - אי אפשר לפורטם כי רבים המה, אך המעיין באמת, מאילו יבינם ויראו עיניו וישמח לבו".

ניתן לשים לב שבמהדורה זו אין כלל מכתבים משנת תקצ"ה (מלבד מכתב מור"ת לרוב סמסאואא, המאפיין של רבי נתמן מטולטשין), וגם מתקצ"ד יש רק כמה בודדים בלבד. הסיבה היא, שהמתקנים בהוצאה חשו כי עדיין אינה השעה הראויה להדפיס מכתבים עם תוכן כה רגיש.

באותן השנים התגורר בירושלים עיה"ק רבי אפרים שן רבי נפתלי מגדולי תלמידי מוהר"ת. אף הוא היה ברשותו אוסף מכתבים, שאת רבים מהם קיבל בעצמו ממוהר"ת. רבי אפרים שנתקל לעולמו בטשעהרין בערב חג הסוכות תרמ"ג, לאחר שנסע במסירות נפש בקונטרו לקיבוץ הקדוש באומן בראש השנה. עשירי לאחר פטירתו, הדפיס אברך מצפת, ר' סנדר טרוביץ שמו, קונטרס מעט הכמות ורב האיכות בשם 'מכתבי מור"ת'. קונטרס זה הכיל תשעה מכתבים בלבד (1), מהשנה תר"ג - תר"ח, שמקורם באוסף של רבי אפרים. יהיה זו הפעם הראשונה בה נדפסו מכתבי קדשו של רבי נתן. בשער הקונטרס נכתב: "מכתב מור"ת - הוצאה ראשונה - מעט משנת תר"ג תר"ח - הובא לביה"ד ע"י התנדבות האברך המופלא מ"ה אלכסנדר סענדר תיים ממוהר"ת נתן נ"י מטרהוויצ - חונה בעה"ק צפת ת"ו - פעה"ק ירושלים תובב"א תרנ"ג לפ"ק".
א' סנדרו - ר' אדיר רבו לו בהתקתם של כתבי-יד חשובים מרבינו הקדוש ותלמידיו - היה אז רק בן תשע-עשרה, וכבר אז (למעשה עוד בגיל צעיר יותר), התמסר להפצת המעינות חוצה. זכה הוא להיות הנחשון שהביא לכפי מכתבים מרבי נתן, ככוונתו היה להביא דפוסים מכתבים נוספים, לפי שכתב מעבר לשער: "אליכם אישים נדיבי עם ד' נקרא להיות בעזרתו למען נוכל להוציא לאור כל המכתבים של מור"ת כדי לקיים יפוצו מעינותך חוצה כי לענ"ד לפי הזמן הם נצרכים מאוד להעולם שחאז"ל בפ' [בפסוק] ועלוה לתרופה אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד והמפורסמות לאנשי שלומנו אין להביא ראיה. דברי המתחוקים ומשתוללים להוציא לאור כל מכתבי מור"ת זצוק"ל החוננים בעה"ק צפת ת"ו".

(א' לפלא שרבים וטובים נשים שלאחר מכן, לא ידעו כלל על הוצאה זו, בהם המר"ל של ע"ה לתרופה תר"ג, וכן ר' אהרן ליב צילמן, שלא שלחו מכתבים אלו במהדורות, ויחזק שנדפסו רק עותקים מעטים ממנה).

ברדיטשוב תרנ"ז

המהדורה היקלה בה נדפסו מכתבי מוהר"ת יהיה ברדיטשוב שנת תרנ"ז. זו גם היא הספר את שמו: 'עילם לתרופה'. המבית לבית הדפוס היה אחד ממשפחת קמינסקי מאנ"ש. הספר הכיל אוצר בלום של 380 מכתבים שרובם ראו דפוס, להחיות בהם נפש כל חי לדורות!
המוציא לאור הדפיס בספר זה את האוסף של הרב מטשעהרין (שהכיל כאמור גם את האוסף של רבי אברהם עניני ורבי אהליהו כולל בהקדמתו שכתב, וצריך אליו את האוסף של רבי נתמן מטולטשין, שהכיל 116 מכתבים, והיו לאחד. כך שמהדורה זו חולקה לשלוש קבוצות מכתבים: א. בין

ספרו מזה הרבה בכל דור ודור

רבי אלטר טפליק, המעתיק הגדול של כתבי ברסלב, ידע כי המלאה טרם נשלמה. הלא מכתבי השנים הן, תקצ"ד - תקצ"ה, אין לשער על המהירות, ערכם, הלא המה המכתבים מתקופת הקשות שעברו על הוועד'ן ואנשיו והדברים בו, וכגדול הדיפתו כך עלה והתעלה בהשגתו והרגשתו העצומים מגדולת רבינו הק' ורפואותיו הנצחיות. השמעתם מימיכם על גדול בישראל, או אפילו רב פשוט', הפתח

מכתב בהא ישינא: "בני יבבי וקריי וכל אנשי נאמנים, הנאמנים הסובלים עגריים גרויח וקרויח ומקרים נקשם על קדוש השם" (ב' משפטים תקצ"ה) או החותם אגרותו במילים אלו: "בניי אביך הנרדף מאד ובזרחי בכל פעם להשם יתקבצו" (ב' וישלח תקצ"ה)

"ובך הייתי אָתמול על ציון הקדוש וגם במקוה ברוך השם לא הרגו אותי וגם לא הגיע לי שום אָבן חס ושלום. וגם בולאטעפאלע הייתי והתפללתי שם שְׁחִיתוּ וְהִייתִי במקוה וְיָצֵאתִי מִשָּׁם מְשֻׁלֵּם. מי יספר נפלאות ה' וְהַסְדִּי הַגְדֹּלִים בתוך הצרה עֲצֻמָּה, תָּן תֵּן גְבוּרָתוֹי מִן מַן נוֹרָאוֹתֵי שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל יֵשׁ לֵנוּ קִיָּם עַתָּה, וְזָכֹר פְּטוּחֵנוּ שְׁבֻדָּאֵי גַם לְנֶפֶשׁ אֵל יִשְׁעָנוּ וְאֵל יַעֲבֹדֵנוּ" (ב' משפטים תקצ"ה) - הנשמע או הנתנה אכזב?

וכל קורא תמה יקרא, הלא כאשר צריכך לרדת לעולם תורה כזאת שמהפכת ירידה לעולות וחושך לאור; חידושי תורה ופיתוליה כאלו שנוחלים מיד הבעל-דבר את חרב היאוש ונוטעים 'תקוה טובה לזורשיך ופיתחון פר מ'חלילים' - כלל אחד ואחד מישראל, אפילו גרועו שבגוריו - מוראו היה כי כל הנבראים

כולם יעמדו וישתו את גילו האור הזה, בממון ובכל סיוע אפשרי, ומה שר הפיך הגמור הזה?

אכן, הסוד הגדול המתגלה במכתבי מורג'ת' אלו, כי בעקבות חטא עץ הדעת וחטאי הדורות, בלתי אפשרי להביא נאולה לעולם ללא ספירת מעשית נפש עד קצה האחרון, מאשר ליתרונת הקדושה של ספירת מעשית אבות העולם. אם מצד המקבלים: אין העולם הבא' והעולם הזה' - כולם לרוד בכפיפת אחת; בלתי אפשר לרעון מן האור הגנוז לצדיקים; לטעום טעם גן-עדן בעולם הזה - וגם לשבוע מונעמי האי נמלטה. והיפך-סג הוא נכון: אין בגממא מי שיש לו 'עולם הזה' כלל! ורק מי שמתיישב מלהשיג את העולם הזה, הוא שחי חיים טובים עם

בעולם הזה! לכן, לאור הגדול ביותר, תמיד נלווים הביזיונות הגדולים ביותר. (ראה במכתב מיום א' לך קצ'ה; ד' שלח תקצ"ה; ר"ח אלח תקצ"ט) והוא קצת דמקצת מהסוד הצפוני באגרות קדשו של המליץ'ן והאהוב הנאמן, שלמרות שמדברים ממנו, עדיין סוד היה וסוד ישיא. הלא הוא בכבודו מצייץ את כוח ההתחזקות המיוחד הטמון במכתבים אלו:

"זכרו היטב כל מה שעבר עלינו, ומה שנעשה עמנו עתה, למען תספרו לדור אחרון למען ידעו דור אחרון קדשו של המליץ'ן והאהוב ועברו מחלוקות עצומות. ויהי להם להתחזקות ולתקומה קשישעמו ויבינו שכבר עבר עלינו כל זה כמה פעמים, ובכל עת עמדו עלינו וכו' וחסדנו לאלו, והקב"ה מצילנו מידים בכל פעם."

"כי כל מה שנעשה עמנו יספרו מזה הרבה בכל דור ודור, אפלו כשיבאו משיח במהרה בימינו. כי מעשה נפואת לא היה עדין, שאמת נקלה כזה עם התעלות חדושי תורה קאלה יהיו נעלמים ומבדים ומשליכים ארצה כל קו. אבל זהו בעצמו התרוץ; מחמת שהא אמת קוה וחדושי חדושים קאלה, על פן מבדים ומסתיירים כל קו. אבל דבר אלקינו יקום לעולם" (ב' חיי מורג'ת תקצ"ה)

רבי אלטר ידע
כי המראה נרם
נשלמה. הוא
מכתבי השנים הן,
אין לשער והעדיין
ערכם, הוא
המה המכתבים
מתקופת הדיפות
הקשות שעברו על
מורג'ת

ירושלים עת'ר

ברם, רבי אלטר יודע כי כשמדפיסים מכתבים אלו, חייבים לכתוב הקדמות ורקע, למען יבין הקורא את אשר לפניו ולא יתמה על פשר הדברים המחרידים והמערעשים כמותם לא נשמעו ולא נראו עוד דורות רבים (אכן בהעתק גיסו רבי אברהם ב"ר, מחק רבי אברהם ב"ר נמקומות שונים של הצד שיהפסו). בהיותו בעל לשון לימודית, נטה רבי אלטר קולמוסו וכתב הוספות נרחבות למכתבים. לכן תמצא שההוספות ומכתבי תקצ"ה אין באריות יותר מבשאר השנים. (לפעמים התחשבו בלשונות מושאלים מרבי נתן מוטולטשיץ, מורב מטשעריץ, או מרסיו רבי אברהם ב"ר נתן)

כשכילה את מלאכת סידור אותם מכתבים, שלח אותם רבי אלטר לארץ הקודש עם גיסו רבי אברהם חזן, שעשה דרכו מאומן בחזרה ירושלימה לארח עם השנה עת'ר. במכתבו לידידו רבי ישראל קרדונר, הוא מבקש ממנו: "עם ידע נכבדו אשר שלחתי ע"י גידי יודינו המופלג ר' אברהם חזן אחר חג הסוכות כסנעס לירושלים את המכתבים של שנת תקצ"ד וצ"ה שלא נדפסו עדיין בכדל להפיסו שם, אנא זכור את גיסי הנל' שישתדל להדפיסם אם על ידי בעצמו או ימסרו לי ירדינו

תקצ"ה והם פלגים, בענין המחלוקת" (יום ב' ואתחנן חופ"ט, נדפס באור אדיקט'ס). כך גם קיבל העתקות נוספות מעוד מאנ"ש.

החסיד ר' יצחק מאיר קורמן מלובלין, שהתודע למלאכת ידידו ר' אהרן לייב, כתב לו לאמרו כי לדעתו מן הראוי להדפיס בחתימת הספר גם מכתבים מרבינו הקדוש. ר' אהרן לייב מתפלל לאלו מכתבים כוונתו: "אודות אשר כתובת מכתבי מוהר"ט לצדף להם מכתבי האומ"ר רבינו ז"ל מקודם, ז"ל אדע בנותנך על איהו מכתבים? כי רק [...] אשר נמצא מרבינו ז"ל בחיי מוהר"ט [...] ואולי שי בדיעתך או בכתב מכתבים יותר כאלו, באקשך לכתב לו ולשלח לי מה שבידך, והו הטוב יעשה באופן שאזכה לכוון אל האמת בכל פרט. ומאז מר לי על אשר לא זכיתי עד היום, זה חבר להוציא לאור ספר ספריו הק', אך דום לה' והתחולל על עד אשר ישיקף וידה' יושבים משמים ויזכני לכל מה שאני משתוקק בזכות רביה"ק זע"א ובזכות כל נפשות ישראל הצריכים כל זאת לתיקון שפתם" (יום ד' במדבר חופ"ג, נבח"ט).

ר' יצחק מאיר משיב לידידו לאמרו, כי בחיי מוהר"ט את קסו, לאחר שמוהר"ט מתיק את מוסף הוא: "גם צריכין לחפש עוד אחר אגרת שכתב להכלל מוסלב, שכתב שם לנו שיזכור כל אחד ואחד איך מצאתי אתכם בבואי לברסלב, וכמה טובות עשה עמנו עם כל אחד ואחד והוציא אותנו מבין שני הס"מ...". אם כן שי לחפש אחר מכתב קודש זה, ומכתבים אחרים מרבינו הנמצאים ביד אנ"ש.

אחרי בירור חיפוש, נודע כי בידו ר' סנדר טרוביץ מצפון מצויה ההעתקה של המכתב המדובר משומרי מוהר"ט, ולא זו בלבד, אלא גם מכתבים נוספים מהרבי. ר' שמואל הורוויץ נרתם להעתיקם ולהמצאים לידו ר' אהרן לייב. (באותה תקופה בא ר' שמואל לפלוק, כבוונתו להגיע לאמון, והתארח בביתו ר' אהרן לייב) יושב ר' אהרן לייב בפיתנו בביתו הדל, ללא 'מכון הוצאה לאור' וללא משכורת, ומקדיש ימים ולילות ואינספור שעות לההדרת הספר. רוחו הגדולה של רבי נתן מלווה אותו בכל שעל. בהשגחה מופלאה מוצא הוא בכל יום דבריו קדשו עצה, התחזקות ובעצמותו נפשו לעניינים שהוא או חבריו וקוקים להם. הוא נעזר בעינא פקיאא על כל מכתב ומכתב, כאשר נתקל במילה בלתי מובנת, הוא מפנה אל השאלה לידידו ר' יצחק מאיר: "המכתבים דשנת התקצ"ג מכתב שס"ג האגרת מכתבים מוהר"ט, האגרת העריש, הערץ, בטובך להודיעני אם נמצא שם כזה, או הוא בטעות, להודיעני תיכף" (יום ד' לסדר 'השנינו חתח העין' שני חופ"ג ורשה, נבח"ט).

המופגל ר' שמעון ג"ל מקרמנסטוק שהוא דיפיס, כמו שכתב לי כבודו מכבר" (כ"ו ניסן תר"ד, שארית ישראל מכתב לו) ואכן האוסף של רבי אלטר נמסר לידי ר' שמעון הנוכח, והוא הדפיס מתוכו 36 מכתבים. בשער נכתב: "ספר מכתבי מוהר"ט והם המכתבים אשר לא נדפסו עדיין בס' עלים לתרופה - נדפסו ע"י הגדיד ר' שמעון סילייטניסקע נ"י בעה"ק ירושלים תובב"א בשנת כ"תיב רנ"ו לפ"ק" (החסיד ר' שמעון סילייטניסקע ששלה לא"י מקרמנסטוק, ולב"ע ביום א' טבת תרע"ח ומנכ"ר בירושלים).

ואולם עדיין נותרו לא מעט מכתבים משנת תקצ"ה, מפרשת 'שמיני' ועד 'קדושים' וכן מפרשת 'פנחס' ועד 'יציבים', שלא נדפסו. סברו אנ"ש כי טרם הגיע זמנם של מכתבים אלו לפיך על פני הבל, כיון שבהם מתארות הדיפתו הקשות נגד רבי נתן ואנשיו באופן שמעווע ומחריד אפילו לב אבן. הדבר נזכר בקונטרס 'ימי התלאות': "והנה לספר בפרטות מהמחלוקת הזאת תקצ"ה הידיעה. ועיין מכתבי מוהר"ט דפוס ירושלים במכתבים שנת תקצ"ה ובמכתבים שלא נדפסו מיום א' קדושים, וגם עיין בהמכתב שכתב אותו שיצא מהטעמא, ובהמכתב יום א' שכתב אותו אחר שגרשו אותו מכיבוני לנעמירוב". מי שיוסף להשלמת המלאכה הקדושה, שערים שנה לאחר מכן, יהיה החסיד ר' אהרן לייב ציגלמן מוורשה שבפולין.

וורשה תר"צ

ר' אהרן לייב, המדפיס הדגול אשר בהתמדתו שאין לתאר ומתוך עניות עצומה, המסרתי להדיס והפיץ רבבות מספרי רבינו, מוהר"ט, ותלמידי הק' - באתון שנים צשהתקרבות העצומה בפולין הביאה עמה צימאון אדיר לדבר רבינו - הוא שנטל על שכמו בשנות התר"פ את המשימה החשובה של ליקוט כל המכתבים שנדפסו עד אז, לקבצם יחדיו ולסדרם לפי סדר הארתיים בספר אחד.

כיון שידע שישנם מכתבים שטרם ראו אור והמה בכתובים, טרח ושלה מכתבים לאנ"ש בכל מקומות מושבותיהם, גם לרוסיה ולארץ ישראל, ואביק כי כג"ש מי שבידו ההעתקה מכתבים מוהר"ט, שיזאיל לשלחם אליה כדי לזכות בהם את הברית. ואכן קריאתו נענתה. באחד ממכתביו מאותה תקופה, הוא מספר: "מ' ישראל עבר ברסלב משרביה קבלתי ג' מכתבי מוהר"ט משנת

נאמן הוראת אביו,
שמר רבי יצחק על
המכתבים בעל כבת
עייט, וכו', בעוד
שחיבוריו הקדושים
של רבי נתן ראו
אור - בשלמותם או
בחלקם - בחייו, רדי
שאגרותיו הרבות
מתרו ככתב-יד

הכתב האמיתי

אשר רק זאת הוא עיקר המונה מהדפסת המכתבים

באחד ממכתבי לידידו בקשר לאחד המכתבים שהגיעו לידי, הוא כותב לו: "שאין נראה בו צורך הרבים ושיהיה איה לימוד מזה המכתב, אשר רק זאת הוא עיקר הכוונה מהדפסת המכתבים" (עם א תולדות תרפ"ו; במת"ו) אך לבסוף החליט להדפיס גם מכתב זה.

ר' יצחק מאיר נרמם לסייע לידידו ושולח לו את אשר תחת ידו. בין השאר שלח לו כמה מכתבים שהעתיק מכת"ו ר' משה יוסף מאוטבוצק, ור' אהרון זיל"ו מתנה: "אודות המכתב שהעתיקת מן כתב"ו של ר' משה יוסף נ"י אהרונזאקער, לפלא בעיני! הלא הוא כבר נדפס בהעלים לתרופה אות באות במכתב ח' תקצ"ו - גם השני נדפס שם מקודם במכתב ז' עיי"ש, ושם נדפס בשלמותו גם החסר פה. רק מה שתוכו בסופו מענין שמות כלה וחותמה לא נדפס שם וצריכין לידע מדוע! והם הוא ממש כת"ו של ר' מוהרנ"ת זל"ו" (עם ד שמות תרפ"ט; במת"ו). לבסוף בחר ר' אהרן לייב שלא להכניס לספר את מה שהושמט במהדורות ברידטישוב תרנ"ג, בענין הנוכח. ר' אישקעק מולוטשין, בארזות אה העישיה של ר' אהרן לייב, שלח לו מכתבים מאת זקנו רבי יצחק בן מוהרנ"ת, ור' אהרן לייב צרפס לספר, כשהוא מציינ: "אמר המביא לבית הדפוס, היות שרוב הספר ה' הנה הוא המכתבים שכתב מוהרנ"ת זצ"ל לבנו ר' יצחק זל", אמרתי הנה מה טוב לצרף לזה ולהדפיס גם איוה מכתבים מר' יצחק זל הנ"ל הנמצאים אצלי בכתב ידו ממש, אשר נשלחו לי מכנסם הותיק המופלא מוה"ר נתחנן נ"י שטיערנאייב מוטלשין..."

ר' אישקעק גם שלח לו כתבים מאת רבי נתחנן מוטלשין, וגם אותם צרף ר' אהרן לייב לספר. כמו כן צרף גם אגרת נפלאה מרבי נפתלי תלמיד רבינו, שהעתיקה שלה קיבל מידיו ר' יצחק מאיר.

אחרי עמל ויועז רב, וזכה לראות את הספר יוצא לאור. ובי"ה זכיתי כעת להוציא לאור בחמלת השי"ת וברוב רחמי בעיני שלא כדרך הטבע כלל וכלל, את השני ספרים אלו עלים לתרופה' וליקוטי' עצות המשולש' חלק שיש"ו - כתב הוא לידידו ר' יצחק מאיר (עם ב חומת במת"ו). "הנה בשבוע העבר שלחתי לכם חבילה עם כיוונים: 8 ויקוטי' עלים לתרופה, 7 ליקוטי' המשולש חלק שיש"ו, אשר זכיתי להוציא לאור בתוך צוק העתים האלו, יהי' שנוכח להפיץ' אוד דעת הצדיק האמת בעולם, עד שנוכח למחיתי עמלק ימש וקיום ומלאה הארץ דעה..." (מכתב לר' ישראל

עזרא מיירניק מיום ד תמוז תר"צ, במת"ו). מעבר לשער הספר, כתב ר' אהרן לייב:

"הנה זו הספר 'עלים לתרופה' נדפס פעם א' זה כבר בשנת תרנ"ו בברדיטשוב, ובשנת תר"ע נדפס בעיני' ירושלים ת"ו עוד ספר 'מכתבי מוהרנ"ת' והם מכתבים אשר לא נדפסו בס' עלים לתרופה הנ"ל, ותנפסו בעולם, ובעזרת הרבה אנשים מאוד נתעוררו על דים

לעבודת השי"ת, וכעת עוד אומרים מי יראינו טוב ואינם בנמצא. לכן כדי לזכות את הרבים נתעוררתי בנזהר'ת להדפיס עוד הפעם את כל המכתבים משני הספרים הנ"ל בידוד וגם הוספנו עוד כמה מכתבים שנמצאו עוד אצל אנ"ש אשר לא נדפסו מעולם, וגם בתחילתו הדפסנו איוה מכתבים מברניו זצ"ל בעצמו אשר נמצאו אצל אנ"ש העתיקה מכת"ו הקדוש ונסודו כעת כפי סדר השנים זה אחר זה (כי הוצאם הראשונה נדפסו שלא מסודם) ובאותיות מרובעות ועל נייר יפה אשר תחוינה עיניכם מישרים.

"הנה אל יפלא בעיני הקורא שימצא איוה פעמים סימני המכתבים או סימני הדפים כפולים או בלי סימנים כלל, הוא מפני שכמה מכתבים השגתי לאחר שנגמרו עישי' המאטר'יצען (לחמת), ובחפצי להציג כל דבר במוקן על מקומו הוכרחתי לעשות כנ"ל"

(הדבר מסביר בין השאר את העובדה שהמכתב האחרון במהדורה זו הוא מיום ב' עקב תקפ"ו [נשלח ע"י מוהרנ"ת לברבור רבי נפתלי] מה שאין מקומו שם אלא במכתבי תקפ"ו. אלא שהעיקר ממנו נשלחה אל ר' אהרן לייב לאחר שכבר סיים את סידור הלוחות. במכתב זה ציין ר' אה"ל: "המכתב הזה נמצא אצל הר"ר סדוויץ נ"י טאוויץ בצפת והועתיק ע"י הר' ישראל זב"ו מטיבר")

ר' אהרן לייב יוצא בקריאה מעל גבי הספר: "אב אורחא הנני מבקש מכל מי אשר נמצא בידו עוד איוה מכתבים וכת"ו אשר לא נדפסו עדיין שישלחו אלי וירופסו איה"ש בהוספה מיוחדת".

בשנות השואה עלה ר' אהרן לייב בסערה השמימה על קידוש ה' יחד עם ששת המיליונים, ה' קיום דמם, ומפעלו החשוב נשאר לדורי דורות. בשנת תשכ"ו הדפיס הרה"ח ר' נתן צבי קעניג זצ"ל בספר 'אמונת אומן' מכתבים נוספים והלקי' מכתבים שהשתמרו בהעתיקות שונות בספריות מכו'ן שוקן. לאחרונה נדפסו גם מכתבים נוספים והשטמות, על פי כתבי יד.

המכתבים שנדפסו עד הלום הם חלק מני רבים שכתב מורנו רבי נתן זיע"א. בגיליון 'אבקשה' כבת תשע"ח פורסמנו מכתב בלתי ידוע מעצם כת"ק של מוהרנ"ת שכתב לתלמידו רבי מאיר מטפליץ, והשתמר בידי צאצאיו, וללא ספק עוד מתלמידי מוהרנ"ת אספו תחת ידם מכתבי קדש, ולעת עתה לא נודע אים.

אולם בארזותיו אלו הנדפסות, יש יד כדי להחיות, לעורר ולהקיץ, לנחם, לחזק ולשמח את כל בית ישראל עד בוא הגואל בב"א. מאן בעי חיי, יהיה גם שישויו את נפשו מביעה משיכי טעם.

"כי אגרת שלטנו ה' רפואות' קראו. י' כלם נובעים ממעין היוצא מבית ה', אשר כל פרו' למואל' וקליהו לרנקה. 'עליהו חנו הניר, ש'תם קלין ודפין, ש'עליהם אגו מותבין כל הספרים הקדושים של תורה' הקדושה. אשר הם ר'פואתנו ור'חיינו קוצ'א" (מכתב סז, ללא תאריך) ■

תודות לרוב אליעזר חסין שיחי' שהאיר עינינו בהשתלשלות העתקת המכתבים והמהדורים, ולהרוב שמואל אברהם מפליסק שחי' על הבנת קורות המהדורות השונות

בהיכל ישיבת 'ליקווד' שבארצות הברית
בניית לאלפי בחורים יושב בחור בעל
מיוגבלווית נפניזת קשות וכל מעיינו
נתנים רק לדבר אחד 'התקשרות נצחית
לאור האורות' ♦ לראשונה מוגש בפניכם
סיפורו המיוחד של החבור 'מאיר פייסט
זל שצלה נרות ומעברים קשים בדרך
אל תורת ה' והפך ללבית אש רותחת
משהתוודע לאורו של הנחל ניבע ♦
מאז עסק בכל כוחותיו להפיץ את האור
לאחרים ולקרב עוד נפשות להיכל הנצח
♦ השיפה מיוחדת

אהרן אייזנברג

ר' משה פייסל
ברוך שייבת
לילת גורדו
בגוה לימוד

מקור

'מעולם אחר'

סוגי

רבים של מקורבים יש לו לרועה הנאמן. מהם יהודים פשוטים ותמימים, שמהווים סמל לתמימות ופשוטות. מהם תלמידי חכמים, שהתקרבו מתווך הרגשת טעם גן עדן בעומק תורותיו הקדושים. אך התקרבותו של ר' מאיר דגן, 'התקרבות מעולם אחר' היא. למרות שהיה דבוק כולו בעבודת ה' ללא הפסק רגע, משאך טעם את אורו של הרבי היה לאדם חדש לגמרי. מאותו רגע בו הוא הצ'ץ לתוך 'המשיבת נפש', הוא בחר לו את רבינו הקדוש לרבי לצנח נצחים, והתמיד בהתקרבות אליו בכל כוחותיו. את דמותו של ר' מאיר פייסט דל קשה לשרטט במילים כה ספורות. הרי עוד בטרם הכיר את אורו של הרבי, כבר מאס בהבלי העולם והקדיש את חייו לעבודת הבורא, ומשזכה לטעום את טעם הגאולה, הפך כולו לשלחנת אש גדולה שהקרינה על כל סובביו. גם בישיבה הליטאית בה למד, סחף אחריו רבים והטעימם מאור הצדיק. למרות הקושי, ננסה בשורות הבאות לתאר בקצרה את מהלך חייו המופלא, חיים מופלאים של קדושה והתקשרות אמיתית.

נשמה מסובלת ביסורים

בשנת תרס"ז נולד הר"ר מאיר פייסט להוריו, בארצות הברית בעיר 'מונט וורן' שבמישיגן הסמוכה לניו יורק. משפחתו רחוקה הייתה משמירת תורה ומצוות, אך אצלו ניכרה כבר מילדותו נשמתו הגבוהה.

בגיל ארבע, נחלה רבי מאיר בשיתוק מוחלט בשתי רגליו. מאז לא היה יכול ללכת אפילו צעד אחד, ונאלץ להיות מרותק לעגלת נכים. בנוסף לשיתוק סבל רבי מאיר גם מקוצר נשימה חריף, עמו התמודד בגבורה כל חייו. הוריו שראו את מצבו וסבלו הרב, התעקשו שילמד להסתדר בכוחות עצמו, כדי שיוכל להסתדר גם ללא עזרתם. דבר זה עמד לו לטובתו בהמשך חייו. כבן עשרים שנה נפטר אביו, ושתיים עשרה שנה לאחר מכן נפטרה גם אמו. לאחר פטירתה נאלץ רבי מאיר לחיות את שארית חייו לבדו, ובזכות החינוך שקיבל, יכול היה להמשיך לגור לבדו ולהסתדר בכוחות עצמו. במשך עשרות שנים הביעו גדולי הרופאים את תמיהתם כיצד ייתכן שאדם במצב כזה 'ח' בכלל. אחד מרופאיו קבע, שעל פדך הר הטבע לא יתכן שהוא יזכה לעבור את גיל הארבעים. אך למרות כל התחזיות, חי רבי מאיר בנס עד גיל ששים ושמנה. אז נפטר ממחלה שלא היתה קשורה למצבו הרפואי הכללי.

כאשר שמע ר' מאיר שהרופאים אינם יכולים לסייע בידו, נתמלא בשמחה עצומה. כך ידע שאינו יכול לבטח באף אחד מלבד ה' יתברך, ואם כך, הוא בוודאי נמצא בדיים הטובות ביותר.

למרות שאדם במצב כמו שלו, יכול למצוא את כל הסיבות להיות אמלל ומריר, הרי שרבי מאיר היה בדיוק ההיפך מכך. הוא תמיד היה בלם שמחה ובאשר עד אין קץ, והתייחד בסבלנות ובשלווה נדירים. כל רואיו השתוממו לראות כיצד הוא מקבל את הייסורים באהבה, ואף לא ניכר עליו שמץ של צער ועצבות.

ככל פעם שתקף אותו קוצר נשימה, היה מרים את ראשו כלפי מעלה כדי להקל עליו את הנשימה, או היה מתמלא שמחה על כל נשימה, עליה היה משבח ומודה להקב"ה.

מא-ב ועד ללמדנות מופלגת

נשמתו של ר' מאיר כמהה למקור חוצבת, הוא מאס בחיי הריקנות שהיו בסביבתו וחיפש בעירו הקטנה אחר מלמד שילמדנו תורה. בהמשך מצא לו את רב העיר ר' יהושע מרמינסקי ז"ל שהיה נכדו של 'החפץ חיים', והוא אשר קדמו לאט ובסבלנות. הוא החל מלימוד האותיות ועד שהפך ללמדן מופלג.

מפאת מצבו הגופני לא יכול היה ר' מאיר בתקופה זו להשתלב וללמוד בישיבה, והוא נאלץ ללמוד לבדו, בהתמדה גדולה. הגאון רבי מנחם מנדל זקס ז"ל חתנו של 'החפץ חיים' התבטא עליו, כשסיים את כל השי"ס: 'הנה

קצור מופלא
ר' גדליה שנייד
במוצאי שבת

בוסלבו חסיד
בשיבת לימוד
בני הוריה
במוצאי שבת

לפנינו אברך, עד לפי כמה שנים לא ידע אפילו א-ב/ו, וכיום הוא כבר למדן מופלג ובקי בש"ס ופוסקים'.
לאחר תקופה קיבל מר' מנחם מנדל היתר הוראה, ואף אז לא פסקי פומיה מלחוור על ההלכות שוב ושוב. באמרו, שמייכוון ש"ר מנדל כתב שיש לו ידיעה בהלכות אלו, ואם הוא ישבח את החומר הנלמד יתברר ר' מנדל כאינו דובר אמת, ואת זה אינו רוצה לגרום, חלילה...
לימודו היה ללא הפסקה ובהתמדה גדולה, שקיעתו בלימוד הייתה עצומה, עד כדי כך שהזיעה ניגרה מפניו בעת עיונו בספרים הקדושים. גם לאחר תקופה כשנאלץ לצאת ולהתפרנס באמונה, היה ממשיך בלימוד בכל רגע פנוי.

חיפוש עמוק ונעלם

בהגיעו לבגרות, החליט ר' מאיר לעיזב הכל. קול התורה שעלה מ'בית המדרש הגבוה בליקוץ משך את נפשו הצמאה, ומאז הוא התחדש בשקידה עצומה בכל כוחות נפשו ממש. למרות גילו המופלג ומצבו הבריאותי, חס ר' מאיר כאילו הוא 'חד מן חבריאי', ושוחח עם כלל הבחורים בחדותא דשמעתא. בתוך כדי לימודו לא היה שוכח את הבחורים החלשים יותר, והוא היה מחזקם רבות.

ר' מאיר לא חדל לרגע מלהתעלות עוד ועוד. את כל כוחותיו השקיע בעבודת בורא, ולכאורה אין הוא חסר דבר בחייו הרגועים, אך דומה שנפשו עדיין לא באה אל המנוחה והנחלה. הוא ממשיך לחפש ולבקש את ה' באש של קדושה, מבקש קרבת אלוהים, מחפש משהו נעלם, משתוקק לאור שאינו יודע כלל על קיומו.

'נתת לי רבי במתנה!'

ר' מאיר נראה היה כאילו כבר הגיע לדרגה הגבוהה ביותר בעבודת ה', אך כל זאת עד שנגע באורו של הרבי, אז התחולל בחייו מהפך של ממש. הכל החל כשפגש פעם את ידידו ר' אלחנן הערצמן, (רא ספרו) שבעצמו היה מקורב לרביה"ק, ר' אלחנן העניק לו את הספר הקדוש "משיבת נפש", ואף דיבר עמו ידבריו אמונה והתחזקות המחיים את הנפש מתורתו של הרבי.

שיחה זו השפיעה עמוקות על נפשו של ר' מאיר, והיא זו שהביאה להתקרבותו לרבינו הקדוש. כפי שהתבטא מאוחר יותר בפני ר' אלחנן: "לא ספר נתת לי במתנה, אלא רבי במתנה". הוא התקשר בקשרי עבותות לדרכו ועצותיו של רבינו הקדוש, ומאז עסק בספריו הקדושים בדקות עצומה עד יומו האחרון. עם כניסתו ליישוב לייקוד מצא שם עוד כמה מספרי רבינו בהם עסק רבות, עד שגם עם החברות הרבות שהיו לו במשך היום, עסק בלימוד ספרי רבינו ותלמידיו, הסובכים אותו כולם, חשו באש של ההלהבות, אש של דבקות וביטול לצדיק, ששפעו ממנו החוצה.

מאז שגילה את אורו של הנגמל'ה ונחשף לדרכו ועצותיו, הרבה בקיום העצות בתמימות ובפשיטות, הן בעבודת ההתבודדות' הקבועה בה נהג מדי יום ללא פשרות, והן בעבודת ה'תיקון הצות' בככיות מידי לילה.

כמוכן שלפניו כל הפילה הוא קיים 'התקשרות לצדיק' בדביקות.

'לאחר כשהתקרב לאורו של הרבי', מספר הרה"ח ר' אליהו גרבלסקי: 'נתן היה לראות שמחה עצומה ששרתה תמיד על פניו, וחיותו שהשרה על סביבתו, עד שלא היה שייך לעמוד לידו בלי להיבדק בשמחה שקרנה מפניו.

ר' מאיר האמין באמת בכח הצדיק. הרה"ח ר' אלימלך זילבינער שלמד עמו בשיבה, מספר: רבים שאלו אותו על סדרי לימודיו "האין זה סכנה לעסוק בספרים הללו?" אך הוא ענה בתמימות: "אני לומד כך על פי דבריו של הצדיק, וזכותו בוודאי תגן בעדי".

בספרי רבינו ותלמידיו מצא את כל חיותו, למרות שלמד בשיבה ליטאית ואף התגורר בעיר בה היו רק חסידים ברסלב ספורים, הוא לא נמנע מלבדוק בדרך אותה ראה לנגד עיניו כדרך האמת'. הוא אף עודד מספר בחורים מקורבים שלמדו בשיבה באותם ימים, ולמדו יחד עימם את הספרים הקדושים בחברותא. כל מכריזו ידעו כי מי שרוצה ללמוד עם ר' מאיר בחברותא, צריך ללמוד עמו גם ספרי רבינו'. אחד החברותא עמם למד ליקוץ הלכות, היה הרה"ח ר' אלחנן טאבור שליט"א, מחשובי אנשי שלומינו בלוס אנג'לס.

'לכחור מן השווה', מספרים מכריז: 'לעולם לא היו מאפשרים ללמוד את ספרי ברסלב בשיבה בגלוי, לענין כל. אך ר' מאיר, באישיותו הכובשת והמרוממת, התחבב על רבני השיבה, בהם גם ראה הישגה האנון של ר' שארית קוטלר ו'ל ואלו העלימו עיניהם מעשיו'.

תמיד היה שם שמים שגור על פיו, אך מאז שהתקרב לאור האורות, הפכו כל דיבוריו של ר' מאיר לדיבורים על עבודת ה' והתמלית הנצחית. כמוכן שאותם היה לוקח משיחותיו ועצותיו של הנחל נובע, עד היום ישנם בוגרי ישיבת לייקוד שהגויסו בספרי רבינו בזכותו, לאחר שגילה את אונותיו מן האור הטמון בהם.

השווד שחתך

לאחר שהתקרב רבי מאיר לאורו של הרבי, הוא החל להקדיש את חייו להפצת אור הקדוש אצל אחרים. באישיותו הקדושה, בסבלנות, ובהבנת הכוללת שהיו לו, מצאו אצלו החוקרים מסילה לתשובה, עד שרבים שבו למקור חובצם, הודות להשפעתו עליהם.

באחד הימים פרץ שודד אלים לדירתו של ר' מאיר, ודרש ממנו את סכפו. ר' מאיר הבין שלא יוכל לדרוך אחריו לאור מוגבלותו הגופנית, והחליט שלא להיאבק עמו, אלא נכנס איתו לשיחה, בה העמיד אותו על מצבו הנורא בו הוא מונח.

השודד האלים והמפחיד, שהיה בחור צעיר ומסכן, עומד כנעו מול מי שאמור להיות הקורבן היומי שלו והקטיב לדרשה אותו מסר לו. אט אט החל לגלות סימני לידות, עד שר' מאיר לא נמנע מלצייץ בפניו את המשמעות של מעשיו, הוא הסביר לו שהוא בסך הכל בראיית חייו וכבר מוסק את עצמו ואת כל מה שבסביבתו לדעת. 'מה אתה רוצה ממני?' שאל העבריין

מאז שנעלה
את אורו של
הנגמל'ה ונחשף
לדרכו ועצותיו
הרבה בקיום
העצות בתמימות
ובפשיטות
הן בעבודת
ה' ההתבודדות'
הקבועה בה נהג
מדי יום ללא
פשרות והן
בעבודת ה'תיקון
הצות' בככיות
מידי לילה

ליטא עם לב בשר

קורות חייו של ר' אלחנן יוסף הערצבאן זל מצדולי בעלי המוסר בארצות הברית

כשנתיבונם בתולדות חייו של ר' צבי, זה הוגן לדבריו בני שקריו וחנן בו מכל עת ואף ערך קונטרס לזכרו, ולא הוא ורדה"ג' אלחנן יוסף הערצבאן זל.

לר' אלחנן הייתה חוכמת עם אבש עוד בשנים שטרם ופגלח. אז הביר את ר' יצחק קאקאיסקי באטוונק, שכפי הידוע היה הולד בריאותי ונעם לעיירת הנריסא אטוונק שבפנס'ר, ר' אלחנן בעת ששהה בריאותי טע אף הוא לאטוונק ושם הכירו זה את זה. לייסוף טיפ'ר אלחנן, שקודם שהלך ר' יצחק לישון היה לו שם קטן בכרך אחד, ובו היה לרבי נבזיווית, נפש מנו שאתר קורא בשפ'ר, הוא היה בנפשו דף אחר דף, עד כדי כך הייתה נאטיוו.

כדי ר' אלחנן שיבת בריבין, ולאחר מכן עבר ליישבת צ'ר, ונעמ מה לשנארא, איות הקופת ובלחנה סתב רבי אלחנן יוסף קונטרס בשם נ'ס החלה, בו הוא בנאר את שנהששילוח והחלה בדרך נ'ס ופלא דרך גניט לטא, ויסי, יק, עד לשנארא שבסין.

לאחר הבלחנה חזר לארצה, שם היה מנחהם של בנין יוצא ישיבת צ'ר ביוליאטב'ר, ר' אלחנן עני בקשר ידידות עם הרה"ר ר' צבי יוסף ואקלסקי, והה פנע בקביעות בשנ'ר שנת רבית בכל שבת לקידוש שבבת בבוקר וליש'ר של ספירי נעשיות בבחי'ר של הסיד בריסלב דשט, השיעור נפטר על ידי הרה"ר הערש ואקלסקי, והנאר יורו על ידי בני הרה"ר אברתם בשש שליטא, נ'ס בשאר התבססות הוא היה טורח לתועי מני סעודה שלישית וכו'. נ'ס טעבקי בארץ ישראל, היה נעמ לבית מדרשו הטובל בנאש, להנשט באור ורית רביע זל.

ר' אלחנן שנת צ'ר שנת הארצות של ידיו ר' נאר וצלו על צ'ינו בקוונט, בענין ליש'ר שבעת עלות לבין ר' נאר פייסט צ'ר שנת היה אבש שנת ממזרי התוקן הכל'ל מנח'רן אל לכותב יחידו הנח'.

ר' אלחנן היה דנית מכותב בן בעלי המוסר, כאשר אלו לא ריעו על שייכותו לבינו זל, ארד שפירע נדביו לראית את צ'אט, בו בקש לכתוב על מנח'ר כדמים אלוהי הרני בבקש מכל מי שיבוא על צ'ינו לומר עשה מצדורי תוליס אלו ט'ר, לב צ'ר אב' ט'ר, ע'ז, פ'ר דף קל'ו, ק'ר איהר אשש טתבו עטר נעטיו.

ר' אלחנן לא השאר אחריו זשק נפטר בי'ב ניסן תשס"ט ונטמן בבית העלמ'ן בני ברק ת.צ.ב.ג.

לשמחת טוב יום כמו השתא, אחרי שלמדתי בספר חיי נפש", והכיר לו טובה ותודה בכל ליבו ונפשו".

'אחר כך הראתי לו סאני עומד באמצע ההדפסה של המפתחות, ואז אמר בקול: 'למדו הייתי רוצה שידפס ספר כזה, ונכשני אני רואה זאת אצל ר' גדליה, והפלאי עבודתי מאד. לפני נסיעתו אמר לי שיראה לייסד בארצות הברית 'קאמיטע' (ק'ק) עבור להדפיס וגם להדפיס כל ספריי, כי הראתי לו גם כל שאר כתביד'ר אשר בדי מה שחנני השם יתברך, היינו שות' שערי צדק, וספרי הגדול שפת הנחל וכו'".

ותשהק ליום אחרון

בחזרתו של ר' מאיר לארה"ב נחלה בריאותו, שבלאו הכי לא תפקדו כהלכה, והוא התאספס בבית החולים. למרות מצבו הקשה, הוא חפץ לעסוק בהדפסת הספרים כפי שתכנן, ובתחילה אף שלח לקרוא להרה"ר ר' דוד שפירא שליט"א, שעמד בקשרי מכתבים עם הרה"ר ר' גדליה קעניג, בכדי לטפל בעניינים הנוגעים לעסק זה. ההשגחה רצתה אחרת, ובעת שבר ר' דוד לבקר בבית החולים, יחד עם ר' אלחנן הערצבאן, כבר ניטל מר' מאיר כך הדיבור והוא נשם מצנינו דרך הפה. הוא ניסה לרמוז להם על רצונותיו על ידי שימוש בלוח של אותיות א'-ב', אך קשה היה להבין את כוונתו. על תוכנית ההדפסה התוודע ר' דוד רק מאוחר יותר, מתוך המכתב שהובא לעיל, אותו קיבל מר' גדליה. ר' מאיר סבל יסוריו וקויעלם באהבה, וכעבור תקופה קצרה ביום י"ב אייר תשל"ה החזיר את נשמתו לברואה. הלווייתו יצאה מיישבת לייקוד, בראשות ראש הישיבה ר' שניאור קוטלר ז"ל, ובהשתתפות כ-600 איש מבני הישיבה ומכריו. אחד מבאי ההלוויה מצ'יין דבר פלא, שכאשר המיטה יצאה את היכל לפלא. בהלווייתו התשתתפו גם כמה מחבשי אנ"ש שלמנו עמו ביישיבה באותה עת, והם אמרו לר' שניאור היחיקן הללילי בעליו נשמתו.

הלווייתו יצאה לעבר העיר 'קווינס' לחלקה בו טנטונים בני משפחתו, זאת למרות שקבר אביו שכן בחלקה של יהודים רחוקים יותר, ולא היה זה לפי כבודו של ר' מאיר.

בשעת הקבורה רצו לכבד את ר' מאיר, ופירקו את ארון הקבורה בו הייתה נפתח. אף שעל פי החוק האמריקאי מותר לקבור כך בתוך 'ארון', ולשם כך אף התלווה שוטר מיוחד למסע ההלוויה, דעתו הסתה כל מיני אופנים וכן קבורהו כפי ההלכה. רק לאחר קבורתו, תוודע שמקום מנוחתו הינו בין אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, על כן חשבו להעבירו אל מקום קבורה ראוי.

השאלה הובאה לפני פוסק הדור הרה"ר ר' משה פיינשטיין ז"ל שעמד בקשר ידידות עם ר' מאיר, והוא הורה בהיות וכאשר יעבירו אל קבורה נחלה שהוציאו מהארון, ובעל הליגים מכל חילול ה' גדול, על כן שאירוהו במקום מנוחתו ר' גדליה וקול שנתוודע למעשה הקבורה, נודעו. כפי שכתוב במכתב באותם ימים (שער צדק חלק ה' התי'): נודעונית למשמע מקום קבורתו, ומיד עלה בדעתי הפסוק בישיעי נ'ג ט': "יתן את רשעים קבור", ובפרט שאחד מאנאי דורנו כבר פסק הורה לא להוציאו, בראי זהו די ההשגחה העליונה, ומי בא בסוד ה' הידוע תעלומות וחשב מחשבות כלכלתי יידח ממנו נידח. ואולי זה גם לטובתו וגם לטובת שכניו על כל פנים כבר מחוק בדינו כלל גדול, שכל אחד בא בשלום לאותו העפר ששטם נבל, בסוד הפסוק (בראשית ג' יט): "עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת", והבן... חבל על הדברך ולא משתכחן, מי ייתן לנו התמורת, בפש כה אצולה וכו' רוממה, תנצ"ה.

תקופה לאחר פטירתו, התקיימה בהיכל ישיבת לייקוד עצרת התעוררות בו נשא בדברים ר' שלום שברון מארץ ישראל שהתבטא על מה שאמרו בנב' ה'לל מחייב את הנשים, רבי אליעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים (ויפאל לה), כך צ'רין גם לומר ר' מאיר פייסט מחייב את כולם בהיותו בעל יסורים, ממשפחה רחוקה ולמרות כל אלה הגיע למה שהגיע.

ר' מאיר בר' יהודה איהר פייסט ע"ה נפטר ביום י"ב אייר תשל"ה ולא השאיר אחריו זשק' ת.צ.ב.ג. ■

נחמה ונאווה
ממגעות תורת
'התנוקות הנפש'
שר רבי טון
ג. הרשמן

סמכו על בוחי

שלום ר' אהרן,
אנסה לענות לך בהירות על שאלתך,

צית רבים חצי נחמה

המהלך הנפשי אותו תיארת בשפה ברורה ונעימה, הינו מכה מהלכת וצרת רבים. ובדיעה זו לבדה יש נחמה פורתא.

אם נסדר אותו לשלבי נמצא, כי הינו כולל את המצבים הבאים - התלבות והתעוררות - שבידת כלים - ירידה והתברות המחשבת הרועת - התחוקות - קרירות ורפיון. התשובה לחלונתך על מצבי הנפש המתחלפים הללו, נמצאת עמוק עמוק בראשית הבריאה. כדי להתמודד עימם בהצלחה ולצלוח את שבעת המימות, צריכים אנחנו לצלול אל תוך מימיו העמוקים של הנחל הנובע מקור חכמה.

"כי אור להביותו - של איש הישראלי - הוא עד אין סוף, הינו אין סוף ואין תכלית לתשוקתו. וצריך לצמצם ההתלהבות, כדי שישאר בלב כחל... ועל ידי הצמצום של ההתלהבות יוכל לבוא להתגלות ממקודות, הינו לעבר את השם יתברך בהדרגה ובקבוצה/ולקיים משו."

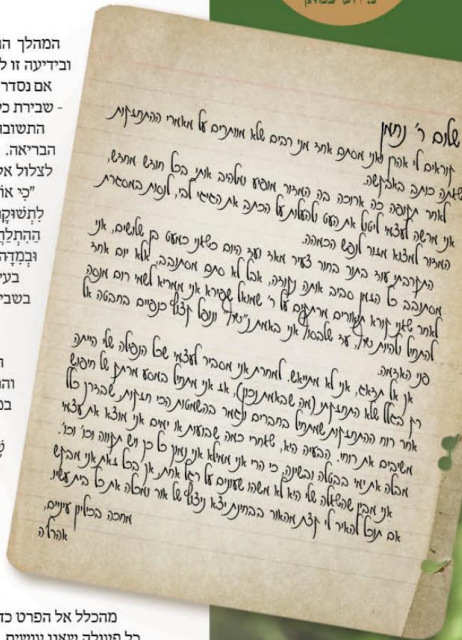
ביערת הלב הוה, מסביר מוהר"נט (ליקוה מנח'ו) מסתיימת תמיד, עקב עוה"ד, בשבירת כלים וחלית האור אל הקליפות, הגורמת התגברות התאוות ורפיון.

העצה הכללית ויישומה

התרופה למצב כאוב זה - מביא שם מוהר"נט - הינו התקשרות לצדיק והתכללות באנשי כדי לקבל ממנו את הבקיות בהלכת הנפש, שיעיקר, במקרה דנו, התחוקות בכל המצבים.

"פי' פחינת בקיות הנ"ל לענין דר"ךי עבודת ה', הוא עמק מאד. ואף-על-פי שפאמת העיקר הוא פשיטות ותמימות, אכל זה הפשיטות והתמימות פגעמו, לזכות להכניס זאת בלב בני-אדם, הוא עמק ונקלא מאד. פכרת להיות פקי בהלכה הנ"ל, דהינו להיות פקי פכצוא ושוב פקי פגעיל ונפי... דהינו שייכל להחזיק את עצמו תמיד בכל מקום שהוא פאפלו פתחתו ומתחתיו עד אין סוף ותכלית. זה המלמד הוא נקלא מאד. וצריך לישקד הרבה על דלתי בית המדרש של אנשי אמת העוסקים בלמוד היה עד שיופה לקים זאת באמת." (מ"ב"ש ה"ט)

וזוהי העצה הכללית וננסה בס"ד לעשות את המצופה מאיתנו - להביאה

מהכלל אל הפרט כדלקמן:

כל פעולה שאנו עושים, בפרט בעבודת השי"ת, מורכבת משלושה חלקים:

א. מעשה (מה אנתנו עושים)

ב. כוונה (למה אנו עושים ולשם מה)

ג. סמיכה (על מי ומה אנתנו מוכיכים ונשענים)

הבקיאות בהלכות המעשה פשוטה וברורה. בזכותו של מרע"ה, אשר נתן לנו את התורה, ובזכות כל הפרסונים וראשונים ואחרונים, אשר ערכו וסידרו לפנינו את ההלכות המעשיות כשולחן ערוך. חלק הכוונה, לעומתו - הוא החלק המסור לכל ולמחשבת - הלכותיו, כאמור - לדעת מה לחשוב בכל מצב ובכל שעה באופן שתמיד יקרב אותי אל רצון השי"ת - קשות לביורו ועוד יותר לביצוע והיא היות ה"בקיאות בהלכה" הנ"ל עליה רביה"ק.

הלכות תיקון ושביחה

ההלכה הראשונה, הן בשו"ע המעשי והן בשו"ע המחשבתי, הינה "שויתי ה' לנגדי תמיד". משמעותה המעשית הינה: לדבוק תמיד במחשבתנו בתכלית, אשר עבודה ברא אנתנו השי"ת. בכללות, ברור כי התכלית הוה הינה - לעשות את רצונו יתברך - לרצות, בכל לבנו, במלא אחר רצונו ית' בכל רגע ורגע. ובאמת, אם היינו זוכים לדבוק באמת הוה, ולקשר את רצונו בחד קשריו אל השאיפה לעשות את רצון הבורא, היינו ניצולים מכל תלאות הנפש. הן אותן שהזכרת בשאלתך והן רבות אחרות.

כי הסיבה העיקרית לשבירה - הן זו הקדמונית והן זו המתרחשת תודי בליבנו, הינה הפניה מהכוונה אל המשיית הנ"ל. כל זמן שהאדם דבק באמת ובוער בליבו לעשות רצון קונו, אין הבעירה יכולה להזיק לו. היא לעולם לא תשוף ולא תחרות מנבולה. "רבינו האור" הושריש מתחילים רק כאשר האדם חושב על עצמו, כלומר מתלהב וחושק להתקרב אל האור כדי להתענג על נעימותו על, מחיקות הדיקות. במילים קצת בוטות ישמעו הדברים כך - הוא בוער אל ה' לא בוער לעשות את רצון ה'. אבות מעט דקה אבל הכרחית. כשאדם בוער אל ה' ומשתוקק להידיב בו, כי הוה הדבר הכי נעים שיש להיות, הוא בעצם מתאוה תאוה ככל התאוות, אלא שבחוכמתו הוא מעדיף תאוה רוחנית, שסיפוקה והנאה גדולים לאין שיעור, וגם ובמובן שיש בה מצווה וחשיבות רבה, הן מתוך שלא לשמה

יבוא, ביום מן הימים, לשמה. אך, על כל פנים, בשלב הזה, הכוונה הוא גורמת לו בעל כרחו ליריבי אור.

החילוק הדק בין 'שבר ה' ל' – 'בוער לה'

אם נרצה להגדיר במדויק את ההבדל הדק הזה בין ה'בוער לה' לבין ה'בוער לבעוד את ה', נמשיל אותם לשני עבדי המלך המשתתפים את המלך. שניהם מבליים את רוב זמנם בארמון המלך, שניהם מתענגים על מנעמי הארמון ועל הכבוד הרב. לכאורה הינם זהים ודומים זה לזה כשני שעירי יום הכיפורים. אך מתי ניכר ההבדל הגדול ביניהם? בעת סכנה וציאה אל שדה הקרב. שם בתנאי השדה הקשים, ללא תענוגות הארמון, בחשף, כמו מאליו, החילוק העצום בין השניים. ה'בוער לה' לנועם הקריבה אל המלך ואל תענוגי ארמונו, יחפש כיצד להשתמש משה הקרב נטול הנועם אליו נפשו ויצאת, הוא יחפש ויצאם תירוצים לשבוע לא הארמון והתענוגות מסכנות המלחמה.

לעומת ה'בוער לעשות בצדק המלך לעובדו, שיש אלי קרב - אל הוודמנת להוציא מכוח אל הפועל, את אהבתו ומסירותו למלך. לא ישוב ולא ייסוג אחור משום קושי וסכנה, אלא יסתער אל מול פניה בהתלהבות יתרה, אף יותר מעת שירותו בהיכל המלך.

יריבי אוד מהז?

אך מדוע וכיצד גורמת דעה זו ליריבי אור, לשבירה עם כל הנוקם, הנ"ל, הכרוכים בה?

הסבר פשוט לכך - האור האלוקי היורד מלמעלה, הרי הינו מחוץ ושכל פשוטים בחכילה, שכל המחומת היא הרצון האלוקי. על כן, כל זמן שהרצון והיוזם מתגלגל בארץ, מכוונים היטב זה לעומת זה, הרי הם ממאחדים שובוה נחת ומעוררים את ליבו ליראה ואהבה בחמימות והתלהבות מבידה הראויה. אבל כאשר הוא מכון למלא את רצונו שלו, האור העליון, היורד מלמעלה - המכוון, כאמור כולו לעשות את רצון הבורא - הרי שבפגשנו עם הרצון הסותר, ה'בוער מתוכנו, אינו יכול להתלבש בו ולמצוא בחיקו מנוחה. אז קורה, מה שנקרא, "יריבי אור" - האור העליון גולש ונופל והקליפות ינוקות ממנו ומתגברות מאד. העצה העיקרית למצב זה, כאמור היא ההתקשרות לצדיק, כדי לקבל ממנו את העיקריות בהלכה ברצוא ושוב.

הסמיכה על הצדיק – חתיקו הבלתי

ליבה ונשמתה של ההתקשרות זו, מונחת בשלוש מלים אותן הגה מפיו רבינו הקדוש סמוך לפטירתו ובהן ציווה לנו את החיים - "דופיט ארף מין כחא - סמכו על כחא!"

סמיכה זו מהי?

בכל רגע ורגע נתון בחיינו, אנו סומכים ונסמכים על זולתנו בעניין אחד, וסומכים את אחרים בעניין שני. הסמיכה הנכונה היא יסוד היסוד של הידות בכלל של התקשרות לצדיק בפרט. לא פלא שמהר"ג, במכתביו הק' חזר ומצוהו, מבקש מתלמידיו בעשרות מקומות ובכל מיני לשונות - לסמוך ולהישען "על כוחו של זקן". מדבריו ניכר הטוב, שאת כל חייתו, שמחתו וכוחו שאב מסמיכה זו.

הטוב הסמיכה למה הוא דומה? לאדם הנצרך להגיע למקום פלוני. הוא עולה לאוטובוס, מתיישב במקום פנוי, פותח גמדת כיס ושוקע בתלמודו, עד אשר יגיע אל יעדו. הוא אינו מטריד עצמו לרגע במחשבות וחששות לגבי מצבו של הרכב, לגבי כיוון הנסיעה, מימונו של הנגה וכי"כ. מדוע? כי הוא סומך על חוקתה של הנגה שבקו הנגה במלאכתו, ורגעו ודעתו במסלול נסיעתו. כיוון שכן, הינו רגוע ושלו בכל הנוגע לנסיעה זו ומחוו פנוי לעסוק במלאכתו מלאכת שמים ולשקוע בלימודו.

הנהגה לעומתה, יודע כי הוא הסומך לכל הנוסעים, הנסמכים עליו שיביאם אל מחוץ הפצם, וכיון שכן, מחוו עסוק וטרוד כל זמן הנסיעה בהנהגת האוטובוס, מצבו, מסלולו וכו'...

מה לכם לחשוב מחשבות

שתי מחשבות, איפה מלוות את האדם, בשני משירים מתחלפים - האחת - מחשבת הפעולה בה הוא עוסק, והשנייה - מחשבת ההנהגה. מחשבת הפעולה כוללת את כל המחשבות הנצרכות, כדי להוציא דבר מתוקן מלפניו. אם זה בעבודת ה', תורה ותפילה. ואם זה במל"מ צורכי גופו. מחשבת ההנהגה כוללת את כל המחשבות השייכות לפיקוד על העולם הסובב אותו, על השתלבותו בתוכו ועל הבנון עתידו.

שתי המחשבות הללו סותרות ומפריעות זו לזו. כשם שאין אדם יכול לתלמוד גמרא ולהנהיג ברכב בו זמנית, כך אינו יכול למנון תפילותיו או לעיין בתלמודו כשליבו מלא דאגה - האם הוא נוסע בכיוון הנכון, האם עבודתו חשובה, האם היא תגיע למקומה ויעדה, מה מצבו ומדרגתו במרחב הרוחני וכדו'

הדברים ניכרים וקשים לחילוק, בעיקר בעסקי גופו ופרנסתו. שהרי כל מהות עסק הפרנסה וכו' הינה, למען העתיד, מפני דאגתו למילוי צרכיו בעתיד. ועם זאת ואפי"כ, מצווה עליו השי"ת: את עבודתכם הנצרכת עשו במלא הכישרון והמרץ! כי זו גורת מלך. אבל לסמוך? להישען? רק על! לא על כשרונות ולא על תוכנם ועוצם דיכום. החילוק בין העשייה לסמיכה ברור, א"כ, וקשה להפרידה. אבל בסבלנות ובהתמדה אפשר, אט אט, להתיר ולפרוס את הקשר המדומה ביניהם, כמו שפיתחים רוסקן של בגד. כנגד מחשבת ההנהגה האלו, המסבילות אותנו מעבודתנו, ואם ארבינו במחאה נמרצת: "מה לכם לְחַשֵּׁב מַחְשְׁבוֹת, אִין אַתֶּם צְרִיכִים יְיָאָם לְתַת אֲבָרִים וְסִיד וְאִין בּוֹנֵה מְהֵם פְּגִימִים וְנִזְרָאִים" (מי"ח שוה"ק רצ"א) ובהתאמה לענייננו: מה לנו לעסוק במחשבות השייכות למלך ומנהיג? עשו את עבודתכם וחישובי רק בה.

דע את מקומך

כל מחשבה של הנגה, מהווה חריגה מתחומנו, ובהכרח מביאה עימה פרצה בחימות ומחיצות החוקין. הניקוס בסוג זה של מחשבות, מצהיר, בעצם הצהרה בוטה: "אנוכי אמרתי!" אנוכי המולך על מעשי, מצבתי ועתידי, אני האחראי להצלחותי ושלולותי. מחשבות גאוה ונחיתות, דאגה ועצבות, ספקות, ההרוסים אחר רבו ואחר השכינה, כל אלו, ורבות אחרות, הינן קרי הנחנה הזו, שאני הנגה ועל עצמי אני סומך. כל זאת מתן סודתך באמרי את מחיצות המחוק ומביאה בעקבותיה שטף מים רבים של ההרורי עבירה ז"ע עלו"ש"ד.

מכל המסה הכבידה הזו של טומאה וחורבן נפשי, פוטר אותנו רבינו הקדוש, במחי שמואלו: "סמכו על כח".

המצייט לבקשתו של הרבי וסומך על כוחו, פורק מעליו באחת את על ההנהגה המדומה, שנטל עליו. שוב אינו צריך להסיר את נפשו במחשבות מי הוא ומה הוא, באיזו מדרגה הוא אוחז, האם הוא עשירי ראויו לתואר "בוער" או שכבר נשרף, האם הוא בירדה או בעליה, מה ערך עבודתו ומה נעשה בו. מעשיית חסידים ראשונים לא יכישלו ולא יחלישו את רוחו, אלא יחזקוהו ויעוררוהו כי אינו עוסק, כאמור בהגדרת דלתרנו ואין לו עניין בשוואות בעבודתו ומדרגתו בדתיות. הוא שומע על פלוני שיכח מלדרגה ועבודה גדולה לבואר ית' הרי הוא שמה ומתחמם לאורה כמו אדם, בשעת צינה, שהודמנה לו מדרות עצים חמה. יתרה מזו, הוא סומך ושען על כוחו של הצדיק במלאו משקלו, יכול לכוון בעבודתו אל הכוונה הנכונה והרצויה לשם שמים. כיוון שפטר עצמו מהצורך לדאוג לעתידו, אינו צריך עוד לחשוב כיצד עבודתו תועיל לו ותביא אותו אל מנוחתו. הוא יכול בלב שקט ובטוח לבעור אל עבודת ה' ועשיית רצונו ית' ולא לבעור אל ה' בתשוקה נסתר לאור.

לסיכום - חשבות הניה:

- א. נחמה והשלמה עם המציאות שתיארת המשותפת לרבים.
- ב. הכרת שורשיה העמוקים, סיבותיה והכוחות המניעים אותה.
- ג. כיוונת הלב והרצון אל האמת - לעבודת ה' ועשיית רצונו ית', הן בעליה והן בירידה.
- ד. העיקר - לחוש ולחוק, בכל עת, את ההתקשרות לצדיק, עם גוש נכבד על מידת ההסתמכות. לסמוך תמיד על כוחו של זקן דקדושה.

בהצלחה, נחמן

התחזקות בברכה אחד

הרה"ח ר' אליהו גדלנבסקי בשו"ת מיוחד עם
הדרכה וחזוק מותך נסיונו האישי ברפצה +
מיצד נראה היה השיעור הראשון אותך מסר
לדברים + מסמך שמעולם לא נחתם אצל עורך
דין וביצעו יבול כל אחד להדליק יערות שלמים

יום אחד פגש אותי ר' שמעון ושאל אותי: נו, מה קורה? יש כזה צימאון לשימועו מהרבה - אנשים מתחננים לשימועו טללי חיזוק ונוחם, ואין מי שיגיע ויאמר להם את הדיבורים האלו. ענית לו: אני מוכן להתחיל למסור את השיעורים, אבל עם שלשה תנאים: שלא יקראו לי 'הרב', שלא ינשקו לי את הידיים... ושלא יתחילו להתייעץ איתי. ר' שמעון ענה לי מיד: 'העניין מסודר'...

כך התחיל למסור את השיעורים באזורי הפריפריה. כיום, לאחר מעשה, אני מתחרט שלא החתמתי את ר' שמעון על מסמך אצל עורך דין...

האם השיעורים לא באים על השבח דברים אחרים בעבודת ה'?

גם אני לפעמים נלחם עם עצמי - האם כדאי למסור שיעור, או שבזמן הזה אעשה דברים שיועילו לעצמי, כמו נסיעה לכותל או לשאר מקומות הקדושים. אך מה שמאוד מחזק אותי לוותר על הכל, וללכת למסור את השיעור - הוא הקטע שהרבי אומר בספר המידות (תשובה נה): "אין ערך למצוה שעושה אדם לעצמו לבד, אפילו שתהיה רבה; למצוה שתמשך ממנה זכות לרבים, אפילו שתהיה קטנה". אין לשער ואין לתאר את המעלה העצומה שיש בתלמוד תורה דרבים. לחזק יהודים - זוהי מצווה שאין דוגמתה.

מחזיק אתם נאמרים מה לעבודה הקשה כל כך?

הדיבורים של הרבי בספר המידות, נותנים לי גם את הכוחות להמשיך למסור את השיעורים, ובפרט את אלו הקבועים, למרות ההקרה הנדרשת ממני לוותר על השתתפות באירועים אחרים - כמו שמחות במשפחה. בטבע, אני אדם מאוד 'משפחתי', חשוב לי מאוד להשתתף בשמחות של אחים שלי, ומאז השתחלתי למסור את השיעורים, הפסקתי כמעט לגמרי להגיע לשמחות האלו. אפילו להשתתף בכל הישבע ברכות של הנכדים, כבר אין לי את האפשרות. אך הכל שווה, לעומת היותך הגדולה - לפרסם את הדיבורים של הרבי בעולם.

היום, כשכל השיעורים מוקלטים ומושמעים בכל מיני קווים - יש בכך עוד מעלה גדולה. אני יכול אפילו לישון במטה, כשבזמן הזה מישוה יושב בקצה העולם, ומאזין לשיעור שמסרתי לפני שנים, ומתעורר לעבודת ה'. כל שיעור שמקלם, ניתן לזכות על ידו בכוחות עד אין סוף.

האם כל אחד מסוגל למסור שיעורים?

הדיבורים של הרבי ו'תן מתאימים לכולם, ולכן, כל ברסלבד חסיד שידע משהו מדיבורים של הרבי, כבר יש לו הרבה מאוד מה לומר. אודה על האמת, בתחילה הייתי מוסר שיעורים בכל מיני מקומות רחוקים, אך שכבשתי ממני לדבר בין אנשי שלומנו, ובפרט בכל מיני אירועים מרכזיים - היה לי מאוד קשה לדבר בפני חשובי אישי, תלמידי חכמים מופלגים. אך בעת שמעתי גם מאנשים שהם גדולים במעלה

במדור זה נשתדל להביא בכל חודש אחד מאנשי שלומנו מאותם העוסקים בהפצת השיעורים לרבים כדי לשמוע וללמוד על הדרכים להפצת האור.

אך ההתלהב לנסות במסירת שיעורים?

לפני כארבעים שנה, הייתי מתפלל קבוע במניין 'מנחה - מעריב' בכולל ברסלב בני ברק, מניין בו הי פסקה של כחצי שעה עד שמתחילים מעריב. ראיתי שזמן זה עובר על הרבה אנשים מבלי שינצלו אותו, והחשבת לעצמי: מדוע לא נצאל אותו יחד לעבודת ה' - בפרט במניין זה, שהיו בו הרבה אנשים שעסקו כל היום למחייתם, ולא היה להם כל כך פנאי להשיקע בספרי רבינו.

מנחשבה למעשה - ראיתי שמדובר 'במקום שאין איש', לכן תפסתי את המושכות וארגנתי שיעור בספר 'עלים לתרופה', בהמשך עברנו לליקוטי הלכות'. לאחר תקופה רתמתי לעניין גם את ר' שמחה ברלוב, שגם הוא התחיל למסור מדי פעם את השיעור.

באותה תקופה ביקש ממני ר' שמעון טייכנר מספר פעמים למלא את מקומו במסירת שיעור, הוא היה מסתובב ומוסר שיעורים בכל רחבי ארץ ישראל. וביקש ממני לדבר, בזמנים בהם לא היה באפשרותו למסור בעצמו את השיעור.

ניסיתי להתחמק מכן. ראשית, מפני שראיתי כל כך הרבה אצל זקני אנשי, כמה הם התרחקו מפרסום והתמנות, לא הרגשתי נעים עם התואר 'הרב'. שנית, גם מטבעי, אני לא אחד שמחפש תמיד להיות 'ראש המדברים', אני חש בנח הרבה יותר להיות היכן שאני, ולא לעמוד ולדבר בפני אחרים. אך מכיוון שלא רציתי שיגרם ביטול תורה דרבים, הסכמתי בליתי ברירה למסור את השיעור במקומם.

ר' שמעון טייכנר נהג בי 'עין טובה', וכשמעו מחברי השיעור שהם נהנו ממני, הוא ביקש שאתחיל למסור שיעור באופן קבוע. אך כאמור, ר' לוי יצחק בנדה היה מנכ"ס בנו הרבה - עד כמה צריך להזהר מהפרסום, חשתי ודחיתי את הצעתו. אך ר' שמעון לא וויתר לי... הוא שכנע אותי שאני צריך להקריב מעצמי, שהרי כל הדיבורים אינם שלי, אלא 'תורה' של הרבי הגדול. אך אני בשלי, לא הסכמתי למסור שיעורים באופן קבוע. כך נמשך הרבה כמה שנים.

יתור ממני, שהדיבורים שלי הועילו להם. שהרי לכל אחד יש את הנקודה בה חנן השי"ת דווקא אותו. חשבתי לעצמי, שאם הקב"ה נתן לי את האפשרות ואת היכולת לדבר ולחזק אחרים, בוודאי הרצון שלו הוא, שאנצל את הכישרון הזה להשמיע את הדיבורים. עם המבט הזה, כל אחד ואחד יכול לחזק אחרים, מתוך יכולת אחרים ורק לו.

מצד אחד להראות שישו לרבים?

באופן כללי, אינני יכול להדריך אחרים למסור שיעורים, מפני שגם אני לא למדתי כיצד לדבר... בשיעורים אני רק מדבר מתוך מה שעובר עלי, ואת הדיבורים שהרבי ור' נתן מחזקים אותי.

אך לדעתי, הנקודה הזאת - היא נקודה חשובה מאוד לכל אחד שמוסר שיעור: כל אחד לפי מדרגתו צריך לדבר מהעובדה הפנימית שלו, מהנקודה שבה הוא אוחז, ולא צריך לנסות להרשים בשיעור משהו אחר. לדבר דיבורים בנהיגים או סתם דיבורי חכמה, שככולם יודעים - שלא הדרגן ולא השמיעים אוחזים בוה... אין בזה כל כך תועלת. דווקא הדיבורים הפשוטים - היוצאים מן הלב, הם אלו שיכולים לעורר משהו לעובדת'.

היו לי כמה פעמים שבאתי למסור שיעור, והרגשתי שאין לי מה לדבר, אין לי מה לחדש ולהלהיב את הציבור. דיברתי רק דיבורים פשוטים - ממה שעובר עלי, וממה שאני מנסה להתחזק באתו זמן. המעניין הוא, שדווקא אחרי השיעורים הללו, קיבלתי תגובות שהשיעור מאוד חיזק את הציבור, אנשים מאוד התחיו והתעוררו ממנו.

מיהו המסר אותו אדם משתדל להעביר בכל שיעור?

יש נושאים, שאם מדברים עליהם בפני ציבור - מי שמרגיש מאוד רחוק מהנושא המדובר, כל הדיבורים שהוא ישמע - יכולים מאוד להפיל אותו. לכן בשיעורים אני מדבר בעיקר על 'התחזקות', שעניין זה מתאים ושייך לכולם. כל אחד לפי מדרגתו צריך התחזקות, גם העובד' הכי גדול, וגם מי שנמצא בשאלו תחתית ומתחתית'. אותו רביה שכל כך הפליג במעלת 'צנות', 'התבודדות' ובשלל הנושאים, הוא זה שאמר - 'מעט זה גם טוב'.

אם כל אחד יעריך את המעט שהוא כן עושה, יש לו סיכוי להגיע יותר מזה, ולזכות להגיע לכל אותם מעלות שהוא אכן נצרך ומוכרח אליהם. אבל אם הוא רק יחכה וימתין למה שרוב האנשים לא זוכים, הוא יכול להתרסק מזה לגמרי.

אני מכיר בבני ברק יהודי פשוט מאוד, שכל כולו

מלא שמחה וחיות בצורה יוצאת מן הכלל. אני לא מכיר אפילו עובדי ה' שחיים כמו שהיהודי הזה חי. אותו יהודי, אינו עוסק בעבודות' מיוחדות, אלא בעבודת השמחה. הוא לא אחד שהולך לשדה לשעות ארוכות של התבודדות, אלא יהודי פשוט מעמך ישראל שיעוסק למחייתו, בערב הוא מגיע לשיעור 'דף היומי', שאני לא יודע כמה הוא מבין מתוך השיעור... כל פעם שאני רואה אותו אני ממש יוצא מגדרי, כשאני רואה מה הרבי עשה ממנו. הוא שמח מכל נקודה ונקודה שהוא עושה, רואים איך הוא מתחיה מכל 'אמץ' שהוא עונה. מה שלא יעבור עליו, תמיד הוא יהיה מלא שמחה וחיות, ממה שהוא יכול לקיים עכשיו.

ניקח לדוגמה את 'מי התנוכה' שעברו עלינו עכשיו. הרי כולנו התכוננו לחנוכה - למדנו 'ליקוטי הלכות', שמענו דרשות על חנוכה, וציפינו שכשיגיע חנוכה, יאיר לנו אור גדול. אבל למעשה, הדלקנו את הנרות ושום דבר מיוחד לא קרה. לא ראינו מלאכים... לא הרבי התגלה אלינו, ולא אליהו הנביא... נשארונו 'איתו בן אדם'.

אבל אנתנו הרי לא מתייאשים... אמרו לנו שבשבת חנוכה' הולך להיות 'אורות'... היו כאלו מאנ"ש שנסעו לאומן, היו כאלו שנסעו למירון והיו כאלו שנשארו בבית. הצד השווה שבכולם - שגם 'שבת חנוכה' עברה ולא תפסנו איזה מלאך...

אבל עדיין יש תקווה - קיוונו שמה שלא התרחש כל החנוכה, יקרה לפחות בזאת חנוכה... אני עצמי הייתי במירון מלפני 'שבת חנוכה' עד 'זאת חנוכה'. אך שוב, לא היה לי שום 'צילויים', לא בשעת הדלקת הנרות ולא אצל ר' שמעון...

יש שני יהודים שכלפי חוץ נראים אותו דבר. שניהם למדים ומתפללים, שניהם מנחיים טלית ותפילין. אך החילוק ביניהם הוא שמים וארץ - הראשון מחובר לקב"ה, והשני לא מחובר. הוא מחפש דברים שלא קיימים, הוא מחפש 'אורות' - הוא לא מאמין במצווה הקטנה והפשוטה כל כך שזכה לקיים. אבל היהודי הפשוט, יודע שהוא ראו לכלום, ולא מגיע לו כלום. הוא מלא שמחה מעצם המתנה שהשי"ת נתן לו להדליק נרות חנוכה, הוא מאמין שהדלקת נרות חנוכה זה דבר גדול ועצום. בשחרית הפשוט ובפרק משניות הפשוט, שם מאירים לו כל האורות.

הרבי מבנים בנו הרבה שפלות. לא מגיע לנו כלום, לא בגשמיות ולא ברוחניות. כל מה שיש לנו, הכל הוא רק ממנות שהשי"ת נתן לנו ברוב רחמי ובחבולות הצדיקים. הידיעה הזאת נותנת לאדם כל כך הרבה סיפוק וחיות. כשאדם חי, כך הוא יכול באמת לשמח שלא עשני גוי', הוא אכן מרגיש את האהבה שהקב"ה אוהב אותו. ■

חידושי חכמים

האם לדבר עם הילדים על 'ברסלב'?

האם כה נעסיק החדש היא 'לחבנים את האור של רבי לבית' ישנם חרדים רבים ששואלים 'האם צריך לדבר עם ילדים על הצדיק? צריך לחבנים בהם החזקות האמורה? ועוד שאלות מסוג זה. נבנה לרדת לעומקם של דברים וללבן את העניין בצורה ברורה ומבטיחה.

קודם כל, עלינו להבהיר לעצמנו נקודה חשובה מאד. הרי אם יבוא אחד וישאל, האם עלי לחנך את ילדי גם לקיים את התורה, או שמא די בכך שאלמדנו את התורה בלבד? הרי פשוט וכלולו שטורה בלי יראת שמים, כזו שמחייבת ומלמדת איך לקיים זאת בפועל - איננה 'תורה' כלל. וכפי שמורים חז"ל (שם לב) על תורה בלי יראת שמים איננה שווה כלום. במבט כזה עלינו להבטיח על ידינו של רבינו הקדוש, שהיה 'אוצר של יראת שמים'. התורות, השיחות, והעצות שגילה אינן מדרגות, אין אלו מאמרים עמוקים בחסידות! בלבד, עליהם ניתן לומר שהם שייכים למבוגרים, אלא דרך חיים של קיום התורה. העצות הן הכרחיות, וכל הפרוש מהם כפורש מן החיים. ואם חובתנו לחנך את ילדינו לתורה, בוודאי שחובתנו לחנכם לעצות לקיים התורה, אותם גילה רבינו הקדוש.

גם מבחינה מעשית, ישנו כח בתוך עצותיו ושיחותיו של הרבי, שיכול להאיר גם לילדים ובעלי שכל נמוך במיוחד. הכי שרבי נתן כותב (חיים שש) בפרושו, שגם 'מי שהיה במדרגה עליונה מאד', וגם 'מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה הוא' באיזה מקום שהוא... יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיהיה ושיהיה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם באמת. כל אחד מבין שמי שנמצא במדרגה רוחנית נמוכה, הרי גם השכל שלו מוצמצם ונמוך, ואף על פי כן הוא יכול לקבל את העצה לפי מדרגתו.

יתרה מכך, הרי רבינו הקדוש צוה עלינו בפרושו להנחיל את אורו הגדול לדורות הבאים, וליטע את תורתו ושיחותיו בכל ילדינו, וכפי שרבי נתן מביא (שיח"ר רט) 'שפעם אחת אמר בפרושו: 'גם לנכים תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גלה לנו ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול כגהלי אש ברתת וזיע בהתלהבות נורא, והודיעתם לבניך ולבני בניך.'

גם כשאנו מתבוננים בהליכותיו של רבינו הקדוש, אנו מוצאים כיצד הוסק בעצמו להכניס את אורו לילדים רכים. וכך מספר רבי נתן (ח"י מוה"ר אש) על מקרה בו הרבי 'יחי' ילד חולה בן תשע לוכרן עולם הבא, והכניס בו מוסר נפלא. רבי נתן מס' שם: 'מזה נאנו רואים, איך רבינו זכרון לברכה היה מסתכל אפילו על תינוק, ורצה להכניס בו יראת שמים, למען 'תחיל להתנחך בנבונתו ויחבר', וגם יזכרם בגלותו. וכן שמעתי מכמה אנשים שהיו קטנים בימי רבינו זכרון לברכה, וסיפורו לי

כמה דברים נפלאים ושיחות יפות ששמעו ממנו בקטנותם, ועדיין הם זוכרים אותם, ומבינים עכשיו למפרע איך היה מרמז להם דברים שייטיב להם באחריתם.'

לכן, אם זו האמת אותה נחלנו מהרבי, אנתנו חייבים לחנך גם בה את ילדינו, 'אומרה' והתחזקות, התחדשות ותפילה, אמונה ושמחה, וכן הלאה, הם עיקרים ויסודות ביהדות, ולא 'מותרות' שכדי ללמדם נוכל להמתין לעת ההתבגרות.

גם על 'אמונת חכמים', להאמין בכל הצדיקים ובפרט ביחידותיו של רבינו הקדוש כראש כל הצדיקים, אין ספק שחייבים ומוכרחים לחנך, הלא זהו עיקר העיקרים ביהדות ובאמונה. רבי נתן חוזר ללא הרף על כך, ורק לדוגמא: 'עיקר האמונה היא על ידי אמונת חכמים □ כי אי אפשר להאמין בה' כי אם כשאמנין במשה עבדו, שהוא אמונת חכמים" (לקיטו ה'הגות פסח א').

גם לטובתנו האישית, זה פשוט יותר קל. הרי אם נחנך אותם מקטנותם לדברים אלו, הם יקבעו בלבם ולא יסורו מהם גם כשיוקינו. מתנה נצחית ועצומה ביותר הוא מעניק לבנו, כאשר הוא נתן לו 'גירסא דינקותא' אמיתית מלחמות ה' ולבנת בדרכי ישר, כמו שכתוב חנך לנער ממנו על ידי זה.

בגדול חובת חינוך הבנים והרגולם לדברי קדושה מקטנותם, כבר מתריע ומוכיח רבי נתן: 'תוכחת מגולה להמליענים על אנשי אמת, המקרבים בני הנעורים לעבדות ה' מעטריהם. כי ארבעא, עיקר המצוה לקרב בני הנעורים דייקא, כי הם עדיין בתחילת המלחמה והניצחון, ועל כן כל מה ששלמדו ומתכנים אותם באיזה קדושה של תורה ותפילה ומעשים טובים, הוא יקר מאד... ועל ידי זה יתחנכו והיוו ירגילים מעטריהם ללחום מלחמות ה' ולבנת בדרכי ישר, כמו שכתוב חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו, והלא התורה הזהירה אותנו ללמד אפילו תינוק שיכול רק לדבר ללמד עמו... כי אחר כך כל מה שמזקנים קשה יותר לקרנם חממת שכבר תעו מהדרך הרבה" (שם, נרצח הראיה וברצח פרסית ה'טו).

אמת זו צריכה לעמוד לנגד עיני ההורים המסורים. עלינו נפלה חובת היום להכניס בדרכי הנחל נועם, ומעתה צריכים לחפש ולבקש ולהתפלל למצוא את העצה הישרה והנוכח, כיצד נוכל למצוא מסילות לליבו של הנער, ולהכניס בו ידיעה זו. נמובן שיש להתאים ולחפש את הדרך לחנך כל נער 'על פי דרכו', מעמדו, שכלו ומצבו הייחודי, אך בוודאי שאין זה משנה רק את 'דרך הגישה' והאופן שבו יוכנו זאת, ולא את עצם הדברים. במאמר הבא נשתדל לענות בענין' בכמה דרכים ועצות כלליות, להנחיל חינוך לילדים במשנים אלו, גם כאשר שכלו של הילד עדיין חרוק מלבחך ענינים עמוקים. ועוד חוזן למועד בס"ד. ■

קרית שמואל צפון הארץ

יש מקום ברסלב

שבאים הרבה לקריית שמואל ניתן למנות את הרה"ח אליהו גודלובסקי הרה"ח יעקב נתן אשנין. כמו כן מסרו אצלנו שיעור הרה"ח עופר גיסי, כך גם הרה"ח אליהו עטייה שהגיע לכאן לאחרונה. עם התקרב היארצייט של מוהר"ת, אנו מפרסמים הרבה מודעות על סעודת ההילולא הגדולה שאנו מארגנים. בהילולא שקיימנו בשנה שעברה השתתפו כמאה עשרים איש - מכל האזור.

בנוסף, יש יהודי יקר מצפת שנרתע להפצה, והוא גייס סכום גדול עבור מכירת ספרי רבינו אחרי ההגיש הבאנו לבית הכנסת ארונות מסוגונים ומעוצבים, ומאז מכרנו ספרים בכמות כזאת שאף אחד מאיתנו לא צפה. יש ביקוש אדיר לספרי רבינו והספרים פשוט נחטפו. כל הפעולות שהקב"ה זיכה אותנו לעשות אנן שאנו פרי. בית מדרשו הפך לאבן שואבת לכל הרוצה לטעום מאורו הגדול של רבינו הקדוש. יש ב"ה מקורבים חדשים, ואנו אלו שבאים לטעום מינט המתפילה בבח' של חסידי ברסלב או להתפלל 'קבלת שבת' בבית המדרש של ברסלב. יותר מזה - יש גם כמה אברכים חשובים שמעוניינים בעבודת ה' פנימית, וגם הם מצאו להם מקום יחד איתנו, למרות שהם אינם עוסקים בתורת רבינו. כל זה גורם להרבה אנשים לראות את היופי של רבינו.

אילו פעילות יש לכם באמצע השבוע עבור בני החבורה?

אכן, יש לנו בקיעות ללמוד יחד בספרי רבינו, אנו עוסקים בעבודת ה' יחד. בנוסף לזה, כל לילה בשעה שלוש, יוצאים כמה רכבים לשרה להתבודדות. אני יכול להעיד שרואים בחוץ עד כמה זה משפיע על אותם אנשים שבאים להתבודד יום יום, זה חמור וקושר אותם חזק לעניין של רבינו. באים לשרה גם 'בעלי בתים', שבעיני העולם הם מצטיירים ככאלו שעובדים במשרות מאוד נחשבות, וגם אצלם - רואים איך הם משמ משתנים ומשתייכים לעניין של רבינו. העניין של רבינו זה פלא, לא יאמנו לאיפה מגיע החכ של רבינו.

אני רוצה להוסיף עוד נקודה מעניינת - באבקשה' האחרון התפרסם ראיין שהקיים עם הרב שמעון אליהו ברוין, ראש 'כולל הצות' בבית שמש. דבריו היו מאוד מלהיבים ומעוררים, עד שאחד מתושבי המקום החליט על אתר שגם אצלנו בקריית שמואל ראוי שיהיה 'כולל הצות' מסודר לכל מי שחפץ לקיים את 'עקר עבודת איש הישראלי'. בסעיף דעת דומיא גדולה, הוא כבר השיג מימון לכמה אברכים, ובמהלך ימי החנוכה בהם אנו 'מתחנכים' בעבודת ה' דכרי' מוהר"ת, וכינו לחנוך את ה'כולל' החדש.

לסיום אומר ר' דוד: מעל במה זאת אני רוצה לפנות לאנשי שלומנו היקרים: איך לכם מושג כמה גדול הצימאון אצלנו בקריית שמואל. בכל פעם שמומנ' אלני בשבת אחד ממספיעי אנשי' הוא ודוש בתורת רבינו בספירו מנשיית ובסעודה שלישי' זהו בשבילנו מש' עונג שבת'. כל מי שמרגיש שגם הוא מסוגל לשוב באוצרותיו של רבינו הקדוש, מוזמן בזאת לבלות את הסגולה לעם סגולה ולהורות את הצימאון וההשתוקקות של אנשי שלומנו. ■

בשירה מיוחדת ומרגשת חזר ר' דוד לוי לימים בהם הסובבם הדיסידים בקרית שמואל לבדם וללא קרנתו + מיום יש כבר מקום מוצא, האד טבש את כל טבשיה ומקרב המונים לארו של רבי

מהי 'קריית שמואל', עיר, מושב? איפה בכלל היא נמצאת?

ר' דוד צחק: היות והדרך למירו לא עוברת בקריית שמואל... ורבים מהקוראים כלל לא שמעו עליה, ניתן קצת רקע על המקום: 'קריית שמואל' היא בכיכול המשך של העיר חיפה, אך היא מוגדרת כעיר בפני עצמה. 'קריית שמואל' אמנם אינה עיר חרדית, אך יש בה גנין וותיק של קהילה ליטאית, להם יש במקום קהילה וכולל אברכים כבר למעלה משבעים שנה. במשך השנים התחוספו והצטרפו לקהילה חרדי עור רבים מכל הגומרים, בהם גם הרבה בעלי תשובה מתושבי המקום.

איך מתחזקים חסידי ברסלב עם יחד, יש לכם בית כנסת?

במהלך שלושים השנים האחרונות, גרו כאן הרבה מחסידי ברסלב - אך רבים מהם שהיתה חסרה להם קהילה, עברו מכאן למקומות אחרים כמו צפת או ירושלים. יש אף גרוע מכך - ישנם כאלו שמכיוון שלא היה להם מקום להתוועד יחד בעבודת ה', התקרב אצלם מאוד העניין של הרבי, פטר בשנים האלו שמכעט לא היה כאן 'מצב' של ברסלב. באישי מתגורר במקום כבר שתיים עשרה שנה, ובשנים האחרונות על - לא אף שעדיין לא היה לנו בית כנסת, תמיד היה לנו קשר אישי עם כלל חסידי ברסלב המתגוררים במקום.

בחודש כסליו לפני שנתיים, נסע לאומן חבר טוב שלי בפעם הראשונה. שם, בחצר הציון, הוא פגש במקרה עוד כמה מתושבי 'קריית שמואל'. ביניהם התפתחה 'שיחת חברים' שכשמלכה אמר אחד המשתתפים: 'אם לא תפתחו בית כנסת עדיין, לא עשיתי כלום'. הדיבור הזה נכנס לביבו של חברי, ומיד קפץ ואמר: 'אני מבטיח כאן בציון הקדוש, להקים מבנה של קבע למען רבינו'.

מיד שכחהו חזר לארץ, במעשה של 'מסירת נפש' הוא קנה קראון ושיפץ אותו. מאז, הקהילה שלנו התחילה להתגבש. חסידי ברסלב תושבי המקום שיועו כבר שנים ארוכות לבית מדרש, בו יזילו לעסוק יחד בתורתו של הרבי. ב"ה שחפץ ה' בדינו הצליח - וכינו תששור בקהילתנו אחודת נפלאה, כל אחד מרגיש את האור הנח הוהן'. בכל יום מתקיים מגייל של תפילת שחרית כוותיקין, כמו כן מתקיים מדי יום 'מתמידים' לילדים, שם מטעמים להם מאורו של רבינו הקדוש.

בתקופה האחרונה, עם ריבו המתפללים - הוספנו והגדלנו את המבנה הקיים, ואף פיארו ושיכללו את סביבת בית המדרש.

מה הפעילות שלכם למען הפצת אורו של רבינו הקדוש?

מדי תקופה אנו מארגנים שיעור של אחד ממספיעי אנשי. בין אלו

מופת זה אני

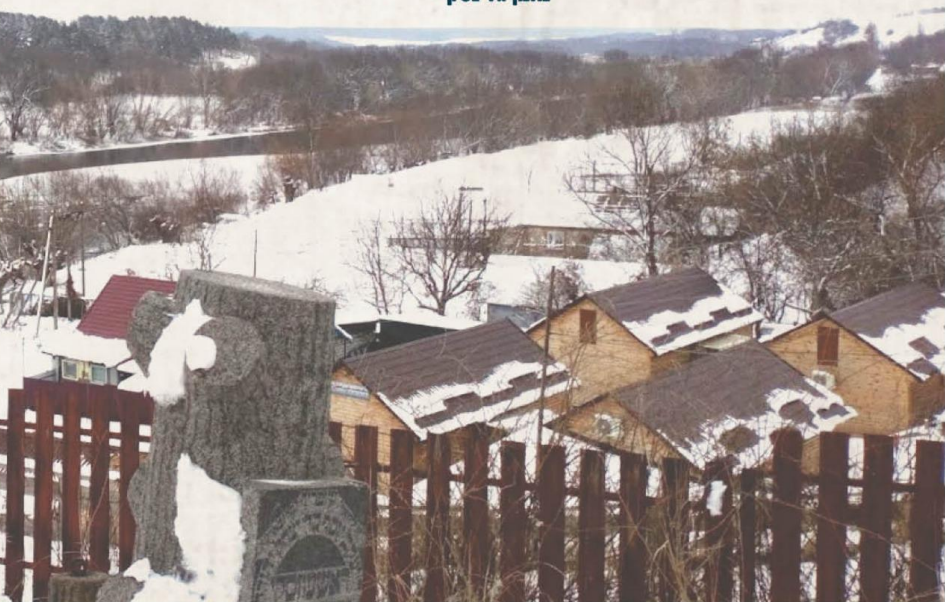
על חיים
שהשתנו
ברחובות
רבי

קיפאון

בצינונו של
מוהרנ"ת

שני יהודים מבוססים בשלג, ולפתע מודיע אחד מהם
שכלו כל הקיפאון. הוא מתגבר בכל זאת, ואז מגיע שוב
שלב של אפיסת כוחות, והוא כמעט מתזייאש, אבל...
+ סיפור מופלא המוגש לראשונה מפני בעל המעשה,
לרגל הנס בצינון מוהרנ"ת ביים ההילולא.

נחמן גלינסקי

ישבתי

על הפסל השבור למחצה בתוך הביתן שהיה למקפיא עצום מימדים, ורעדתי מקור. רצייתי לחזק את ידי זו בזה, אך לא הצלחתי להניע ולקרנן זה אל זה.

חשתי שעוד רגע קט, אני קופא כאן מקור. לפחות זה בתוך 'בית החיים', הרהתי באירוניה. כך, שני האנשים שעמנו, זכוכ בקברות ישראל... חמימות גופי הטבעית, הלכה ודעכה, הלכה ונחלשה... האימה הייתה מוחשית, ואז, זה הוא הפועל!

זה היה נראה כאילו שמפעל לשמיכות פוך שפסתי את הרגל. מלאו האופק היה לבן, ונדמה היה שכמויות של נוצות עושות את דרכן אל עבר האספלט השחור עד שילבין.

רחובות אומן לבשו לבן. אומנם המראה הוא אופייני, והרחובות נחשפים אליו מיד חורף כמה פעמים, אבל הפעם, זה היה שונה בכל זאת.

הפעם הודו אפילו היהודים האוקראיניים שמתגוררים באיזור, כי מדובר בשלג עוצמתי וסוער, יותר מאי פעם. הקור המצמית, הסנטימטרים של גובה השלג שהלכו וצמחו ולא הראו נכונות להפסיק, המכוננות שאט אט הללו להילעלע מהכבישים, העידו כולם כאחד שהפעם זה משוה שונה.

נראה, שהשלג החליט למנוע את התוכנית שלנו בכל מחיר!

את הסיפור הפעם שמענו מהרה"ח ר' אברהם יעקב ספירא שליט"א (נפ' ר' תוד), ושוב נפעמנו מגודל כוחו של צדיק האמת, ומעוצמת האמונה היקודת שרוחשים אליו חסידיו הנאמנים.

הסיפור שלנו מתחיל בעיצומו של החורף האוקראיני לפני קרוב לשלושים שנה. היה זה כשר' אברהם יעקב היה עדיין בימי בחרותו, וכמו רבים הוא הגיע להשתתף בהתקצות הגדולה של איש לציון הקדוש על שבת חנוכה.

היה אז ציבור גדול ששהה בצל הקדוש בימי החנוכה המרוממים, ורובם עזבו את הציון מיד לאחר שבת כבדי לחזור לביתם ולמולדתם. אולם, ר' אברהם יעקב יחד עם קודם כמה חסידים, החליטו להישאר באומן גם לאחר שבת חנוכה, בכדי לזכות ולשהות על ציונו של התלמיד הנאמן גאון עוננו מוהר"ח ביום הילולתו, שחל ביום המר והנמהר צום עשרה בטבת, כשכובד לאחר חנוכה.

הימים עברו ובהם אף זה, ה'אראצייט' חל בעוד יומיים, ואז החל החורף לתת את אותותיו ברחבי מדינת אוקראינה.

שלג באוקראינה אינו דבר נדיר. ניתן לומר שמרוב אדישות שאורחי אוקראינה רוחשים לשלג הם אינם צוהלים אפילו למראהו, אבל את ר' אברהם יעקב השלג עניין. עניין מאוד.

לא, זה לא היה משום שהוא ציפה להודמות לבנות בובת שלג או ארמון קרח. שהרי גם מי שעדיין רוחש כבוד לציירות שכאלה אבל בציון הקדוש של רבינו, גם עסקאות של עשרות מיליוני דולרים לשנים ארוכות אינם מעוררות עניין, על אחת כמה וכמה שיצירה שתוך שבועיים לכל היותר לא יישאר ממנה זכר, אינה מצליחה לגרום להתעסק הימנה.

אז מה בכל זאת הסרדי את מנוחתו של ר' אברהם יעקב בשלג הכבד הלוה?

פשוט מאוד! הסיבה בגינה התמהמה ר' אברהם יעקב דנן במדינת אוקראינה הייתה כדי לזכות ולהשתתח בציון מוהר"ח ביום הילולתו. והנה, כשהיום המיועד כבר כמעט כאן, אך הדרכים בחזקת סכנה הם שרורים, מחמת חשש החלקה על הקרח ושאר מרעין בישוף, וכי לא יהיה מודאג?

בין אלו שנשארו באומן לקראת עשרה בטבת, היה גם הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב ז"ל. ר' שלמה אהרן החליט גם הוא שברצונו להשתתף בהילולת מוהר"ח, ומשכך נשאר לשהות בקברת הציון הקדוש עד התאריך המיועד.

אך בזמן ששמשו של תשעה בטבת הופיעה על ארמנת אוקראינה, ושלחה את קרניה לפרקים מבין העננים הכהים גם אל עבר העיר אומן, הבינו אנשי שלומינו שהימים באומן שהלילה, ליל ההילולא, לא תתאפשר הנסיעה לציון הקדוש שבעיר ברסלב.

ליבם של חסידיו ברסלב לב בשר הוא, וממשך הוא עד ללות הנפש אל אותו מעיין שוורם ברסלב. נהר הבוג שמפכה סמוך למצבתו של מוהר"ח קפוא היה באותה עת, אבל המעיין החמים שמקורו נובע כמה עשרות מטרים בהר שמעל, פועל במלואו עוצמתו ומורים חיות אלפיי יהודים, שהסכו באותה העת בעשרות ומאות סעודות הילולא ברחבי תבל.

גם איש שבאומן התגעגעו לאותו מעיין, וניסו לנחם את עצמם בלימוד תורתו של מוהר"ח ובהתלהבות הייצאת הימנה. אבל בכל זאת, דאב ליבם על אי האפשרות להשתתח על מצבת האבן הקרה, ולשפוך לב כמים נוכח פני ה'. ועל המניעה לפרש שיהתם, ולקבל נוחם ומרגוע משיב נפשנו שבעצמו עבר את כל קשיי תבל ויכל להם בכוח תורתו הגדולה של רבינו הקדוש.

גם ר' שלמה אהרן לא אבה להשלים עם העובדה שהנסיעה לברסלב לא מתאפשרת, ולכן ניגש לר' אברהם יעקב וביקש ממנו שאם יודוע לו על משהו שנוטע לברסלב, שידוע לו, למען ויכל גם הוא הצטרף לנסיעה.

ר' אברהם יעקב שהשתוקק גם הוא בכל מאודו לנסוע לברסלב, ניסה לעשות את כל המאמצים לשם כך, אישר לר' שלמה אהרן את בקשתו, והבטיח להשתדל ולספר לו באם ידוע על נסיעה שכזו.

שמשו של עשרה בטבת לא הפצינה באותו יום על העיר אומן. העננים הפאורים מלאו את כל האופק ולא אפשרו לקרני השמש

הכוחות שלי
שאפו לאפס,
לא הייתי מסוגל
לעמוד על רגלי,
והדנשתי שמעלות
חום גופי הולכים
וצונחים, הייתי
ממש אבוד,
והבנתי שדק נס
יציל אותי מכאן...

נוסעים יהודיים, שלוש נוסעים ונהג,
בשממות קפואות אין-סופיות...

"חברה!" קולו של ר' משה חוסיד
הדהה בחלל הרכב, והנהג שיצא מפיו
קפא והפך לפיסות של כפור שגנחו
לאיטם על ברכיו. "הגענו לברסלב"

"אבל, המשיך ר' משה, "לכונן שאנחנו
עכשיו בכניסה לברסלב, אבל מכאן
והלאה אני לא מוכן להמשיך. הגובה
העצום של השלג שלא פונה מהעיירה
הוא מאפשר לי לקחת את הסיכון, ואני
חוזר לאומן.

"אני ממליץ לכם", המשיך, "לחזור
איתי כעת לאומן, אם אתם רוצים אתם
יכולים לרדת פה, כי כמו שאמרתי אני
לא יכול להיכנס פנימה. נותר בידכם
איפה שני בירות, או לרדת לכפור
האימתני, או לחזור איתי כעת לאומן."
אך מי יכול לעמוד סמוך לציונו של
מוהרנ"ח ולסוב על עקביו?!

מי מסוגל לעמוד בשעריה של
העיירה שזכתה לישא את השם
המקודש 'ברסלב', ולא לקפץ לביקור
אצל מי שלזכותו נוקפת הנצחת שם זה
לעולמי עדי?!

וכך החליטו שלוש הנוסעים לרדת
מהמכונית, אל שמירת השלג הפרוסה
על השביל, ולהתחיל לבוסס רגלית אל
עבר בית החיים היהודי של ברסלב.

"היינו שלוש", ממשיך ר' אברהם
יעקב בסיפורו. "שלושה אנשים בעיירה
שוממה, שכל תושביה ספונים בבתיים
צמודים לתור המוסק. שלושה
'משוגעים' שמגיעים לשום-מקום
בעיצומה של סופת שלגים, ומתחילים
לגושש את דרכם..."

"הראשון שהיה איתנו היה יהודי
שכח להתקרב לעולם התורה
והמצוות, וכלל הנראה הכיר מעברו
הרחוק, סכניקות שונות כיצד להסתור אף בתנאי שטח קשים, והוא

לפתע הופיע ר'
שלמה אהרן גומליק
הציל אותו הסנה
בכפור הנורא...

ר' שלמה אהרן
עם ר' אברהם
יעקב לאור
החלפת החלצין מוהרנ"ח.

הימן כפי
שהיה נראה
באותה עת

לחזור מבעדיהו.
האברכים שנתורו באומן
וקיזו שבבוקר ההילולא יתחמם
מעט מזג האוויר והשלג יופשר
לפחות חלקית, החלו להשלים
עם העובדה שכנראה לא יזכו
השנה לשהות בציון ביום
היארצוטי.
אבל ר' אברהם יעקב היה
נמרץ, ולא נתן ליאוש לחלחל
אל ליבו.

באותם שנים התגורר באומן
יהודי בשם 'ר' משה חסיד'
(חוסיד נהגה המקומית). יהודי
זה נולד באוקראינה והיה
בקי ורגל בתהלוכות המקום
והמדינה, ועמד לעורר לחסידי
ברסלב שהגיעו לשהות באומן,
באופנים שונים.

ר' אברהם יעקב שהחליט
להגיע לברסלב בכל מחיר,
החליט להסתייע בר' משה והוא
ניגש אליו עם עוד שני יהודים.
הם ניסו להפציר בו שיאות
לקחתם לציון מוהרנ"ח.

ר' משה לא יכל לעמוד
בתחנוניהם ולבסוף הסכים
להסיע אותם. לר' משה היה
נסיון בנסיעה בשלגים הכבדים
לפרקים, וגם מכוניתו וגלגליה
היו מוכנים לעת כזו, ולכן קיווה
שגם בסופת שלגים חריגה זו
יצליח להסיע את רכבו בבטחה
ולהביא את נוסעיו למחוז
חפציו.

בסערת הזמן ומגודל
דחיפות העניין - מספר ר'
אברהם יעקב - התגלגל העניין
במהירות, ושכחתי לעדכן את
ר' שלמה אהרן על דבר נסיעתי, וכך יצאנו לדרך בלעדיו, ארבעה

"הרי את הדרך הלך בקושי עברתי וכמעט שקפאתי באמצעה, ואם כן, אילו סיכויים יש לי?!"

"ואז נפתחה הדלת!"

"קבוצה של חסידי ברסלב, נכנסה לציון, ובראשה ר' שלמה אהרן גוטליב. באותם יגועים הוא היה נדמה בעיני כמו מלאך מושיע...
"ר' שלמה אהרן נגש אלי, וכשהוא ראה את מצבי הוא לא חשב פעמיים, פשט את מעילו העבה והמחמם והטילו עלי."

"היה זה שבבילי כמים קרים על נפש עייפה, או שמא תה רוחה לנפש קפואה..."

"בבת אחת החלו להיסקר בי כוחות חדשים, ולאט לאט התחלתי לחזור לעצמי ולכוחותי, וברוך ה' אשר לא הסיר את חסדו מעמי, וברבו טובו וחסדו שלח אלי את בני גומלי החסדים, וכך ניצלתי ממוות לחיים!"

לסיום, ביקש ר' אברהם יעקב להראות את גודל הגשם שהונצח בעדשת המצלמה על ידי ר' מאיר הלטובסקי.

"בתמונה הראשונה אפשר לראות כיצד אני נראה הלש ביותר ור' שלמה אהרן במסירותו מניח את ידו עלי ועל ידידי ר' מאיר, ובתמונה השניה ראים כיצד אני נראה כאדם מן השורה, לאחר שחזרתי לכוחותי בדרך חזור מהנסיעה ההיא..."

כמו כן הפקיד ר' אברהם יעקב בידינו כמה מהתמונות מאותו מסע והאקדויות במהלכו, והרי הם מוגשים לפניכם במסגרת הכתבה.

כמו כן, ביקש ר' אברהם יעקב להדגיש שאין ללמוד הוראה למעשה מנסיעה זו, ויחנך של פי הלכה יש להיווה מנסיעה בתנאים כאלו, אך גודל ההשתוקקות שהייתה לו יחד עם גול הצעיר באותה עת, גרמו לו לנסוע בכל זאת.

אין ברסלב ברענט א פייער, פייער עס אריין אין מיין הארץ!
בברסלב בויערט אש, הבער אותה בלבינו!

התודה והברכה למי שסייע בהכנת כתבה זו ואלו שלפניה, הר"ד אברהם יעקב שפייר, הר"ד ישראל יצחק שפייר, הר"ד אהרן אייזנבך, והר"ד מאיר פוקס, תודה מיוחדת לחמי הר"ד שלמה יהודה ויצהנדרל שליט"א על הרעיון והעזרה הרבה.

החל ללכת לכיוון הציון בקושי רב יחסית עד שנעלם מעינינו. "נשארונו שניים. אני, ועוד יהודי בשם ר' מאיר הלטובסקי, והתחלנו לפלס את דרכינו בערמות השלג שהקיפו אתנו מכל צד. "התחלנו ללכת. עוד צעד ועוד צעד. כל פסיעה קשה מקודמתה, כשהשכפור והשלג שהמשיך לרדת, אינם מזניחים את תפקידם, ומוסיפים קושי על קושי.

"הלכנו כך, עקב בצד אגודל במשך עשרות דקות, כשהקור המקפיא חדר מבעד לכל שכבות הבגדים שהקיפו אותי, ואז הגיע רגע השבירה..."

"הודיעתי לר' מאיר שליווה אותי שאני לא מסוגל להמשיך הלאה, הוריתי לי להמשיך בגפו לעבר הציון, ואני יישר כאן לבדי.

"היו לי ייסורי נפש קשים כל כך שלא ניתן אפילו בטאם. מצד אחד, רציני לחיות, להקים בית בישראל, ולהמשיך בקיום התורה והמצוות, ולכן רציני שהוא יישר לעזרו לי. ומצד שני ראיתי שכוחותי אינם עומדים לי, ואם אתעקש שר' מאיר ימשיך בליווי, ייתכן שגם הוא ייכנס לסכנת חיים.

"אולם ר' מאיר חסך ממני את ההתלבטות. הוא הודיע לי חד-משמעית שאין על מה לדבר. הוא ממשיך איתי עד לציון, אני חייב להמשיך ללכת, והוא חייב להמשיך ללוות אותי..."

"כך, לאחר כשעה ומחצה כשלתי בפתח ביתן הברזל ששימש כציון, ונפלתי על הספסל באפיסת כוחות.

"הדרך, שהייתה אמורה לארוך כעשרה דקות בימים כתקנם, ארכה כעת שעה וחצי! אבל, גם עכשיו, לאחר הדרך הארוכה והקשה שעברתי, לא יכולתי לנשום לרווחה.

"ביתן הברזל, שימש בהצלחה כמגן מפני חילול המצבה על ידי אנטישמיים מקומיים, אבל מבחינת מזג האוויר הוא רק החמיר את המצב..."

"טבעו של ברזל, שבקץ ובחום הוא מתחמם ביותר, ובחורף הוא מתקרר ביותר, עוד יותר מהקור שבחוץ. וכך יצא, שעל אף שכבר עברתי את הדרך הקשה עד הנה, אבל השלב הקשה ביותר עוד לפני..."

"הכוחות שלי שאפו לאפס. לא הייתי מסוגל לעמוד על רגלי, והרגשתי שמעלות חום גופי הולכים וצונחים. הייתי ממש אבוד, והבנתי שרק גם יציל אותי מכאן..."

"חשבתי לעצמי שגם אם אני לא אקפא לגמרי מקור, איזה סיכויים ישנם שאיצלח את הדרך חוזר? ומי יחבה לי שם בכלל כדי לחזור אחתי לאומי?"

מי מסוגל לעמוד בשעריה של העירייה שיזכחה לשאת את השם המקודש 'ברסלב', ולא לקפוץ לביקור אצל מי שלזכותו מקפת הנצחת שם זה לעולמי עדי?!

יש לכם סיפור חשוב לפרסום? אנחנו מוכנים לסייע!
כתובת: מ"ח הרבנים ש"סל ח'ולק את הדיקטוריה
טל: 03-8396363
או דיוני לכת: 083-3183684
השם מוצג את הדיכום בדיוני באמנות בייקום
כל סיפור ודעה מבינה. (השם הוא ח"ל בייקום)

דף אחד מספרי רבנו

להפך. אני קנאתי בפשרונות הברוכים של החברים, ולא הצלחתי להתרכז בכלל ללמוד... עד שפעם אחת אבא שלי ספר לי ספור על אחד מהצדיקים בירושלים בשם רבי בנימין רבינוביץ ז"ל שבהיותו ילד היה מאד מאד סקרן, ובכל פעם שנפתחה הדלת של הבית המדוש... הוא היה תיב להסתובב לראות מי נכנס ומה הוא מחפש... ולכן היה לו מאד קשה להתרכז בלמודי. כי כל רגע נפתחה הדלת והוא הסתובב לראות עד שכל הראש ברח לו מהלמוד... יום אחד הוא החליט שהוא מקבל על עצמו למשך 40 יום ש... תמש דקות ביום הוא לא מסתובב לכוון הדלת לראות מה קורה! אבל רק 5 דקות! אפילו שבאמצע הארבעים יום הוא הרגיש רצון להוסיף עוד כמה דקות לשפלה שלו, אך הוא התעקש - רק 5 דקות! לאחר ה-40 יום הוא קבל על עצמו להתאפק 10 דקות, וכך הלך עד שבמשך הזמן הוא נעשה למתמיד עצום. עד כדי כך, שבמלחמת ששת הימים הוא ישב בבית המדרש ולמד לקול שריקת הפגזים ודעשי הפצצות, ולא הפריע לו שום דבר... אבל הכל התחיל מתמש דקות - ותו לא...

"כשאבא שלי ספר לי את הספור הזה" - מסים מושי' - "השכתי לעצמי, גם אני לא צריך לחשב על זה שאני רחוק מלסים את הכל, יש לי לפני משנה אחת - ותו לא! עליה אני חוזר שוב ושוב ושוב, עד שאני יודע אותה היטב, וכך אני מתקדם לעוד משנה ועוד..."

"רבע, אתה רוצה להגיד לי שלא צריך לרצות להבחין על כל החומר, מספיק שבחנים על משנה אחת וזהו?" - שואל פינחס מענדיל.

"לא זה אמרתי... ובאי שצריך לבקש מה לזכות ללמוד ולדעת הרבה תורה, וגם צריך להשתדל כמה שאפשר, אבל לא צריך להיות לחוץ כבר מדי בהתחלה מה יהיה בסוף, וכמה החברים שלי מספיקים..." - "ובכמה שזוכים לבסוף זה אוצר נכלא..."

הנוף המשתקף מחלונות האוטובוס מתחלף במהירות, בזה אחר זה נראים בתים קטנים, יערות לצד שדות בור, מדי פעם חולף האוטובוס על תחנות דלק וגשרים...

היה זה לאחר חודשים מספר, של מבצע בתלמוד תורה "שקדני הנחל" באזור הפרדס בו צברו הילדים נקודות על ידי למוד שעות רצופות ומבחינים על עשרות פרקי משניות בעל פה כאשר הילדים המצטיינים זכו לסבסוד משמעותי בטייל עליו אנוחנו מדברים. באוטובוס העושה את דרכו למירון ישובו הילדים צוהלים ושמחים, אוכלים מתוקים, מטפטים וחולקים תחיות עם חבריהם לספסל...

רק בספסל לפני הדלת האחורית שורת שתיקה. מושי שקוע במשניות, מנסה לשנן משנה בעל פה, למרות שפשרונותיו הם בינוניים ומטה אך הוא אוהב לשנן שוב ושוב עד שלבסוף הוא מציח להבחין על משנה אחת בעל פה... לצדו יושב פינחס מענדיל מהרהר, ובלבו טעם חמוץ, - "שוב לא הצלחתי להבחין על מקסימום פרקי המשניות שלמדו בחדר, מתוך ארבעים הפרקים שלמדנו ונבחנו רק על 36 פרקים בלבד... תכל, יש כמה חברים שפנו הצליחו להבחין 100 אחוז על כל הארבעים פרקים..."

לפתע התעורר פינחס מענדיל ממוחשבותיו, הוא פונה לידו ושואל אותו: "מושי, תגיד לי איך זה יכול להיות, אני נבחנו פמעט על כל החומר אך עדין אני לא מרגיש שימח ומרצה, ואילו אתה למרות שהצלחת להבחין רק על פרקים ספורים, ובכל זאת אתה נראה כל כך רגוע ומאשר, הלואי והייתי כמוך, ילד רגוע כזה שהכל טוב לו..."

מושי סים את המשנה שלמד, סגר את המשניות-מהדורת פיס ונשק אותה, וחיך: "מקשיב פינחס מענדיל, גם לי היה קשה פעם. בפרט שאין לי זכרון טוב כל כך,

ורק אם נכניס בנר שמו בפרה הנכונה יוכל הנר להאיר למרחוק... ורפי נתן מסביר שלפעמים מרב שילד רוצה ללמוד הרבה, הוא כבר מאבד את השמחה והחשק מדברים קטנים, משנה אחת כבר לא חשבה בעיניו, ולא רק בלמוד התורה הוא לא שמח בכל משנה שהוא לומד, אלא גם כל מצוה קטנה שהוא עושה כבר לא משמחת אותו, כי מה זה כבר מוסיף לי, רק אם אני יזכה לשלמות אז אני אשמח.

אבל באמת דוקא כשמצמצמים את ההתלהבות ושמים בכל דבר קטן שלומדים אפשר לזכות אחר כך לחשק עצום ללמוד עוד ועוד! נכון שיש מצעים בחדר בכדי לרפוף ולגרו את התלמידים להשקיע את מיטב כוחותיהם בלמוד בהתמדה, כי באמת ילד לא יודע כמה כוחו טמונים בו, נדמה לו שהוא לא מסוגל להגיע לכולם, ולכן פשוט מבצע וכל אחד מתחיל להשקיע הוא מגלה שהוא פו מסוגל, אבל בנדאי שכל ילד לפי כוחותיו לא צריך להפנה ולהלחץ מה יהיה, אדרבה דוקא אם הוא יצמצם את עצמו ויחשב "עכשו יש לי רק את המשנה הזאת" וכן הלאה, יוכל להגיע למרחוק...

גם מוהרנ"ת עצמו פשהתקרב אל רבנו למד אותו רבנו ש'מעט זה גם טוב מאד', וקר למד רפי נתן מעט ועוד מעט עד שזכה לכל התורה כלה, ומצד שני רבנו הורה למוהרנ"ת שילמד כל קה הרבה שעושים בכל יום עד שלא היה מספיק ומו ביום בכדי לגמור את כל השעורים הקבועים... פי מצד אחד צריך לרוץ את עצמו להספיק כמה שיותר, אך מצד שני צריך לשמח בכל מעט ולא להתבלבל מרב ההספיקים.

מוישי ופינחס מענדיל הביטו מחיכים אחד על השני והמלמד סים: "ואולי לכן אמר מוהרנ"ת לפני פסירתו: "אני מקנה שדי אחד מספרי רבנו יהיה תסון על הכל" - "איי בלעטל", למרות שיש אלפים ורובבות "טרייף פסול" (טפרי אפיקורסים) בכל זאת לא מתבלבלים, פי התסון על הכל הוא - דף אחד, אייו בלעטל..."

מוישי ופינחס מענדיל לא שמו לב אף שהמלמד עבר לידם ותוף פדי קלט את נושא שיחתם... המלמד חיך לעברם בחמימות והפטר בהנאה: "ממש תלמידי חכמים צעירים... אני מודה לה' שכייתי לכאלו ותלמידים שמשותקים ללמד את התורה ולדעת אותה..."

"אבל המלמד" שאל פינחס מענדיל - "אני באמת לא יודע, מצד אחד אני מאד הנתיי מהספור של מושי על הצדיק שלמד והתמיד והכל בזכות "קמט דסות", אבל מצד שני נראה לי שאם אני אסתפק במשנה אחת אני לא אדור להספיק עוד ועוד..."

בינתיים כבר הצטרפו עוד כמה ילדים למעגל המאזינים, כשנזכר שכמה וכמה ילדים מתפקדים בשאלות דומות...

האוטובוס נעצר והנהג הכריז "הגענו למיור!"

המלמד יר את הילדים לעלות את הרשב"י, ואמר: "בעזר ה' בהמשך הנסיקה נדבר על הנושא, הילדים אמרו תסון הפללי בכנה וטעמו מזונות ב'שניצ'ר' עם קפה חם ואחר כך פצחו ברקוד נהב "ברי יוחאי נמשחת..." "ואשרי הנוסעים על צינף..." גלגלי האוטובוס רק התחילו לזוז ומקהלת ילדים הקיפו את המלמד והפצירו שידבר על השאלה של פינחס מענדיל, המלמד לקח את הרמקול וספר לילדים שלא הספיקו לשמע, על השאלה שהטרידה כמה ילדים, האם יותר טוב ללמד בשליו ולהסתפק במעט, או ללמד בלחץ ובהספיקים וכך להבחין עוד ועוד, והספיר: "נושא זה הוא מאד רחב, אך אנו בחסידי פרסלב בואו ונתבונן בנקדה אחת העולה מתוך דברי רבי נתן: רבנו אומר שבאמת של של יהודי, של כל ילד, מתלהב אל ה' ותפרך ללא גבול ומדה, עד שמרב השתוקקות והתלהבות הוא לא יכול לעשות שום דבר, ולכן צריך לצמצם את ההתלהבות במדה, וקר יוכל לעבד את ה' ותפרך בהדרגה ובמדה, ממש כמו בפרות בתנף, אם נשפך על הפתילות שמו ללא גבול, עד שכל הפתילה תתכסה בשמו ותכפה האש לגמרי,

תורה מאמר

גם מוהרנ"ת עצמו פשהתקרב אל רבנו למד אותו רבנו ש'מעט זה גם טוב מאד', וקר למד רפי נתן מעט ועוד מעט עד שזכה לכל התורה כלה

מצרה לרוחה

האלו, שהם יעשו ככל העולה על דעתם: איזה חצפה! הם ישלמו על כך ביקור..."

הגויים הנבכרים התחילו להתארגן לפגרום אכזרי ביהודים. הם לקחו קרדמות ומקלות והתחילו לצאת לעבר שכונת היהודים... הם התכוננו לקחת בחזקה את הנערה ולהשיבה בכת אל בית הכמור ורחמנא לצלו...

היהודים ירדו מפחד ומיד אצרו צו אל רבנו שעדין ששב בסעדת הברית מילה וספרו לו שברוח ה' הצליחו להוציא את הנערה ולהשיבה אל ביתה אך מצד שני צרה גדולה התרששה עליהם. הגויים מתכוננים לגזל את הנערה.

רבנו הרגיע אותם שלא יפחדו והורה להם שיסחוו בנדם גם פון מקלות ויצאו כנגד הגויים. ואז - הבטיח להם רבנו - יפל פחד על הגויים והם יגוסו על נפשם! וכן היה. היהודים לקחו מקלות ולכשאו הגויים הערלים קצת יהודים עם מקלות תפסו את ידיהם ואת רגליהם וחרזו לביתם... היה זה ממש נס מעל דרך הטבע שההמון המוסת יפחד מפמה יהודים בודדים עם מקלות...

רבנו הקדוש בגדול רחמנותו השתדל לשדך את אותה נערה עם בחור ירא שמים בעל מלאכה סנדלר משם. והזהיר להבחור ואמר לו: "תשמר על עצמך אם יודמו לך איזה ופוח או אי הבנה עם פלטה. לעולם לא תזכיר לה את עבדת היותה בבית הכמור ורצונה בעבר להמיר את דתה--- ובעבור זה אני מבטיח לך שיהיה לך ממנה בנים טובים!" וכן היה. הבחור התחתן אמה והקים עמה בית לשם ולתפארת קשר נולדו לו ממנה בנים טובים. רבנים לומדים מפלגי תורה...

הנרות המוארים הפיצו את אורותיהם על השלתנות הערובים... רבנו הקדוש הצטרף את האב המאשר שזכה להכניס את בנו לבגרותו של אברהם אבינו. כאשר הנוכחים מפזמים את זמירות הברית: "ים ליבשה נהפכו מצולים שירה גדשה..." לפתע נפתחה הדלת בסערה, ואל החדר פרץ יהודי נסער בועקות שבר "אוי ואבוי" "אוי לי", כעבור מספר דקות נרגע מעט האיש וספר לבנו את הספור העצוב: "זוי אחד רשע מרשע פתח את בתי להמיר את דתה, וביום בהיר נאבדה בתי הקרה, ואינני מוצא אותה! כבר חפשתי בכל הכפרים הסמוכים לעירי 'אלקסנדריווקי' ולא מצאתי אותה, אוי ואבוי, מה יהיה..." סים האיש ובכה בכי מר... רבנו הקדוש אשר צפה ברוח קדשו כפותרחש אמר ליהודי: "דע לך שבפך נמצאת בעירך... אינה צריה לחפש בכפרים כלל וכלל, היא שוהה בבית הכמור, לא רחוק מביתך!" היהודי נדהם. הכמור? לא עלה על קצה דעתו שהכמור אשם בגנלת בתו, הרי הכמור חי עמו במשך ירדות מבהקים... שאל האיש את רבנו: "אבל מה אעשה איך אוכל לבקשה ולהוציאה מבית הכמור הרשע, הוא בנדיא שומר עליה, ואם יגלה שאני מנסה להוציאה הוא יזעיק לעזרתו אל כל אפרי העיר חס ושלום!" אמר לו רבנו "אל תפחד קח עמך שני אנשים ותסעו תכו ומיד עם עגלת החרף סמוך לבית הכמור, ובתך תעמד בחוץ, ובשתראה אתכם תספיק מיד לנסע אתכם לביתכם!" היהודי לא אבד זמן, הוא עלה אל עגלת החרף ו... כדברי רבנו פו היה... בתו עמדה בחוץ, ובשתייה רק הבחינה בהם מיד התרצפה לעלות על העגלה ונסעו הביתה... לא חלף זמן רב ולהערים הגויים נודע שיהודי הוציא את בתו מבית הכמור בערה חמתם עד להשחית "מה חושבים היהודים

סיפור
היה זה ממש נס מעל דרך הטבע שההמון המוסת יפחד מפמה יהודים עם מקלות...

שעשועון ילדים

התלמיד הגדול

ילדים יקרים!

בימים אלו חל הלולת התלמיד הגדול של רבנו ז"ל - מוהרנ"ת! לפניכם שלוש שעשועונים שונים העוסקים בחינוך ופעלו של התלמיד הנאמן. כל פתרון של חידה מכניס אתכם להגרלה פעם נוספת.

א

על מה דבר רבי נתן?
על איזה ענין הם עסק ורב
דבריו של ר' נתן?

יש לבחור רק ערה אחד מתוך הרשימה:

ההבדורות, קימת חצות, ההחזקה,
התקרבות לצדיק, המימות,
מסופים.

(נתן למצא את הפתרון פסוק מוכיח אור, הנחה ובינה את לט)

2

הפזרת יש לו חלק

הפזרת עליכם למצא

"9 מלים" מתוך המלים הבאות:

"ורבנו ז"ל בעצמו אמר עליו
שיש לו חלק גדול בהספד
לקושי מוהר"ך"

ובת: נתן למצא גם את המלים "רבי, נתן". כאשר
הסבאו את כל המלים, תוכלו להוציא מתאוריות
ששוארי. סאריה קינדו

ש	י	ש	ו	ל	ו	א	נ	ת	נ	א
ל	ר	ב	י	נ	ו	מ	ו	ב	ר	י
ו	ז	ח	ל	ק	ט	פ	ר	ס	ה	ב
ד	ל	ע	י	ל	י	ק	ו	ט	י	ת
ג	ר	ה	ו	מ	ו	ע	צ	מ	ו	א

שאלות מיוחדות לילדי הפתות הגבוהות

ב

1. פשעה הפחלקת על ברסלב בקל ועל מוהרנ"ת בפרט, מי היו המשתתפים מלמדי ר' שמשון אהו למרות כל הקשיים והבזיונות?
2. רבי נתן מספר על יום טוב "שבועות" אחד מיוחד, ומכנה אותו בשם: "שבועות הגדול", האם אתם יודעים כמה אנשים היו אצל רבי נתן, באותה שנה?
3. מי בנה את החלון באומן שאנו רואים כהיום מול הביזון (רמז: עז, אבן)?
4. למוהרנ"ת היו לו 3 תלמידים בשם "נחמן", אחד היה נתן ואחד לוי ואחד ישאלו מי הם היו, האם תוכלו לפרט?

הקשבות לחידש
קטלו

שאלה א': משה רבנו כי
חיה היה רחוק

שאלה ב': ימי המשיח
הם ימי חידושי

היבט לחידש
כסלו הוא:
הקד יחוד ללב
דורשנות
דורשים

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברוך וקריא עד לתאריך כ' שבט בלבד, לפקס הפוערת: 077-348-37-02 או להקליט את הקשבות בקול ברוך בטלפון הפוערת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד. יש לציין באופן ברור שם וכתובת מגורים וטלפון בני הפותרים וכונה יגדל וכו' של 50 ש"ח ברשת הניתן ספרי "אור החיים"!